شهامت

اتم کال پنځمه ګڼه، پرلپسې۴۹ ، ربيع الثاني ۱۴۳۶هق، جنوري ۲۰۱۵ م

- داشغال دتمديد عوامل! افغان او امريکا دريیمې جګړې بريالی لوری...
- ديرغلګرو ځواکونو تر وتلو وروسته جهادي فعاليتونه بايد څه ډول تنظي
- له افغانستانه د ناټو وتل، نړيوال يې څنګه ارزوي؟
- دچين منځګړيتوب !
- پرچارلي ايبډو بريد او د غرب ناکاره ارادې
- اشرف غنی به دنبال فريب افکار جهانی
- يمن کې دحوثي ياغيانو بری! او ديمن راتلونکی!
- دپاچا عبد الله مړينه! او سعودي.واکمن....

پارلمان!افغانستان! او دوه تابعيته وزيران...!

شهامت ۲۱

علمي، کلتوري او اسلامي مجله

اتم کال پنځمه ګڼه، پرلپسې۴۹ ، ربیع الثاني ۱٤۳٦هق، جنوري ۲۰۱۵ م

دامتیازخاوند :

دافغانستان اسلامي امارت
دفرهنګي چارو کمیسیون

مسؤل مدیر :

ابو ظهیر

کتنپلاوی :

شاهد ''حقاني '' لطیف عزم
حسن '' علوي'' بلال ''وحید''
نعیم '' صافی '' عابد مجاهد
قاري حبیب

بیه :

یوه ګڼه ۲۰ افغانۍ او ۳۰
کلدارې په پاکستان کې

تخنیکي مسؤل :

تخنیکي څانګه

لړلیک

یادونه

شهامت له سرمقالې پرته دنورو لیکنو مسؤلیت په غاړه نه اخلي.

ادرس : کابل کارته پروان عقب سینمای بهارستان بریښنالیک :Sham.shahamat@yahoo.com

بسم الله الرحمن الرحيم

داشغال د تهديد عوامل!

افغان او امريكا دريیمې جګړې بريالى لورى...

دا تمه چې امريكا به په نژدې يا لنډه موده کې خپل عسکرو باسي او روانه صليبي جګړه به پای ته ورسوي ؟ ډېره رښتيا او باوري نه ښکاري ! ځکه دامريكا يانو دوامدارو جنګي مصروفيتونو، راتلونکو سياسي ارادو او تبليغاتي هلو ځلو ته په کتو په دې اړه د کومې سترې خوشبينۍ څرک نه ليدل کېږي.

بلکې برعکس! امريکا د ځينو فرضي او نامرئي عواملو په بهانه او پلمه د صليبي وحشي- اشغال دلا تمديدولو او غځولو انديښنې او ازانګې خوروي!

په لنډه ماضي کې هند ته داوباما د سفر سره هم مهال دامريكا پاليسې جوړونکيو اومحوري چارواکو دغه څرګند ونې : « چې ګواکې د امريكا- افغان په لومړۍ جګړه کې امريكا بريالۍ وه! خو په دويمه جګړه کې له شک پرته امريكا ماتې وخوړه! که مونږ په دريیمه افغان - امريكايې جګړه کې ځانونه ښکېلول غواړو، بايد پکې دتېرو جګړو تيروتنې تکرار نکړو!!» يا دا «ممکن امريکا د وضعيت په ځيرلو له افغانستانه د عسکرو ويستلو په پريکړه بيا غور وکړي!» ځېر شو جوتوي چې دجګړې دپای ته رسولو په اړه ټولې هيلې منډۍ هسي- بې ځايه او تش خوب ليدل دي او څرګندوي چې دافغانستان او سيمې په اړه دامريكايانو راتلونکي عزايم انديښمنوونکي اوهيښوونکي دي!!

هو! امريكا يو لورته له افغانستانه دعسکرو د ويستلو او په جګړه کې دوندې نه لرلو خبرې کوي! خو ددې سره هم مهال په عمل کې په بې وزلو او بې دفاع افغانانو وحشيانه بمباردونه اوډرون بريدونه هم کوي! هره ورځ لسګونه خلک چې زياتره يې ميرمنې او ماشومان دي په شهادت رسوي ! او په جګړه کې د شدت رامنځته کولو په موخه مختلفې پوځي او سياسي حربې کاروي او په افغانستان کې دپوځي اوسياسي شراکت لپاره نوي سيمه ايز پاټنران اوشريکان چمتو کوي!!

دسيمه ايزو چارو کارپوهانو په اند : امريكا ديته په اسانه زړه نه ښه کوي چې دافغانستان په څېر مهم ستراتيژک جهت يې له لاسو نه ووځي!ددې لپاره هغه دنورو جهتونو مندلو ترځنګ ، د فرضي عواملو او بهانو په رامنځته کولو دخپلو اوږدمهالوګټو پخاطر په منطقه کې دخپل اوږدمهالي نظامي حضورستراتيژي تقويه کوي! او دنويو خطرونو او عواملو په عنوان دسيمې پر هېوادونو فشار وار دوي، څو هغوی يې دستراتيژۍ

وړاندې د مخالف عکس العمل ښودو نه ډډه وکړي اود سرغړونې په صورت کې هغوی تـه دخطرنـاکو عواقبـو ګواښونه ور کوي، په دې علاوه دمیډیا په ذریعه نالیدلې عوامل او وهمي خطرونه تشهیروي څـو عامـه اذهـان پري مرعوب وساتي.

بل ددې ذهنیت په رامنځته کولو سره «چې دافغانستان اسلامي امارت ځینې اشخاص اومجاهدین نویو ډلو ټپلو ته اوښتي چې له امله یې افغانستان او سیمه دبل خطر او یا ګواښه سره مخ کېدونکي ده» غواړي په تبلغـاتي ډګر کې د افغانستان اسلامي امارت سره دبل موازي ځواک په یادولو دهېواددننه یې په سیاسي او جهادي کردار سیوری راولي! چې افغانستان کې مجاهدین یوصف ندي،که اسلامي امارت سیمې تـه ګـواښ یـاخطر نـه دی، خـو هلته نور عوامل هم شته چې هغوی نه تنها دمنطقې لپاره درد سر دي بلکې دټولې نړۍ لپاره جدي خطر دی!!

حال دا چې په دې هر څوک پوهیږي چې په نړۍ او سیمه کې سوله اوامن دچا له لاسه غارت شوي ؟ او چا دخپلو اغراضو لپاره ټوله نړۍ داورونو او مرګونو په خوله کې ترلې ؟

چا چې د تروزیزم په پلمه په افغان مظلوم ولس ناروا صلیبي جنګ تپلی، تروزیـزم دهـم هغـه زېږنـده دی! دهم هغه له لاسه نن ورځ نړۍ د دولتي اوریاستي تروریزم ښکارده! په خاصه تو ګه زمونږ ګران هېواد چې د تیرو دیارلس کلو نو راهیسې دامریکا په مستقیم یرغل په وجه دوامدا ر ددولتي تروریزم ښکاردی! چې لـه املـه یې نه یواځې افغانان بلکې دسیمې ګاونډي ولسونه یې هم له بوږنوونکو ګواښونو سره مواجه کړیدي.

پاتې شوه دا خبره چې افغانان دامریکا په وړاندې مقاومـت او پـه جنـګ لګیـا دي، دامریکـا یـې ښـکېلاک استعماري پالیسي ننګوي؟ښکاره ده چې امریکا دافغانانو وطن په زوره اشغال کړی دی، دافغانانو پـه شـتمنیو او وسائلو یې خیټه اچولې،دروانو ټولو بدمرغیو عامله په حقیقت کې امریکا ده، نـن یـوزلمی افغـان چـې پـه ځـان پوري بم تړي او ځي دامریکا یانو اونورو ګوډاګیانو په منځ کې ځان الوزوي ؟ هغـه څـه شي اړکړی دی ؟ هغـه ولې داکار کوي ؟ ځکـه چـې افغانـان پخپـل هېـواد کـې د غلامـانو نـه هـم دبـد حالـت سره مـخ دي او ورسره دانصاف په ځای ظلم کیږي او له ازادې نه محروم دي.

امریکا په دې بهانه روانه کړې لوبه پای ته نه رسوي ، بلکې دنور و جنګي لوبغاړو په لټون بوخته ده، غواړي دهغو په ملتیا نور وحشتونه او دهشتونه خواره کړي ،چې دې لړ کې نوی قوي لوبغـاړی هندوسـتان هېواد دی، چاته چې امریکا په ا فغانستان کې دلوبیدلو نوي هوکړه او ژمنه کړیده!

څرګنده خبره ده چې دغسي ناوړه ارادې به جګړه ځپلی افغانستان ته نه جبرانېدونکي زیانونه پـیښ کـړي او خلک به یې دناو رینونو او بدمرغیو په یو بل ګرداب کیوزي او ورسره به دافغانستان دازادۍ هغه نیمـه هیلې او ارزوګانې چې په دا وروستیو کې دامریکا او ناټو دوتلو تر اعلان وروسته پیدا شوي ټکان وخوري!.

لیکن امریکا یان دې په دي پوښي، که هغه دخپل ظالمانـه اشـغال د تمدیـد او غځولـو لپـاره هـر څـومره فرضي عوامل او نوي مسایل وړاندې کړې، هغه دافغان مجاهد ولس لپاره قناعت بښونکي نـه دي، اوبـل دامریکـا په وړاندې دافغان ولس دجهادي قربانیو ممثل (اسلامي امارت) دافغان ولس له منځه پیاوړی پاڅون دی، چـې په ولس کې ژورې علمي، سیاسي، جهادي او کلتوري ریښې لري،څه له بیرونه تحمیل شـوی غورنـګ نـدی ،پـه هـر صورت دنویو فرضي عواملو په پلمه دجګړې غځول به دامریکـا لـه تنـدي نـه دشکسـت داغ محـوه نکـړي او کـه خدای کول د دویمې افغان ـــ او امریکـا جګـړې پشـان بـه ددرییمـې افغـان ـــ امریکـا جګـړې بریـالۍ لـوری دافغانستان ولس او اسلامي امارت وي او دوئ به همداسې شرمنده اوناکام وي څنګه چې نن دي...

له افغانستانه د ناټو وتل

نړيوال يې څنګه ارزوي؟

قاري حبيب

د ۲۰۱۴ م کال د وروستۍ مياشتې دسمبر په ۲۸ نېټه په کابل کې د ناټو اتحاد قواوو آيساف خپل بيرغ د پوځي ماموريت او جګړې د پای ته رسولو د نښې په حيث راکوز کړ، ويل کيږي چې دغه مراسم چې تر وروستۍ نېټې پټ ساتل شوي و، د کابل ښار په يوه مخفي او په شدت څارل کيدونکي ساحه کې په يوه ورزشي صالون کې جوړ شوي و، دمراسمو په اړه ويل کيږي چې ددود خلاف لنډ او مختصر و او د مجاهدينو د بريدونو له ډاره يې محل له وړاندې نه و افشا شوی چې له همدې امله په کې د رسنيو استازو هم ګډون نه و کړی.

د آيساف د قواوو امريکايي مشر جنرال کمپ بل چې ددې مراسمو مشري يې په غاړه وه وويل چې د ناټو قواوو په افغانستان کې خپل مسؤليتونه په سمه توګه سرته رسولي ده وويل د ناټو پوځي ماموريت بريالی و، افغانان له تيارې نه رڼا ته راوتلي، په همدې ورځ د امريکا ولسمشر بارک اوباما د امريکا له هاوايي ايالت څخه په خپله کلنۍ وينا کې اعلان وکړ چې امريکا د خپل تاريخ تر ټولو اوږد جنګ پای ته رسولی.

په افغانستان د غربيانو په يرغل کې کليدي رول د امريکايي پوځ و خو ورسره د ايساف تر نامه لاندې د ناټو د ټولو غړو هيوادونو زرګونه پوځيان هم ملګري و، همدا اوس د ناټو تر سرپرستۍ لاندې د ايساف په نامه ځواکونو خپل پوځي ماموريت پای ته رسيدلی اعلان کړی، له امريکا پرته په ايساف کې د ګډونوالو نږدې ټولو هيوادونو جنګي عسکر له افغانستانه وتلي دي او کم شمير پاته يې شايد په نږدې راتلونکې کې ووځي، امريکايي عسکر چې لا يې هم تر لسو زرو ډير عسکر په افغانستان کې پاته دي پخوا ويل کيدل چې شايد امريکايان د دايمي اډو تر نامه لاندې مراکز تر کلون کلونو وساتي، خو د سپيني ماڼۍ چارواکو په دې وروستيو کې ويلي چې دوی به د خپل پلان له مخې د ۲۰۱۶ م کال ترپايه د امريکايي سفارت له ساتونکو پوځيانو پرته نور ټول پوځيان له افغانستانه وباسي.

وروستيو جرياناتو په کتلو سره کولای شو ووايو چې د ناټو ترمشرۍ لاندې ځواکونه او امريکايان نور دې نتيجې ته رسيدلي چې په افغانستان کې پوځي شتون ته دوام نه شي ورکولای، ناټو په بالفعله توګه د خپلو ځواکونو په يومخيز ايستلو لګيا ده اوامريکايان چې ډيری عسکر يې ايستلي وايي چې تر راتلونکو دوو کلونو پورې به خپل ټول عسکر له افغانستانه وباسي.

دلته پوښتنه داده چې له افغانستانه د غربي ځواکونو ستيندلو ته له دريمګړي انده کوم نوم ورکولای شو، د

آیساف د بیرغ د راکوزیدو په ورځ امریکایي ولسمشر د افغانستانه جګړه بریالۍ وبلله او په دې ډول یې اشارتا وویل چې ددوی ځواکونه په شکست نه بلکې د بریالـه ویاړ سره خپلـو هیوادونـو تـه ستنیږي .

خو په همدې ورځ د مجاهدینو ویاند په خپل غبرګون کې وویل : په اوسنۍ بې موازنې جنګ کې د امریکایانو تر څنګ د اشغالګرو شریکانو او د آیساف اوناټو په ګډون نړیوالو متکبرو سازمانونو خورا ښکاره ماتې وخوړه، په لسهاوو زره عسکر یې مړه او ژوبل شول، په میلیاردونو ډالر یې مصرف شوې، ملتونه یې وزبیښل شول، په خپلو هیوادونو کې له اقتصادي ناورین حتی رکود سره مخ شول، جنګي جنرالان یې پرلپسې ناکام شول، او په نړیوالـه سطحه یې ځواک او دبدبه له منځه لاړه.

په دې لیکنه کې به د ناټو د تیښتې په اړه د یوشمیر نړیوالو رسنیو او صاحب نظرانو نظریات او غبرګونونه درسره شریک کړو، تر څو دې نتیجې ته ورسیږو چې په نړیوال قضاوت کې د ناټو ددغه ماموریت اختتام تـه په کوم نظر کتل کیږي .

په کابل کې د ستراتیژیکو او منطقوي مطالعاتو مرکز یا CSRS له افغانستانه د ناټو تیښتې ته د کوچني نړیوال جنګ د پای ته رسیدو نوم ورکړی دی ، دې مرکز په خپل اونیز تحلیل کې لیکلي دي: ناټو رسما دغه جنګ پای اعلان کړ چې شاوخوا د پنځوس هیوادونو پوځیان په کې ښکیل وو، د ناټو ددې ماموریت د پای په اړه ددې سازمان مشر ینس اشتولتنبرګ وویل چې ناټو په افغانستان کې خپل اهداف ترلاسه کړي نور دده په خبره ترهګر نه شي کولای په دې هیواد کې د پټې ځای یا د اوسیدومجال ولري. خو د کتونکو به باور دناټو د سرمنشي خبره ځکه بې اساسه ده چې په افغانستان کې طالبان ضعیف شوي نه بلکې تر هرکله ډیر قوي شوي دي که چیرې د ناټو د سرمنشي خبره سمه وي او طالبان له منځه تللي وي نو بیا ولې دا سازمان اړ شو چې خپل وروستني مراسم په پټه او د ډار او ویرې په فضاء کې ترسره کړي .

د ستراتیژیکو مطالعاتو د مرکز تحلیل وایي چې ناټو هم په افغانستان کې د شوروي غونډې شکست خوړلی ، ددې مرکز د تحلیل له مخې د کابل له رژیم سره د امریکا وروستي توافقات او امنیتي قرارداد د روسانو د ژنیو د پروسې غونډې یوه غولوونکې هڅه ده چې غواړي تر دې پوښ لاندې خپل دشکست شرم پټ کړي .

د برتانیې چاپ فایننشل ټایمز ورځپاڼې د ناټو او امریکایي عسکرو دتیښتې په اړه د نیویارک پوهنتون د یوه محقق رایان ادواردز نظر رااخیستی چې وایي : زیاتره

امریکایي نظامیان او د پوځي چارو پوهان د امریکا حکومت د افغانستان د جګړې بایلونکی ګڼي چې دا د امریکا دتاریخ یوه حساسه مسئله ده.

نوموړي ویلي چې په نظامي شکست سربیره امریکا د افغانستان په جګړه کې تر یو ټریلیون ډالره ډېرې پیسې لګولې دي چې زیاتره بېځایه تللي او امریکا ترې کومه ګټه نه ده ترلاسه کړې ،نوموړی وایي دافغانستان دجګړې لپاره امریکایي حکومت په ملیاردونو پیسې قرض اخیستي چې په دې لړ کې تر ۲۶۰ ملیون ډالرو ډېرې پیسې د قرضو په سود تللي دي .

د ایران چاپ مشهورې ورځپاڼې اطلاعات د ناټو د تیښتې په اړه خپل ځانګړې تحلیل ته عنوان ټاکلی (په افغانستان بې فایدې برید) د ورځپاڼې تحلیل وایي دناټو لښکرې په داسې حال کې له افغانستان پښې سپکوي چې دفتحې او بریا د خوښۍ په ځای یې په ځیرو د پښیماني او ستړیا نښې تر سترګو کیږي ، د ورځپاڼې په باور امریکا له داسې جنګ څخه په شا کیږي چې له امریکایي مالیه ورکوونکو یې یو ټریلیون او سل ملیارده ډالر خوړلي خو په مقابل کې یې دې هیواد ته هیڅ لاسته راوړنه نه ده درلودلې، ورځپاڼې په خپل اوږد تحلیل کې ویلي چې طالبان په خورا ساده او خودساخته بمونو واتوانیدل چې دامریکا مجهز پوځ ته په جګړه کې شکست ورکړي .

د کابل چاپ ورځپاڼې چې تردې پخوا یې د امریکا د بریالیتوب نغارې وهلې اوس چې امریکا تښتي دې اعتراف ته مجبورې شوې دي چې دامریکایانو غوندې دوی هم تر یوه حده حقائق ومني .

د هشت صبح په نامه ورځپاڼې لیکلي دي چې د ناټو ماموریت کوم د پام وړ لاسته راوړنه نلري، ځکه دوی تر یوه ټریلیون ډېرې پیسې مصرف کړې خو طالبانو ته یې شکست ورنکړای شو، طالبان اوس هم د واکمن رژیم په وړاندې ستراتیژیک خطر حسابیږي .

د اطلاعات روز په نامه ورځپاڼې په دې اړه خپلې اوږدې مقالې ته عنوان ټاکلی (د ناټو لخوا د یوه سترې کوونکي او پُرمصرفه جنګ نیمګړې پرېښودل) ورځپاڼه وایي چې که د ناټو ماموریت په سیاسي او پوځي دواړو برخو کې شکست خوړلی .

د عبدالشهید ثاقب په نوم د چارو یوه تحلیل ګر د امریکایي پوځ د شاګرځ په اړه په خپل تحلیل کې لیکلي دي، چې دافغانستان دجګړې په پیل کې هیچا دا تصور نه کاوو چې امریکایي پوځ به په افغانستان کې داسې ښکاره شکست خوري، نوموړي لیکلي : د خلیج په لومړني جنګ کې د عراقي پوځ د ټولو برحاله او احتیاط سرتیرو شمیر یو میلیون او دوه سوه زرو تنو ته رسیده ۳۸۵۰ توپونه ۵۸۰۰ ټانګونه ۵۱۰۰ زرهي موټر دغه راز په زهري ګاز او نورو مدرنو وسلو سربیره یې نفتي ډالر او پراخ تدارکاتي منابع هم په ولکه کې وو خو کله چې وړاندې امریکایي پوځ حمله وکړه په څلورو ورځو کې یې د صدام ټول قوت له پښو غورځاوو او سخت شکست یې ورکړ ، دا چې امریکایان ځانونه د غرب د دوه نیم زره کلن تمدن وارثان او د شرق د ټولو جګړو ګټونکي بولي هیچا فکر نه کاوو چې په افغانستان کې به دوی له ناکامي سره مخامخ شي، مګر نن دادی موږ وینو چې دامریکایي پوځ په وړاندې طالبان شکست ناپذیر ثابت شول او امریکایي لښکرې له بریا پرته د جګړې میدان پرېږدي .

د ناټو دتیښتې په اړه چې تراوسه په مطبوعاتو کې کومې ځیرنې راغلې نږدې ټول په دې اتفاق لري چې ناټو په افغانستان کې شکست خوړلی نوځکه یې لښکرو ته د ښاګرځ امر ورکړی.

دیرغلګرو ځواکونو تر وتلو وروسته جهادي فعالیتونه باید څه ډول تنظیم شي؟

شاهد(غزنیوال)

اوس چې مو د لوي الله جل جلاله په نصرت او د خپل مقدس ۱۳ کلن جهاد د سرښندنو په برکت له ویاړلي هیواد څخه د خارجي یرغلګرو د پرشاتګ لړۍ پیل او د هیواد ډیری سیمې د هغوي له ملوث شتون څخه تصفیه شوې مجاهدین باید د هیواد د تصفیه شویو سیمو د امنیت د تأمین او په هغو کې د خپل توان په کچه د اداري ارګانونو او تشکیلاتو فعالولو لپاره او همداراز د تخلیه شویو سیمو د بیارغولو لپاره کار وکړي؛ ځکه د هیواد اوسنی وضعیت له هغه سره ډیر توپیر لري کوم چې د اشغالګرو ځواکونو د موجودیت پرمهال وه.

له همدې امله اړینه ده چې مجاهدین خپل راتلونکي پروګرامونه د ورځنیو شرائطو او د ټولنې د غوښتنو مطابق عیار کړي . په جهادي فعالیتونو کې دغه بدلون او تغیر له دې امله ضروري دی ترڅو ولس و پوهیږي چې مجاهدین یواځې د جګړې اتلان نه، بلکې د سولې او ثبات په مهال د امنیت ټینګولو او په مختلفو برخوکې د بیارغولو وړتیا هم لري.

مجاهدین باید په خپلو راتلونکو پراګرامونو کې لاندې ابتکارات په پام کې ولري :

په تخلیه شویو سیمو کې باید مجاهدین د جهادي فعالیتونو ترڅنګ د ټولنیزو فعالیتونو او بیارغونې پروګرامونو ته ډیره توجه وکړي تر څو ولس پر دې وپوهیږي چې د بهرنیانو تر وتلو وروسته مو هیواد نور د جګړې پر ځای په تدریجي توګه د امنیت او بیارغونې پرلوري روان دی. مجاهدین باید نور د دغه ډول ابتکاري فعالیتونو په پرمخ بیولو کې سیمه ییز

مخور ، علماء او قومي مشران سهيم او ډير مسؤليتونه د هغوی پرغاړه ور واچوي.

ځکه د اشغال د وخت بيرني پوځي وضعيت اوس بلکل تغير کړی ، د خارجي ځواکونو لخوا د مقاومت د جهادي او اداري چارواکو د بنديانولو ، بمبارولو او له منځه وړلو خطر کم شوی ، نوبايد د هرې سيمې په اداره او کنټرول کې د هغې سيمې محلي مشران برخه واخلي او هغه مشکلات چې د امنيت د ګډوډولو باعث ګرځي د همدې منطقوي مشرانو د نفوذ او قومي وجاهت په وسيله له منځه يوړل شي.

د بيلګې په ډول د اربکيو ستونزه چې د خارجي ځواکونو يوه تر ټولو خطر ناکه توطيه او د هغوی پاتې شونې ده په هيڅ صورت د هغې حل له پوځي لارې ممکن نه دی ، بايد د ا خطرناکه دسيسه او مشکل د سيمه ييزو مشرانو او د هغوي د قومي ترونونو په وسيله حل کړای شي.

که اوس هم مجاهدين غواړي اربکيان د تير په څيرله پوځي لاري نابود کړي دا په حقيقت کې د هغوی ستره اشتباه او په لوی لاس د دښمن د تخريبي پلان کامیابول دي.

همدا راز له اربکيانو پرته چې اوس د امريکايانو په لمسون د مرګ ټيمونه او يا نورې غير مسؤلې وسله والې ډلې راپورته کيږي ، بايد مجاهدين دغه ټول خارجي دسائس د يوه منظم پلان له مخې د سيمه ييزو منورينو ، علماوو او د سيمو د کليوالي ترونونو په وسيله شنډ او نابود کړي، نه دا چې له هغوي سره پوځي برخورد وکړي او له دې لارې د کورنۍ جګړې سلسله پيل شي او پراخه شي.

په هغو سيموکې چې د هلمند ، فراه په څير پراخې دښتې لري او مجاهدينو به هغه دښتې د خارجي يرغلګرو د ګرځيدو راګرځيدو په خاطر ماين کاري کړې وي نور بايد په دغه ډول سيموکې د ماين کاري تکتيک ته تغير ورکړل شي ؛ ځکه داخلي ګوډاګيان نه دومره وسائل او نه هم دومره توان لري چې د بهرنيو يرغلګرو په څير په همدغو پراخو دښتوکې روز مره تګ راتګ وکړي .

همداراز مخکې چې به په هرولايت کې د خارجي ځواکونو د پوځي نقليه وسائطو او د هغوي د پلي ځواکونو د عبور او مرور امکانات زيات وه نو مجاهدينو به د هغوي د ښکار کولو په غرض د لويو لارو او سرکونو په غاړو د نقليه وسائطو ضد ماينونه خښول ، اوس چې خارجي ځواکونه هيڅ شتون نه لري نو بايد حتی الامکان په لويو لارو کې د ماينونو خښول بند کړل شي ؛ ځکه د داخلي ګوډاګيانو پوځي ځواک په هماغه اندازه نه دی چې مجاهدين يې د چريکي بريدونو په وسيله مقابله ونکړای شي.

که له همدغو ځواکونو سره د مقابلې او يا پرهغوی د بريد کولو ضرورت پيدا کيږي نو هغه د سپکو وسلو په زريعه هم کيدلای شي پرته له دې چې د هغوي د له منځه وړلو لپاره اوس هم له ماينونو کار واخيستل شي.

همدا راز مجاهدين بايد داستشهادي عملياتو په تکتيک کې ژور بدلون راولي او هغه په دې توګه چې دغه ډول عمليات يوازې په هغو پوځي مراکزو متمرکز

کړي چیرته چې بهرني اشغالګر د پوځي مشاورینو او پوځي روزونکو په نوم شتون ولري .

د دې تاکتیک غوره کول به دا ګټه وکړي چې له یوې خوابه خارجي اشغالګر دا حس کړي چې دوی په همدغو خوندي مراکزو کې هم خوندي نه دي او له بلې خوا به د دغو عملیاتو په تر سره کیدو کې د احتمالي ولسي وګړو د تلفاتو مخنیوی وشي . داخلي ګوډاګیان که هرڅومره مهم او ډیر وي د دې ارزښت نه لري چې د استشهادي اتلانو د سر په قیمت له منځه ولاړشي .

همدا راز باید مجاهدین په مجموع کې د ګوډاګۍ ادارې له ځواکونوسره د پوځي فعالیتونو په کیفیت کې مثبت بدلون راولي ، حتی الامکان باید کوښښ وشي چې د هغوی د وژلو پرځای د هغوی د تسلیمولو او پخلا کولو کوښښ وشي .

له افغانستان څخه د شوري ځواکونو د وتلو پرمهال هغوی ویل چې مونږ ترشا داسې ځواک پری ایښی چې تر څوکلونو پورې به له افغانانو سره جنګیږي ، دروسانو دغه ځواک د هغوي پرسونل ضد ماینونه ول چې د افغانستان په مسکوني او زراعتي ساحوکې یې خښ کړي ول.

اوس چې امریکایان او نور یرغلګر له افغانستانه پرشاکیږي هغوی هم د شوریانو په څیر همداسې ماینونه تر شاپرې ایښي چې تر ډیرو به افغاني ساحه وربانديې نا ارامه وي ، دغه امریکایي ماینونه اربکیان ، او داخلي ځواکونه دي چې د امریکایانو په نیابت به د هغوي د اهدافو لپاره په افغانستان کې جنګیږي .

دا د امریکایانو او ټولو خارجیانو هغه خطر ناکه پروژه ده چې غواړي د خپلو ۴۰۰۰ وژل شویو عسکرو دوژل کیدو غږ د همدې پروژې په وسیله له افغانانو واخلي .

د امریکایانو د دغې فتنه ګرې پروژې ناکامي او شنډول یوازې دلته د جګړې په سقوط کې ممکن دی او جګړه په داسې ډول ختمیږي چې مجاهدین د خپلو جهادي فعالیتونو په ترڅ کې د بیا رغونې ، تعلیم اوتربیې او ولس ته په ادري فعالیتونو کې مشارکت او مساهمت ورکړي.

د تخلیه شویو مناطقو د ادارې لپاره باید د خپلو امکاناتو مطابق منظم اداري ، عمراني تعلیمي او تربیتي پروګرامونه پیل او د دولتي قواوو او اربکیانو د له منځه وړلو پرځای د هغوي د تسلیمي او قانع کولو هڅه وشي.

د تیرو تجربو او تاریخي واقعیتونو له مخې افغانان د خارجي اشغال په وړاندې د فوق العاده حساسیت په لرلوسره له خارجي یرغلګروسره د مقابلې او مبارزې ښه روحیه لري ، خو کله چې خارجي اشغال له منځه ځي او د توپک خوله یې د خپل افغان په لوري را اوړي بیا یې هماغه د هیواد د دفاع مقدسه جګړه د داخلي جګړې رنګ خپلوي او ټول هغه افتخارت او ویاړونه چې له اشغالګروسره یې د جهاد پرمهال ترلاسه کړې وي په همدې داخلي جګړې کې بیرته له لاسه ورکوي ، چې د شوري ځواکونو تر وتلو په افغانستان کې د تنظمي جګړو ناخوالې د دغه حقیقت ژوندۍ بیلګې دي.

دچـین منگړیتوب

عبید ـ تنویر

د افغانستان په موضوع کې دچین ورستی دلچسپي ، چې نوموړی هیواد غواړي ان دکابل او طالبانو ترمنځ ثالثي او منځګړیتوب وکړي ، درسنیو اوسیاسي حلقو ترمنځ یوه توده اودبحث وړ موضوع ګرځیدلي ده .

چین ته داشرف غني له سفر ورسته چې دتیرکال دنوامبر په میاشت کې ترسره شو ، دچین دبهرنیو چارو وزارت اعلان وکړ چې هیواد ته یې له قطر څخه دطالبانو یوپلاوي هم سفر کړی او له هغوسره یې دافغانستان په موضوع اودسولې په لارو چارو خبرې کړي.

طالبانوهم څه موده ورسته دیوې اعلامیې په ترڅ ومنله چې چین ته یې پلاوي سفر کړی ، خوداچې په سفرکې دې دکابل اوطالبانو ترمنځ دخبرو دزمینه سازی اوپه دې برخه کې دچین دمنځګړیتوب ترحده رسیدلي وي ، داعلامیې په خبره دغسې کوم توافق نه ترسره شوی او نه یې هم په اوسنیو شرایطو کې امکانات شونې بریښي.

داچې طالبان دچین دمنځګړیتوب په باب ولې ناباوره او عملي یې نه بولي ، په هغه به ورسته بحث وکړو، ولې مهمه پوښتنه دلته داده چې هغه کوم عوامل او وجوهات دي ، چې نوموړی هیواد دافغانستان په روانو حساسو شرایطو کې دیوه داسې مهم رول لوبولو ته متې بډ وهلي چې لدې وړاندې ترې ددغه ډول ګام اخیستلو توقع نه کیده ، ځکه دافغانستان په باب دچین سیاست تل مبهم ، مغلق او بې پرې پاتې شوی.

په هرصورت ، چین دافغانستان یوداسې ګاونډی هیواد دی ، چې څه دپاسه ، ۷٦ کلومتره مربع ګډ سرحدسره لري ، داسې سرحد چې ټول په غرونو اوتل په واورو اویخ پوښلی وي ، دافغانستان اوچین ترمنځ دتاریخ په اوږدو کې حسنه روابط پاتې شوی ، تردې چې کله په افغانستان سره ښکیلاک یرغل راوړ، چین دافغانانو لورته ودرید او د افغان مجاهدینو مرسته یې وکړه .

دغه ډول ویل کیږي چې چین له امریکایي یرغل سره هم په ټوله معنا نه وو موافق ، امریکایانو زیاتې هلې ځلې وکړې چې چین په پوځي میدان کې له ځان سره مصروف کړي او دافغانستان په جګړې کې چینایي عسکر هم برخه واخلي ، خو چین په افغانستان کې په خپل بې پرې سیاست تینګار وکړاوهرډول پوځي بوختیایې رد کړه .

ددې ترڅنګ چین په افغانستان کې دامریکاله اوږد مهالي شتون اوپه خاص ډول د پوځي اډو په جوړیدوهم لکه دنورو ګاونډیو هیوادونو په څیراعتراض لري اودسیمي لپاره یې بې ګټي اوحتی مضري بولي.

خو چین داسې هم نده چې دتیرو ۱۴ کلونو په اوږدو کې یې صرف نندارە کړي او په افغانستان کې یې کوم رول ندی درلودلی ، چین دامریکا، غرب او ناټو برخلاف چې هغوئ مهلکه جګړه پرمخ بووله او خپلې لښکرې یې پکې خاورې کولې او هم یې دپرمختللي اقتصاد ډانچه ویلې کوله ، چین په ډیرمهارت په دغه میدان کې دخپل تجارت ، صنعت اوفني ځواک اسونه ځغلول اودچاخبره زیرمي یې کولې .

چین دافغانستان ترټولو دقیمتي پروژي (دلوګر مس عینک معدن) داستخراج اوهم دافغانستان په شمال کې دامو دبرخي دګازو او تیلو دپلټني قراردادونه چې ټاکل شوي ، نوموړی هیواد پرې لسګونه میلونه ډالر ولګوي لاسلیک کړي دي .

په هغو سربیره ، چین هرکال په افغانستان کې د۲ ملیارده ډالروپه لګښت چې دکابل رژیم دټول کال نیمایي بودیجه ترې جوړیږي ، په بیلابیلو برخو کې یې سرمایه ګزاري کړي اوکوي یی اوورځ تربلې ورته وده ورکوي .

لدې علاوه ، چین غواړي اسیااو اروپاته دوربښمو تاریخي لار چې تجارت یې چین ته د۲۱ قرن داقتصاد ډانچه ښکاري اوپه دغه لار کې افغانستان حیاتي اهمیت لري، بیا احیا او ژوندي وګرځوي.

دا اودیته ورته نورې ګڼي اقتصادي پروژي دي چې چین یې په افغانستان اویاد افغانستان له لاري پرمخ بیول او پلي کول غواړي اوداپه هغه صورت کې شونتیالري، چې په افغانستان کې امنیت اوثبات حاکم وي او یوه مستحکمه اداره په کابل کې موجوده وي .

چین پوهیږي او دافغانستان په اړه کافي مطالعه اوتجربه لري ، چې دافغانستان په ثبات او استحکام کې طالبان څومره اهمیت او ارزښت لري ، چین تنها دلوګر دمیس عینک په پروژه چې نیږدې لس کاله یې په قرارداد تیرشوي اوپه میلونو ډالر ترینه دکابل غلو او دارمارو چارواکوو په دې پلمه ووهل چې دوی به دنوموړي پروژي امنیت خوندي کوي ، خو داچې دنوموړي معدن ګردچاپیرې سیمي ټولې دطالبانو په ولکه او دهغو دنفوذ په ساحه کې راځي کار یې همداسې په ټپه اوځای پرځای ولاړ دی اودامنیتي ملحوظاتو له وجې چینایی کمپنی بنیادي فعالیت نشي کولای .

له همدې امله ویلای شو چې که چین په افغانستان کې دامن اوثبات لپاره عملي هلې ځلې ونکړي ، نودچین ټولي اقتصادي پروژي له نیمګړتیااو سقوط سره مخ کیدای شي.

داچې طالبان ولې په اوسنیو شرایطو کې دچین منځګړیتوب مفید اوعملي نه بولي اودچین په څیر په یو داسې قوت چې اوس په اقتصادي میدان

کې دنړۍ سپرپاور دی ، ثالثي ته یې زړه نه ښه کوي اویاپرې قانع ندي ، ښایي هغوی ورته خپل دلایل او توجیهات ولري.

ولې زما په اند کوم شی چې اوس ډیرواضح او ښکاره دی ، هغه دادي چې که امریکا اوناټو په افغانستان کې دخپل جنګي ماموریت ختمیدا ته هرنوم اوبرغولی ږدی ، هغه دوئ پورې اړه لري ، خو طالبان اوقاطع عام ذهنیت ټول دامني اوپرې باوري دي ، چې امریکا اوناټو نور دطالبانو په مقابل کې تاریخي شکست خوړلی او بیا شوني نده چې امریکایي عسکر دطالبانو په وړاندې مخامخ جګړې ته راشي ، په عین حال په کابل کې موجود رژیم هم چې تردو غوړونو پورې له فساد څخه ډک او په سرکې یې معلوم الحاله مفسد باندونه قرار لري ، طالبان ځان پرې غښتلي او په ولس کې دمحبوبیت کچه ترې لوړه بولي.

طالبانو په کراتو داخبره هم کړې چې دکابل رژیم هیڅ ډول صلاحیت نلري چې ورسره تفاهم وشي او کړي ژمني عملي کړای شي ، ځکه اوس هم دنوموړي اداري وړې اولوي ټاکني امریکایان کوي او دسیاست بنسټونه یې هغوئ طرحه اوډیزاینوي ، نوکه فرضاً چین دطالبانو اوکابل ترمنځ ثالثي کوي ایا ددې خبري تضمین ورکولای شي ، چې امریکایان به هغه ومني او درناوی به یې وکړي؟

ددې ترخوا دطالبانو یو مهم شرط اوټینګار همیشه داراغلی چې دامریکایانو له هیڅ وړې او لویی پوځي اډې سره موافقه نلري ، نه پوهیږو چې چین په دې برخه کې څومره ډاډ لري او که په ډانګ پیلي توګه ووایو څومره تضمین وړاندې کولای شي ؟

که چین په دغسې یوقوي اوډاډمن حالت اوموقف کې وي او له امریکایانو څخه اطمنان ولري ، نوبیا که دمنځګړیتوب میدان ته راووځي ، ښایي هڅي به یې مفیدي او کیدای شي دطالبانو توجه هم ځانته جلب کړي.

پاتې شوه داشرف غني دولت ، هغه خو افغانانو ته دکرزي له اداري هم کمزوري بریښي ، چې لنډ مثال یې دهغه کابینه ده ، چې دڅلورو میاشتو چنواولالهاندیو باوجودهم یې هم دومره صلاحیت اواهلیت پیدانکړ چې خپلې اداري ته کابینه جوړه کړي ، یوځوک چې دکابیني په جوړښت کې له دومره تزلزل او بې کفایتی سره مخ وي ، نو هغه به چین غوندي یو هیواد ته څه ډول ډاډ اوباور ورکړي؟

دهند او امریکا د دوستۍ

او دښمنۍ قدر مشترک...؟

بشیر

دا توقع له وړاندې وه چې دامریکا ولسمشر (اوباما) به خامخا دهند د جمهوریت ورځې لمانځنې په مراسمو کې ګډون کوي! هم داسې وشول هغه او میرمنې یې د یو لوړرتبه وفد په ملتیا کې هند ته سفر وکړ او هلته یې په نوي ډیلي کې دهندي حکومت په ځانګړو مراسمو کې برخه واخسته!

دراپورسم تورمخي اوباما دخپل سفر پرمهال پرهندوانو دلورینو او پیروزینو قوي باران وکړ! او ور سره د څو مهمو هوکړو په کولو سلاشو او دا جوته شوه چې رښتیا "الکفر ملةٌ واحده"!! هند ته د معاصرې پرمتللې اتومي ټیکنالوجۍ په برخه کې دمرستو له هوکړې سربیره دملګرو ملتونو په امنیت شورى کې یې هم هند ته د دايمي غړیتوب ورکولو نه په جار خپل ملاتړ اعلان کړ! او ددینه علاوه یې ورسره د ډرون الوتکو اوسلو جوړولو هوکړه هم امضاء کړه!

په نوي ډیلي کې اوباما له نریندرا مودي سره یوځای خبري غونډې ته وویل: هندوستان دامریکا ښه ملګری دی! او دواړه هېوادونه له یوبل سره همکارۍ او کار کولو ته لیوال دي، اعلان یې وکړ چې په راتلونکي کې به هند د نړیوال امنیت په چارو کې د مخکښ رول لرلو څښتن وي! هغه دسوداګرۍ په برخه کې دهند د وروستیو پرمختګونو ته په اشاره وویل چې دا د هند دترقۍ او پیاوړتیا په لوري مهم ګام دی.

اوباما دا یادونه هم وکړه چې امریکا او هندوستان دوه لوی دیمکراتیک هېوادونه او دیوبل مهم اتحادیان دي، او په ښکاره یې دهند داتومي ټیکنالوجۍ ظرفیت د لوړولو نه خپل ملاتړ په ډاګه کړ او په اړه یې له هند سره ددایمي مرستو ژمنه وکړه!!

دکتونکو په نظر داسې بریښي چې دهند صدراعظم په امریکا دخپل هېواد دغوښتنو په منلو کې بری مندلی وي! ځکه دامریکا لخوا دهند داتومي پلان څارنې په اړه دامریکا لخوا دخپلې پخوانۍ غوښتنې لاس په سرکېدل هم داپیغام لېږدوي چې امریکا دهند په وړاندې شاه تګ کړی دی!

سیاســـــي تحلیلګـــــران دهندوستان او امریکا اوسنی قرب دآسیا یې هېوادونو په وړاندې دامریکا د تذویري سیاست او د تذویري دیپلوماسۍ د یو بل پړاو پیل بولي!د هغوئ په وینا : دامریکا لخوا په امنیت شوری کې د هند له غړیتوب نه ملاتړ اعلانول د هم دامعنی ورکوي ! اوښکاري چې امریکا دا هوډ کړی وي چې په سیمه کې هند پوره برلاسی او تقویه شي ،په سیاسي ، اقتصادي اوپوځي ډګرو کې پیاوړی لیدل غواړي دهمدې موخې لپاره دملګرو ملتونو په امنیت شوری کې هڅه به وکړي څو هند د ویټو ځواک لرلو څخه برخمن شي.

حتمي ده چې ددې ګام په پورته کېدو سره به ګڼ سیمیز رقابتونه او جنجالونه هم را منځته اوپیدا شي! د سیمې د هېوادونو ترمنځ به په یو بل دبري مندلو سیالۍ زور واخلي!

امریکا چې هند دکومو هېوادونو په وړاندې تقویه کول غواړي ، ، هغوی به دهغه په وړاندې قرار لاس ترزنې ناست نه وي، خامخا به هغوی را پاریږي چې په دي سره به بیا یو ځل ټوله سیمه دسرې جګړې په خطرناک ګرداب کې کیوزي.

لنډه داچې د هند او امریکا نزدیکت به هند ته ددې چانس برابرولو سره مرسته وکړي ،چې هغه په منطقه دخپلې باداری زاړه خوبونه رښتیا کړي!حو څرګنده ده چې دا به دهندې سیالانو (چین اوپاکستان) لپاره هیڅکله قناعت بښونکې شیبې نه وي.

څنګه چې هند په کشمیر کې د مسلمانو بیلتون غوښتونکو سره په جګړه کې ښکیل دی او دزور اوجبر دلارې یې هلته په مسلمانانو زمکه سوتنورکړي چې تردې مهاله یې زرګونه کشمیریان یې شهیدان، ټپیان اوله خپلو کورونو نه شړلي دي ،نو هر کله چې هغه دامنیت شوری غړی جوړشي او دویټو له ځواک لرلو نه هم برخمن شي نو بیا خو به هر څه په خلاص مټ کوي او د کشمیردننه به جګړه نوره هم تشدید کړي.

بل پلو ته پاکستان ځان دکشمیر مسلې نه صرف ملاتړی بولې، بلکې په کشمیر دوکالت دعوه هم لري،هغه به دهند په مقابل کې کله غلی پاتې وي؟

په ورته توګه چین هغه هېواد دی، چې اوس مهال د نړۍ یو له لویو اقتصادو شمار ل کیږي ، امریکا ته یې دغه پرمختګ دزغملو وړ ندی اوچین هم پوهیږي چې ددې هڅو نه دامریکا هدف هغه دی، په داسې وخت کې طبعي ده چې چین به هم مخالف عکس العملونه ضرور ښیي او دا هم څرګنده ده چې دچین اوهند ترمنځ د تبت لانجې په سر اړیکي له وړاندې خراب دي په دې سره به یې ترمنځ په یو بل بې باورې اوبد ګوماني نوره هم زیاته شي او ممکن په لوی تاوتریخوالي بدل شي ،کوم چې دامریکا عمده هدف دی!

دامریکا یانو بل مهم غرض د روسیې نړیوال کردار پای ته رسول دي، دیوکراین په سر دروسیې او امریکا ترمنځ د شخړې راتلو نه پس، امریکاتکل لري څو د روسیې نړیوال موقف کمزوری کړي ، کوم چې به په هیڅ صورت دروسیې لپاره دزغم وړ نه وي، نو هر کله چې امریکا اراده لري چې دروسیې په ځای په سیمه اونړیواله سطحه هند را مخې ته کړي، په مقابل کې به یې روسیه غبرګون ښکاره کوي او دهغو هېوادونو او ډلو په خوا کې به دریږي، کوم چې دامریکا اوهند دپراختیا عزایمو ته دشک په نظر ګوري او هم د به دچین او پاکستان سره دهند دنفو ذ په مخنیوي کې خپل اړیکي نور هم خواږه کړي ، خکه امریکا غواړي دچین اقتصادي مسابقت

په ټپه ودروي او دروسيې نړيوال حيثيت کمزروی ثابتولو سره دهغې ځای هند ته وسپاري.

هم دا وجه ده چې دا تاثر او انګيرنه هر ځای شته ده چې امريکا پريکړه کړيده چې په سويلي اسيا کې هند دخپلو ګټو او سياست لپاره ثوکيدار وګوماري او دهغه په راپورته کولو د سيمې اقتصادي توازن ته زيان ورسوي.

په دې ټولو علاوه امريکا په پام کې دا هم لري چې دځان وروسته په افغانستان کې د هند کردارته زمينه سازې وکړي، که څه هم د افغانستان خلک دهند لپاره کومه خوشبينې نلري، ځکه هند له افغانستانه لرې پروت دی او بل په ټولېزه توګه دافغانانو اکثريت نه غواړي چې له هند سره علايق ولري اونه ورته دافغانستان د قوي دوست په نظر ګوري هم دا راز هند له افغانانو سره د تاريخي خواخوږۍ يا همکارۍ هم سابقه نلري، بلکې هند هميش افغانستان کې ديرغل په پلوۍ دريځ نيسي، وړاندې چې کله شوروي په افغانستان يرغل کړی و ، هغه مهال دشوروي په پلوۍ ولاړو او د يرغل نه يې کلک ملاتړ کاو او نن هم د دامريکا سره ولاړ دی، دا کار ددې سبب شوی چې په مجموع کې افغانان له هند سره دخپل هېواد قرب نه غواړي

دهند او امريکا ترمنځ دملګرتيا يو لامل دا هم دی چې هند په افغانستان کې دامريکا ديرغل ځخه ښه کلک ملاتړ کوي، په همدې وجه امريکا په افغانستان کې يې کردار ته ليواله ده، بله دا چې دامريکا او هند ګډ رقيب هېواد(چين) په افغانستان کې تربل هرهېواد زياته پانګونه کړيده هند ته په افغانستان کې دکردار فرصت په برابرولو امريکا هدف لري چې هند چين د پښې ونيسي!

خو روښانه ده چې د هند لپاره دکردار فرصت ورکول موزون انتخاب ندی، ځکه هند داسې هېواد دی چې هغه د منطقوي حساسيتونو سره لاس او ګريوان دی، په خاصه توګه اسلامي نړۍ، هند کې له مسلمانانو سره دهندي حکومت رويه وحشيانه بولي، دکشميري مسلمانانو په وړاندې د هند جارحانه او ظالمانه تګلاره د مسلمانانو له زغم ځخه وتلې ده، په ګجرات ايالت کې دهندي حکومت له ظلمونو ځخه دنړۍ هر مسلمان خبردی او دبابري مسجد دړنګولو دردونکې حادثه تراوسه تازه ده، په دې وجه دا اميد لرل بې ځايه دي چې هند به امريکا ته په افغانستان کې کوم دپام وړ برې وړ په برخه کړي.

د کارپوهانو په اند: دهند او امريکا داړيکو دپراختيا يو قوی لامل دا دی چې دواړه دمسلمانانو په دښمنۍ کې ديو بل سره حليفان دي، دنريندرا مودي حکومت په راتلو دغه دوستې نوره هم ټينګه شوه، دا ټينګښت ددې ښکارندوی کوي چې امريکا هر هغه چاته ددوست په نظر ګوري چې دهغه لاسونه دمسلمانانو په وينو سره وي، دنريندرا مودي اسلام دښمني پټه نه ښکاره ده چې هغه د زړه نه داسلام او مسلمانانو سخت سری دښمن دی!!

هغه امريکا چې وخت يې مودي ته امريکا ته د ورتګ ويزه نه ورکوله، نن اوباما هغه ته داسلام دښمنۍ په بدل کې د خپل دوست لقب ورکړ! دمسلمانانو چارواکې دې دا نکته په ياد ولري چې دامريکا او هند په اړيکو کې اسلام دښمني او مسلمان وژنه د قدر مشترک بڼه لري او دا د دواړو ترمنځ دباور او اعتماد قوي تضمين هم دی او له دينه علاوه نور مسايل ثانوي ارزښت لري....

پر چارلي ایبدو برید

او د غرب ناکاره ارادې

شهید زوی

د روانې جنورۍ په ۷ مې نېټې د فرانسې په پلازمېنې پاریس کې د چارلي هیبدو په نوم د هغې مجلې په مرکزي دفتر حمله وشوه کومې چې پدې وروستیو کې یو ځل بیا د اسلام دستر او محبوب پیغمبر لوړشان ته د سپکاوي په موخه کارتونونه خپاره کړل ؛ دا حمله په تېرو ۴ لسیزو کې د فرانسې په تاریخ کې بې ساري او ترټولو خونړۍ حمله ګڼل شویده چې پکې د ۲ پولیسو په شمول ۱۲ تنان ووژل شول .

د نوموړې مجلې وژل شویو تنانو ناسته درلوده او ددې لپاره سره راټول شوي وو چې په مستقبل قریب کې یو ځل بیا د کاریکاتورونو خپرولو لپاره پلان جوړ کړي چې دوه ورونه شریف او سعید کواچي دفتر ته په ورننوتلو بریالي شول ؛ دننوتلو سره سم یې د الله اکبر ناره پورته کړه ؛ ترټولو ړومبی یې دلته په امنیت ګومارل شوي دوه پولیس ووژل ؛ بیا یې دهریو نوم واخستلو ؛ په مشورې کې ناستو د مجلې د مدیر ستېفن کاربونیرو ؛ د کارتونونو جوړونکو هریو کابو ، ټکنوس ، وولنسکي او دبرنارډ مارس نومي جورنالست پروژلو وتوانېدل ؛ دټولو دوژلو نه پس یې بیا د الله اکبر ناره پورته کړه او ویې ویل موږ د خپل پیغمبر په شان کې د سپکاوي انتقام واخستلو ؛ بیا له دفتره راووتل ؛ دوئ او بیرون په پیره ولاړ دریم ملګری یې په موټر کې کېناستل او له سیمي نه په روغ رمټ وتلو کامیاب شول ؛ دا عملیات په پنځو دقیقو کې ترسره شول ؛ د پولیسو موټرچې ددوئ پسې شوی و ورباندې یې ډزې وکړې چې د مخې شیشه یې ورماته او په موټر کې ناست پولیس یې له دې وویستل چې نور دوئ تعقیب کړي .

سعید او شریف چې دواړه سره ورونه دي په خټه عربان خو په فرانسې کې زیږېدلي او راستر شویدي او همدلته یې زده کړې ترسره کړیدي .

د فرانسې دولت وایي چې د امنیتي ځواکونو د پرلپسې لټون په نتیجه کې د حملې نه ۲ ورځې پس سعید او شریف وموندل شول او دواړه د امنیتي ځواکونو سره په وسلوالې نښتې کې ووژل شول .

چارلي هیبدو نومي مجله چې مرکزي دفتریې په پاریس کې دی له ۱۹۷۰ کال نه پدې هېواد کې خپرېږي ، د خپل وجود نه ترننه دې مجلې د ګڼو نامتو او تاریخي اشخاصو سپکاوی کړیدی چې دا کار نه یوازې دا چې د بیان ازادي او سم کاریې بولي بلکې د ځان لپاره یې افتخار هم ګڼي ؛ دا مجله په همدې کارونو څوځلې بنده شوې او په خپرېدا یې بندیز هم لګېدلی دی ؛ مجله کم لوستونکي لري ؛ په اروپا کې یې خاصه طبقه لولي

او تیراج یې ایله ۶۰ زروته رسېږي ؛دې مجلې له دې وړاندې په ۲۰۰۶ ،په ۲۰۱۱ او ۲۰۱۳ کې هم د ستر پیغمبر په شان کې دسپکاوي نه ډک کارتونونه خپاره او د ټولې نړۍ د مسلمانانو زړونه یې سخت دردولي چې هر ځل یې پرضد د نړۍ په ګوډ ګوډ کې مسلمانانو خپله کرکه ښکاره کړې او د نوموړې مجلې په دفتریې ډزې او بمي بریدونه هم کړیدي خو د مجلې اداره د خپلو شیطاني کړنونه ، نه وه لاس په سر شوې .

دیادې مجلې پر دفتر د اوسنۍ حملې نه پس د مسلمانانو پرضد د خپل یووالي د ښکاره کولو ، د مجلې د شیطاني کړنو د تائید او پرې د شوې حملې د غندنې په موخه ټوله لویدیځه نړۍ په خوځښت راغلی ده ؛ د امریکا دولسمشر بارک اوباما نه تر الماني مشرې انګیلا مرکل او د برتانې دلومړي وزیر ډیوید کامرون نه تر اروپایې اتحادې مشر کلود یونکر پورې ټول د خفګان په ښکاره کولو او د فرانسې او د هیبدو مجلې سره د غم په شریکولو کې اخته دي او ټول په یو اواز د اد بیان پر آزادۍ حمله بولي ؛ پدې اړه د پاریس په تاریخ کې تر ټولو ستر لاریون رامنځته شو چې د غربي میډیا په وینا پکې له ۳ ملیونونه زیات وګړو شرکت کړی و (په حقیقت کې که هر څومره وو خو د دوئ نه څوک پوښتنه کوي چې ۳ ملیونه دي او که ۳ لکه ؟) او د برتانې ولسمشر ډیوید کامرون ؛ د المان مشرې انګیلا مرکل ، د اسرائیلو لومړي وزیر نتن یاهو ، د فلسطینی اداري مشر محمود عباس او داردن مشر شاه عبد الله او د لویدیځ د نورو هېوادونو په شمول یې د ۴۰ هېوادونو مشرانو قیادت کولو .

د یادولو وړده چې دې لاریون ته د سپکاوي په موخه د جوړو شویو کاریکاتورونو عکسونه هم راوړل شوي وو نو ځکه خو احتجاجاً د مراکش د باندنیو چارو وزېر پدې لاریون کې د ګډون کولو نه انکار وکړ .

اسلام د فرانسې دوهم ستر مذهب دی ؛ دلته ۷ ملیونه مسلمانان ژوند کوي پدوئ کې د زیاترو تړاو د مراکش ، الجیریا ،تیونس او نورو هغو هېوادونو سره دی کوم چې یو وخت د فرانسې تر استعمار لاندې وو خو پدې هېواد کې د نویو مسلمانو شویو مسلمانانو شمېره هم ښه زیاته ده ؛ ځکه چې فرانسه د اروپا هغه هېواد دی چې اسلام پکې په ډېرې تېزۍ خپرېږي او نور لویدیځ په پرلپسې ډول دا اند ښېنه ښکاره کوي چې شاید څو لسیزې پس دا هېواد په اسلامي هېواد بدل شي چې په پرله پسې ډول د کارتونونو د خپرېدا یو اساسي لامل هم همدا د اسلام د تېز خپرېدا د مخنیوي هڅې دي ؛ لویدیځوال د تېرې یوې لسیزې راهیسې د اسلام وېرې پسې اخستي دي او د اکثریت یې دا یقین دی چې اسلام د دوئ د کلتور لپاره ورو ورو په لوی خطر بدلېږي ؛ لویدیځ دا وېره ښکاره کوي چې که د اسلام د سونامي مخه ونه نیول شي نو ټول لویدیځ به له ځان سره لاهو کړي نو ځکه نوي نوي قوانین جوړوي او هرهغه اقدام کوي چې وړباندې د اسلام او مسلمانانو د پر مختګ مخنیوی کېدای شي ؛ د فرانسې نامتو ناول لیکونکي ،، مشل هولی بیک ،، په خپل ،،سمشن،، نومي نوي کتاب کې فرانسه دیو اسلامي هېواد په شکل کې وړاندې کړیده ؛ د اسې اسلامي هېواد چې پکې د پوهنتونونو محصلین د قرآنکریم زدکړو ته اړ کړای شوي وي ؛ مېرمنې پکې حجاب کوي او سړو ته دیوې نه د زیاتو ښځو سره د نکاح کولو اجازه ورکول کېږي ؛ مېرمنو ته ترغیب ورکول کېږي تر څو په خپلې خوښې وظیفې پرېږي چې ورسره سم بد امني پای ته رسېږي او ځوانانو کې بې کاري هم له منځه ځي .

مشل هولي بيک په خپل دې کتاب کې کاږي چې فرانسوي ټولنه ورو ورو د مسلمانانو په مقابل کې په ګونډو کېږي تردې چې تر ۲۰۲۲ پورې مسلمانان د يو لوی ګوند په جوړولو بريالي کېږي او همدا ګوند بيا د رايو په اکثريت خپل مشر د هېواد ولسمشر جوړوي .

مشل هولي بيک چې د اسلام په هکله منفي فکر لري او له دې وړاندې يې د اسلام ضد زهرجنې ليکنې خپرې شوې دي ، څرګنده ده چې د دې ناول د خپرولو نه به يې هدف اسلام پر ضد ولس او دولت راپارول او اسلام فرانسې ته د يو ستر خطر په توګه معرفي کول وي چې د دې لپاره به هغه تر ډېره حده له مبالغې نه هم کار اخستی وي خو په لويديځ کې چې اوس د افراطي آزادۍ او الحادي ژوند کې لويديځوال له حد نه زيات تنګ شوي دي نو د نوموړي چې هدف هر څه وي وي به خوله دې انکار نښي کېدای چې هغه له واقعيت نه غږېدلی دی او څه يې چې ويلي دي دا د لويديځ په اوسني حالت کې پر حقايقو له اعتراف کولو پرته په بل څه نښي تعبيرېدای .

د ناول له خپرېدا نه وړاندې مشل هولي بيک د پاريس ريو نومي جريدې سره په مرکې ويلي و چې د مذهب نه لرې الحادي ژوند د خوشالۍ ، اطمينان او راحت نه خالي ژوند وي نو نه يوازې دا چې لويديځوال مذهبيتوب ته بېرته په تېزۍ سره راستنېږي بلکې دې کار زما په اند د خاموش نړيوال تحريک بڼه غوره کړېده او ورسره يو ځای هغه تحريک مخ په زوال دی کوم چې په منځنيو پېړيو کې په لويديځ کې پيل شوی و ؛ ځه پدې اعتراف کوم چې ځه اوس ملحد نه يم ؛ مسلمان هم نه يم خو پدې پوهېږم چې د آزاد الحادي ژوند په پرتله اسلامي ژوند ډېر غوره دی ،،

په ټولې نړۍ او په ځانګړې ډول په لويديځ کې د اسلام دې تېزخپراوي لويديځ په حقيقي معنو ورخطا کړېدی چې مقابل کې يې د لويديځوالو له خپل لورې تر يو حده عکس العمل ښکاره کول يوه طبعي خبره ده خو په کوم شکل چې عکس العمل ښکاره شو که د نړۍ د رسنيو شرارت نه وای لويديځوالو به هيڅکله په دغه شکل عکس العمل نه وای ښکاره کړی په شکل يې چې ښکاره کړ ؛ پر نړيوالو رسنيو چې د يهودو قبضه ده نو د نړۍ په ګوټ ګوټ کې پر مسلمانانو شويو او روانو ظلمونو او وحشتونو باندې پردې رااچوي خو بر عکس د اسلام او مسلمانانو پر ضد پکې ډېر زهرجن او منفي تبليغات خپرېږي ؛ اسلام نړۍ ته د وروسته پاتي ؛ د پرمختګ ضد د تشدد نه ډک ، ظالم او جابر داسې دين په صفت معرفي کوي چې يوازې قتل و قتال او د انسانانو وژلو ته خپل منونکي هڅوي؛ نه په چا رحم لري ؛ نه پکې د انسانانو د حقوقو لحاظ شته او نه هم بشريت ته احترام لري .

د لويديځ پليته ميډيا چې پدې پوهېږي چې مسلمانان د خپل پيغمبر ، خپل کتاب قرآن عظيم الشان او خپل دين سره دومره مينه کوي چې ورنه د خپلو ځانونو جارول د خپلو ځانونو لپاره سعادت ګڼي نو په منفي او زهرجنو تبليغاتو يې بسيا ونکړه بلکې د دې لپاره چې د نړۍ د مسلمانانو زړونه پرهر پرهر او په پرهرونو يې مالګې ودوړوي د اسلام ، قرآن او د اسلام ستر پيغمبر ته يې د سپکاوي داسې ناوړه او ناولې لړۍ پيل کړه چې په ښکاره يې د تم کېدلو هيڅ نښې نه ښکاري او وروستۍ کړۍ يې د چارلي هيبډو نومي فرانسوي مجلې له لوري د اسلام د ستر پيغمبر د سپکاوي په موخه د کاريکاتورونو د خپرولو خورا مذموم عمل دی چې په مقابل کې يې عکس العمل هم ټولې نړۍ وليدلو .

په ۲۰۰۵ کې چې د ډنمارک جیلاډن پوسټن نومي اخبار په رومبي ځل د اسلام د ستر پیغمبر په شان کې د سپکاوي په موخه کارتونونه خپاره کړل او پرضد یې د نړۍ ټولو مسلمانانو سخت قهر او غصه ښکاره کړه نو تمه دا کېده چې غربي نړۍ به له عقل نه کار واخلي او د ټولې نړۍ مسلمانانو ته به دوه مره ستر خفګان رسولو جسارت ونکړي؛ خو له بده مرغه چې په ګڼو غربي هېوادونو کې دا عمل بیا بیا تکرار شو چې د فرانسې چارلي هیبډو مجله یې په سر کې وه؛ دې مجلې په کال ۲۰۰۶ کې د ستر پیغمبر په شان کې د سپکاوي په موخه هماغه کارتونونه خپاره کړل کوم چې له دې وړاندې ډنمارکي اخبار خپاره کړي وو چې ورسره سم د نړۍ مسلمانانو د دې عمل په مقابل کې د خپل سخت غم او غصې اظهار وکړ خو په مقابل کې یې هیڅ اطمینان تر لاسه نه شو نو هماغه وچې په ۲۰۱۱م کې یې دا عمل یو ځل بیا تکرار کړ نو اسلامي نړۍ د خپل غم او غصې د اظهار تر څنګ د مجلې مسئول مدیر ته د سزا ورکولو او د مجلې د بندولو غوښتنه وکړه خو د فرانسې په شمول ټول لویدیځ د سخت تکبر نه کار واخست او د مسلمانانو دې غوښتنې ته یې هیڅ نوجو ونکړه چې دې کار مجلې ته د ټول لویدیځ له لورې د ډاډ معنی لرله نو ځکه مجلې نه یوازې دا چې په خپلو کړو یې پښېمانتیا ښکاره نکړه او نه یې د مسلمانانو نه بښنه وغوښتله بلکې د مجلې مسئول مدیر او کاریکاتور جوړونکو خپل دې کار ته د دوام ورکول اعلان کړل نو هماغه وچې په ۲۰۱۲م کې یې بیا دا عمل تکرار کړ د نړۍ مسلمانانو بیا خپل عکس العمل او غوښتنه د نړۍ مخې ته کېښوده خو لویدیځې نړۍ پرې بیا هم غوږ ونه ګرولو؛ نه یې په مجلې بندیز ولګولو او نه یې د مجلې مدیر د سزا وړ وبللو؛ بلکې بیا یې ترې هم خپل حمایت جاري وساتلو نو ځکه هم د دې مجلې اوس یو ځل بیا د کارتونونو خپرولو او د ستر پیغمبر په شان کې د سپکاوي کولو جرأت وکړ چې د دې د نړۍ ټول مسلمانان سخت ناهیلي کړل او هغه مسلمانان چې روڼ اندي ګڼل کېږي هغوئ ته هم د لویدیځ بې انصافي او اسلام د ښمني ښه روښانه شوه.

د غربي نړۍ نه د ناهیلۍ په همدې ستر عالم کې چې ایماني غیرت مجبور کړي ۳ ځوانانو د خپل ستر پیغمبر د ناموس نه د دفاع په موخه د یادې مجلې په دفتر حمله وکړه او هغه ناولي یې پکې په مجازات ورسول کوم وچې د ټولې نړۍ د مسلمانانو زړونه زخمي کړیدي نو اوس د دې وخت و چې لویدیځ د ټولو مسلمانو لپاره له حده زیاتې دې مهمې مسئلې په باره کې نوره بې باکي پرېښې وای؛ د نړۍ د مسلمانانو نه یې بښنه غوښتې وای؛ په راتلونکي کې یې د داسې کړنو د مخنیوي لپاره معقول اقدامات کړي او مسلمانانو ته یې د بیا نه تکرارېدو اطمینان ورکړی وای او دا احمقانه استدلالونه یې پرېښې وای چې د انسانیت د تر ټولو ستر شخصیت سپکاوی او د یو نیم ملیارد نه زیاتو مسلمانانو زړونه زخمي کول د بیان ازادي ده.

خو متأسفانه چې لویدیځ چې په خپل زور نن ډېر مغرور دی او اسلام او مسلمانانو سره یې تعصب او د ښمني اوج ته رسېدلې ده په سړه سینه یې د دې مسئلې په اړه فکر کول او معقول اقدام کول اړین و نه بلل بلکې ټوله غربي نړۍ په ډېر احساساتي انداز په یو آواز د دې مجلې او فرانسې ترشا ودرېدله په پاریس کې یې داسې لاریون وویست چې د ۴۰ هېوادونو مشرانو پکې ګډون وکړ نو ځکه نو موړې مجله هم په خپل جهل کلکه ودرېده او د دې حملې نه پس د نوی چاپ شوي مجلې تیراج یې د ۶۰ زرو نه ۳ ملیونو ته لوړ کړ او په بل اړخ یې داسې تیل وپاشل چې هم یې د مجلې په رومبي مخ

کاریکاتور چاپ کړاوهم یې دننه
مجله له کاریکاتورونو ډکه کړه ؛ په
دې تازه شمارې کې دمسلمانانو
دراپارولو اوپه احساساتوکې
دراوستلو لپاره ډېر مواد شتون لري ؛
دمنځ دپاڼوپه کاریکاتورونو کې
مسلمانان تروریستان ښوول کېږي ؛
یو کې خو یې داسلام په ارشاداتو
پورې داسې خندا کړیده چې خلک
په جنت کې په ډېرې حیرانتیا پوښتي
چې ۷۰ حورې کوم دي ؟

موږ دبیان آزادي منواوداپه دعوې سره وایوچې څرنګه چې اسلام دانسانانو دغلامۍ نه انسانان راویستلي دي نوانسانانوته دبیان آزادي هم یوائې همدې دین ورکړیده چې ددې دعوې لپاره موږ په سونو دلایل په لاس کې لروخو دبیان دآزادۍ خپل حدود دي اوخپل یې هدف دی چې هغه دشرمخنیوی اودخیرخپرول دي .

همدا زموږ دین دی چې سالم انتقاد یې منلی دی اوظالم حاکم په وړاندې یې دحق بیان نه یوائې داچې اجازه ورکړیده بلکې دایې افضل جهاد بللی دی ؛ همدا زموږ اسلاف اودخیرالقرون خلفاء دي چې تنقیدونه یې په ورین تندي منلی دي ؛ موږ ترې هم انکارنه کووخوپدې شرط چې تعمیري تنقیدونه وي ،نه تخریبي تنقیدونه؛ دمذهبونو ،کتابونویا په مذهبي لحاظ دسپېڅلو اشخاصو اهانت اوسپکاوی به کوم عاقل دبیان ازادي یاجایز انتقاد وګڼي ؟ درنګونو ،ژبو، نژادونواومذهبونوتوپیرونه څرنګه دچاداهانت لامل جوړېدای شي ؟

دامریکا په شمول چې ټول مغرب ځان دبشرد حقوقو دساتنې او دانساني مساوات اتلان بولي او دانساني فطرت نه ځان باغي نه ګڼي نوخامخا به دبیان دآزادۍ لپاره حدود مني ؛نو خلکوته تکلیف رسول اودانسانانوزړونه دردول ولې دبیان ازادي ګڼي ؟

داروپا په ۱۶ هېوادونوکې په هولوکاسټ (دجرمني نازیانو په لاس د۶ملیونونه دزیاتو یهودیانو دقتل جوړ شوی د دروغو نه ډک داستان)دڅه ویلویا لیکلو باندې کلي بندیز دی ترڅو دیهودو زړونو ته پدې تکلیف ونه رسېږي ؛ پدې اړه که څوک څه ووایې نو د۳ نه نیولی تر۷ کلونو پورې زنداني کېدای شي .

په امریکا اواروپاکې دزرونولیکوالانو ؛ څېړونکو اوشنونکوژوند له دې امله دخطرونوسره مخامخ شوی چې دهولوکاسټ نه یې انکار کړیدی اودایې دیهودوله لورې جوړشوی دروغجن داستان ګڼلی دی .

په همدې فرانسې کې دنوي کال دروميي میاشتې په اولې لسیزې کې دفرانسې ډیوډان نومي نامتو ټوکمار دفرانسې په مختلفو ښارونو کې دخلکو دخندولو په موخه دپروګرامونو جوړولو اراده لرله خودفرانسې دکورنیوچارو وزارت یې ځکه په پروګرامونوبندیزولګولو چې هسې نه هغه دهولوکاسټ پسې خندا وکړي چې پدې به په فرانسې کې دمېشتو یهودیانوزړونه ودردېږي .

اوله دې نه هم ډېره عجیبه داچې په همدې چارلي هیبډوکې به موریس ساین نومي یو دپوخ عمر لرونکي جورنالست هره اوونۍ لیکنه کوله د ۲۰۰۸ م کال دجولای میاشتې په یوې ګڼې کې دنوموړي په یوې لیکنې کې هغه دجسیکا سیبون ډرتي نومي ۲۲کلنې یهودۍ پیغلې او دفرانسې دهغه وخت دولسمشر سرکوزي ترمنځ دناوړه روابطو ضمني ظریفانه یادونه کړې وه چې پدې دمجلې مدیر دهغه نه وغوښتل چې دیهودانو نه دې پدې کار بښنه وغواړي ګیني پرضد به یې قانوني کړنه وشي ځکه چې پدې کاریهودیان دردېدلي دي ؛ موریس ساین له بښنې غوښتلو انکار وکړاو یې ویل چې دا دبیان

مساوات او د انسانانو مذاهبو، عقایدو او لوړو اشخاصو ته احترام وي خو دا هر څه دهغه چالپاره چې چاته دوئ د انسانانو په نظر ګوري ؛ مسلمان ته چې دوئ د انسان په نظر نه ګوري نو په اړه يې يو اصل ته هم ځان ژمن نه بولي .

د فرانسې او د چارلي هیبدو مجلې سره د خواخوږۍ ښکاره کولو او ورنه د حمایت ظاهرولو په موخه چې د ټولې اروپا مشران پاریس ته راټول شول او د ۴۰ هېوادونو مشرانو د فرانسې سره خواخوږۍ ښکاره کولو په موخه جوړشوي مارچ کې ګډون وکړنو باید ۵۶ اسلامي هېوادونو مشران هم د فرانسې سره د هر ډول روابطو شلولو نه پس په جنیوا کې سره راټول شوي او د ملګرو ملتونو د دفتر پر لوریې لاریون کړی او دنړۍ نه یې په کلکه غوښتي وای چې یهودانو ته د تکلیف رسېدو د مخنیوي په موخه چې د هولوکاسټ په اړه قانون جوړېدای شي نو د دې لپاره چې د ټولې نړۍ د مسلمانانو د زړونو د درد ولو او زخمي کولو لړۍ تم شي نو باید د اسلام د ستر پېغمبر د سپکاوي د مخنیوي په خاطر هم په نړیواله سطحه قوانین جوړ شي ؛ د فرانسې پاپ هم ویلي : دبیان دآزادۍ تر څنګ د مذاهبو احترام هم پکار دی ؛ د مذهب توهین ندی پکار ؛ د هر مذهب خپل وقار وي او څه حدود یې وي که ډاکټر کسپاري (د پاپ د سفرونو مسئول چې تل ورسره وي) زما مور ته کنزا وکړي خامخا به زما له لورې په خوله سوک خوري ؛ دبیان دازادۍ خپل حدود وي کوم خلک چې د نورو مذهبونو پورې خندا کوي همدا سې به ورسره کېږي ،،

د فرانسې مشر پاپ خو تر یو حده هغه څه وویل چې ورته یې ویل پکار وو خو دا چې تر اوسه د اسلامي نړۍ حاکمانو پدې اړه یو کوچنی کوښښ او حرکت هم ندی کړی او نه يې ورنه تمه کېدای شي ؛ د ټولو خولې او زړونه داسې وو لکه چې قلفونه وراچول شوي وي ؛ نو مسلمان ځوانان نور ځکه د لویدیځوالو په یوې غولونکې خبرې هم ځانونه نه غولوي او د خدای د دې دښمنانو په مقابل کې یې د جهاد د هغه لار خپله کړېده کومه یې چې د ناموس، دین ،ځان ، مال او خاورې د دفاع او ساتنې یوائنۍ لارده او په کومه کې یې چې عزت ،سرلوړی او بقا نغښتې ده ؛ پدې لار به تر هغې د مسلمانو باغیرته ځوانانو یون جاري وي چې ترڅو تر خپل منزل پورې ورسېږي . ان شاء الله تعالی

دآزادۍ ضد عمل دی نو هماغه وچې هغه له خپلې دندې ګوښه کړای شو چې ترننه بیا په خپلې دندې ونه ګومارل شو .

نو لویدیځ کې چې بدلمنۍ او ناوړو روابطو ته چندان د عیب په نظر هم نه کتل کېږي خو چې تړاو یې دیوې یهودۍ پېغلې سره دی چې د همدې پېغلې شخصیت ته لږه تاواني خبره ګڼل کېږي نو چارلي هیبدو ويې د ټولو یهودیانو زړه دردونه بولي او خپل یو کارکونکی بښنې غوښتلو باندې پړ بولي خو همدا مجله چې د مسلمانانو لپاره د تر ټولو سپېڅلي شخصیت سپکاوی کوي او دیونه بلکې د ټولو یو نیم ملیارد مسلمانانو زړونه زخمي کوي نو دا بیا نه یوائې دا چې د ځان لپاره سم کار بولي بلکې ښه په سپین سترګۍ یې د هر ځل نه پس د بیا کولو هوډ هم ښکاره کوي .

بس همدا د لویدیځ د بشري حقوقو ساتنه ؛ انساني مساوات او د انسانانو عقایدو، مذاهبو او لوړو اشخاصو ته احترام دی .

لویدیځ کې به تر ډېره حده د بشري حقوقو ساتنه انساني

د الصمود عربي مجلې له رئیس التحریر ښاغلي

أحمد مختار سره ځانګړې مرکه

درنو لوستونکو !

لکه څنګه چې خبریاست په دې وروستیو کې په افغانستان کې له سیاسي او پوځي اړخه څو د پام وړ اومهم انکشافات رامنځته شول، له دې جملې یو مهم انکشاف د ناټو قواوو د بشپړ وتلو هوډ او د بارک اوباما لخوا دافغانستان د جګړې اعلان و، دا چې جریانات څومره مهم دي او دهیواد په راتلونکي به کومې اغیزې ولري په دې اړه مو د چارو له څارونکي او دالصمود مجلې له مشر تحلیلګر ښاغلي أحمد مختار سره مرکه کړې چې ستاسو توجه ورته راګرځوو.

پوښتنې

لومړۍ

د ۲۰۱۴ م کال د ډسمبر په ۲۸ مه نیټه د آیساف ځواکونو په کابل کې د یولړ مراسمو په لړ کې خپل بیرغ راښکته او په افغانستان کې یې د خپل ماموریت پای اعلان کړ، په همدې ورځ د امریکا ولسمشر بارک اوباما اعلان وکړ چې دامریکا د تاریخ تر ټولو اوږد جنګ یعني دافغانستان جنګ پای ته رسیدلی دی؟

ستاسو په باور د جګړې د پای دغه اکټونه چې رسما په دومره لوړه سطحه د غربي اشغالګرو لخوا ترسره شول آیا واقعا په افغانستان کې د دوی لخوا د پیل شوي جګړې په پای دلالت کوي او که د نورو اهدافو لپاره ترسره کیږي؟

ځواب

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله والصلاة والسلام علی رسول الله وعلی اله ومن والاه وبعد.

زما په نظر چې امریکایان دغه ټول تصرفات او کړنې د خپلو ولسونو د اغفال او د هغوی له ملامتۍ څخه د ځان خلاصولو په خاطر کوي.

امریکایان په افغانستان کې د جګړې د پایته رسولو اراده نه لري، بلکې غواړي له افغانستانه بهر هم د جګړې ساحه پراخه کړي، امریکایان د نړۍ هغه ظالم صفته انسانان دي چې د خپلو ګټو تر لاسه کولو او خپلې سیطرې غزولو لپاره یې ډیر ولسونه په تیره د دریمې نړۍ اکثریت هیوادونه نا آرامه کړي، دوي تل

خپل منافع د نورو په ځورولو، نا آرامه کولو او د هغوی د سیمو په لاندې کولو کې لټوي.

د کابل له مزدور رژیم سره د امنیتي تړون لاسلیکول، په افغانستان کې د بې پلوټه الوتکو بمباري جاري ساتل او دلته د محدود شمیر امریکایي اډو ابقاء له عسکري او امنیتي لحاظه د جګړې د غزولو معنا لري نه دغې پایته رسول.

دوهم

که امریکا او ناټو واقعا په افغانستان کې جګړې ته د پای ټکی ږدي او خپل محارب ځواکونه ستنوي، تاسو د ځواکونو د ستنیدا دغه بهیر ته کوم نوم ورکولای شئ آیا ناټو او امریکا خپل اهداف ترلاسه کړل او نور ضرورت نشته نو ځکه قواوې ستنوي او که دوی په جګړه کې شکست خوړلی او په مات حالت کې ستنیږي؟

ځواب:

په افغانستان کې د امریکایي ځواکونو پر شکست تر بل هرچا له مخه خپله امریکایان او د هغوی پوځي ماهرین اعتراف لري، یوازې امریکایان نه بلکې د نړۍ په کچه تر ټولو مهم قوي نظامي تړون (ناټو) هم ورسره یو ځای شکست خوړلی.

اوس دغه شکست خوړلي یرغلګر غواړي د خپل شکست انتقام له افغانانو څخه په یو بل ډول سره واخلي.

دوی پوهیږي چې له پوځي لارې د افغانستان تسخیر ناشونی دی، هماغه ده چې دې هدف ته درسیدو لپاره په غیر مستقیم ډول له نورو لارو څخه کوښښ کوي، داسې لارې چارې او وسائل چې د هغوی استخدام د امریکایانو لپاره په پوځي او اقتصادي لحاظ کم مصرفه او هدف ته درسیدو لپاره ډیر بریالي او موفق وي.

د دغو خطرناکو وسائلو له جملې څخه یو هم د امنیتي تړون په وسیله په افغانستان کې د جګړې تداوم دی؛ ځکه

د همدې تړون په وسیله د افغانستان ځمکه او فضا تر راتلونکو لسو کلونو لپاره د امریکایانو په اختیار کې ورکړل شوې، د همدې تړون په وسیله امریکایي ځواکونو ته د افغانستان په هرځای کې چې زړه یې وغواړي د پوځي عملیاتو د ترسره کولو حق ورکړل شوی.

د همدې تړون په وسیله امریکایي ځواکونو ته له ټولو هغو جنایاتو څخه چې د پوځي عملیاتو په جریان کې د بیوزله ولسي افغانانو په خلاف تر سره کوي قانوني مصؤنیت او برائت ورکړل شوی.

مخکې امریکایانو غوښتل خپلو اهدافو ته د اجنبي عسکرو د شتون په وسیله ځان ورسوي اوس د یاد تړون په لاسلیکولو سره هماغه اهداف د خپلو داخلي مزدورانو په زریعه ترلاسه کول غواړي، په داسې ډول چې امریکایي عسکر هم له بشري تلفاتو مصؤن وي او هم له مالي هغو نه.

چې په همدې توګه په افغانستان کې د مجاهدینو او داخلي مزدورانو ترمنځ د مقاومت او مقابلې دوام ته یو مبرر پیدا او له امله یې تر ډیره وخته دافغانانو ترمنځ د مقابلې ډګر تود وساتل شي.

دریم

ځیني تحلیلګران په دې نظر دي، چې د ناټو لخوا د بیرغونو کوزول او د ځواکونو شاتګ هسې یوه ډرامه او تشریفاتي مظاهر دي، دوی وایي بهرني ځواکونه

دلته په بیلابیلو بڼو شتون لري ، ناټو او امریکا د خپلو اهدافو لپاره راغلي وو اړې يې ترلاسه کړې او اوس یې اضافي عسکر وایستل ، دوی وایي افغانستان د یوې ژورې نړیوالې توطیې په لمن کې پروت دی او دومره په اسانه او ژر باید افغان مجاهدین د فتحې او یرغلګرو د شکست دعوه ونکړي تاسو دغه تحلیل ته په کوم نظر ګورئ آیا واقعا افغان اولس له ازادۍ څخه همدومره لرې دی ؟

ځواب:

زما له نظره په پوځي لحاظ یرغلګرو ځواکونو دلته ښکاره شکست خوړلی ، په دې اړه د پنټاګان د پوځي متخصصینو اعترافات او د هغوی د تلفاتو احصائیې موجود ې دي ، خو دا خبره د دې مانا نه لري چې مجاهدین نور په ټولو ابعادو کې پر دښمن غالب شوي ، بلکي اوس د دښمن د مقابلې جهت بدل شوی ، مخکي یې د جګړې یا مقابلې ټول ترکیز په پوځي برخه باندې وه اوس هغه نور ابعاد پیدا کړي چې د مجاهدینو لپاره اوسنۍ مقابله تر مخکینۍ هغې ډیره ستونزمنه او مجاهدین باید هغه په ډیر غور ، دقت او سنجش پرمخ بوزي.

مجاهدین د پوځي ډګر تکړه فاتحین او اتلان دي او دا چې د دوی نشأت او پرورش ټول په پوځي جبهاتو او سنګرونو کې شوی خو د سیاست او د فتر په معاملاتو کې باید دوی همدومره وړتیا ثابته کړي لکه په نظامي او پوځي مجالاتو کې چې ترې برخمن دي.

څکه نو په کار ده چې مجاهدین ورونه باید د مقاومت په دغه حساسه مرحله کې له دښمن سره د نوي طرز مقابلې لپاره پوره اماده ګي ولري او د خپل پوځي عبقریت او جهادي بصیرت په کارولو سره دښمن ته په دغه مرحله کې هم د عبرت نه هیریدونکی درس ورکړي.

څلورم

امریکایان خپل محارب ځواکونه ستنوي خو د دایمي اډو تر عنوان لاندې ځواکونه به یې پاته وي ستاسو په باور آیا دا ځواکونه به وکولای شي په افغانستان کې په ارامه واوسي او خپل اهداف تعقیب کړي او که به په پای کې دوی هم په تیښته مجبور شي ؟

ځواب :

دا چې امریکایان د اشغال په پیل کې چې هم تازه نفسه او هم یې د اشغال غرور او مورال په سر کې وه د ۱۵۰۰۰۰ زره ځواکونو په موجودیت کې ناکام او له هر ډول لاسته راوړنې څخه نا توانه شول اوس به چې هم له خپلې بریا نهیلې شوي ، هم یې په لسګونو زره پوځیان مړه او ژوبل شوي او هم یې د پوځیانو حربي مورال له منځه تللی څرنګه به و توانیږي چې خپل اهداف ترلاسه کړي؟

داچې ۱۵۰۰۰۰ زره پوځیان یې په تیښتې مجبور شول ، نو پاتي لس یا اته زره به یې حتما د نورو تښتیدلیو لاره خپله وي ان شاء الله او افغانستان به افغانانو ته پاتي کیږي تري.

پنځم

د ځواکونو د ایستلو سره هم مهال غربي چارواکو دا دعوه هم کړې چې دوی افغانستان او افغانانو ته په تیرو ۱۳ کلونو کې ستر ستر خدمتونه کړي، هغوی ته یې دموکراسي،ازادي او حکومتداري ورپيرزو کړې، او په بیلابیلو اقتصادي، امنیتي، عمراني او کلتوري برخو کې یې ورسره کومکونه کړي دي ستاسو په باور

لویدیځوالو په تیرو ۱۳ کلونو کې افغانانو ته کوم ارمغان له ځانه سره راوړو؟

ځواب :

هو ! رېښتیا هم د امریکایانو په راتګ سره افغانستان په ډېرو مواردوکې پرمختګ او په نړیواله کچه یې لومړی مقام تر لاسه کړی ، دامریکایانو په خپل اعتراف افغانستان په مالي فساد کې لومړی مقام ته رسیدلی ، په نا امني کې لومړی نمبر، د بشري حقونو په تخلف کې لومړی نمبر ، د مخدره توکو په تولید کې لومړی نمبر، د ښځو په وړاندې تاو تریخوالي کې لومړی نمبر تر لاسه کړی.

دا رېښتیاهم هغه پرمختګونه دي چې په افغانستان کې یې له امریکایي اشغاله پرته دغه ډول ترقي او پرمختګ ته رسیدل له محالاتو څخه ګڼل کیدو.

شپږم

په سیاسي برخه کې دتیر کال ستر تحول د انتخاباتو ترسره کیدل او بیا د امریکایانو له مداخله وروسته د ملي وحدت په نوم د حکومت رامنځته کیدل و، تاسو ددې حکومت چې اوس یې دکار سل ورځې پورې شوې کار او راتلونکې څرنګه ارزوئ ؟

ځواب :

د اشغال تر سیوري لاندې انتخابات او په هغو پورې تړلې فعالیتونه او کړنې هر څه د یرغلګرو لخوا د عامه ذهنیت د اغفال لپاره تر سره شوي ، که رېښتیاهم انتخابات د افغانانو لخوا دهغوی د مصلحت لپاره تر سره شوی وای نو بیا د جان کیري متعددو سفرونو او د امریکایي سفیر مداخلې ته څه ضرورت وه؟

انتخاباتي پروسه په مجموع کې یوه امریکایي ډرامه وه چې په نتیجه کې یې د اشرف غني بیواکه او دوه سری حکومت رامنځته شو.

د افغانانو لپاره دغه ډول دوه سری بیواکه حکومت د امریکایي جنایتو له جملې نه هغه ستر جنایت بلل کیږي چې دافغانانو د تفرقې او د هغوی د ویشلو لپاره یې ایجاد کړی.

اشرف غني چې د خپل عمر زیاته برخه یې د امریکایي تبعه په توګه د امریکایي حکومت په ماموریت کې تیر شوی د امریکایانو په دستور د دغه حکومت لپاره د یو تړهولو مناسب شخص په حیث ټاکل شوی.

لهذا ویلای شو چې د اشرف غني حکومت د افغانانو په رایو منځته راغلی حکومت نه بلکې د امریکایانو په دستور د هغوی د خپلو مصالحو د تحقق لپاره جوړ شوی ، د دغه حکومت له اعلانه (۲۴) ساعته وروسته له امریکایانو سره د امنیتي تړون لاسلیکول او د کابینې تشکیل تر دری نیمو میاشتو پورې ځنډیدل د دې ښکاره ثبوت دی چې دا حکومت د امریکایي منافعو د تحقق لپاره جوړ شوی نه د افغاني د ستونزو د حل کولو لپاره.

اووم

د ۲۰۱۴ م کال په اوږدو کې که دافغانستان په نظامي وضعیت رڼا واچوئ، په نظامي برخه کې برلاسي او د عمل ابتکار له کومې خوا سره و او په راتلونکې کې نظامي وضعیت څرنګه اټکلوئ ؟

ځواب:

د ۲۰۱۴ کال په اخیر کې د بهرنیو ځواکونو لخوا په افغانستان کې خپل پوځي بیرغونه راټیټول د دغه

کال تر ټولو لویه لاسته راوړنه او د ټولو مسلمانانو لپاره یو افتخار دي.

دغه بیرغونه چې په افغانستان کې د یرغلګرو لخوا د هغوی د واکمنې او تسلط په غرض هسک شوي ول د جهادي قهرمانانو د بیسارو سرښندنو او قربانیو له برکته په ډیر ذلت او رسوایي سره د هغوی لخوا بیرته په ټیټو سترګو راټیټ کړل شول.

په همدې کال کې د جهادي قوت په زور له امریکایي وحشي زندان ګوانتانامو څخه د اسلامي امارت د پنځو تنو لوړ پوړو چارواکو راخلاصول د جهاد او افغانانو بله تاریخي کامیابي ده چې د جهاد په ترڅ کې یې تر لاسه کړې.

د مجاهدینو لخوا پوره پنځه کاله د امریکایي افسر له ځان سره بندي ساتل په حقیقت کې د ټولې امریکا د اسارت په معنا دی ، ځکه امریکایانو له مجاهدینو څخه د خپل پوځي اسیر د خلاصولو لپاره خپل ټول پوځي توان و کاراوه خو هیڅ یې تر لاسه نکړل.

له دې پرته هم تیر ۲۰۱۴ کال د مجاهدینو لپاره له لاسته راوړنو او بریاوو ډک کال و.

په همدې کال کې په افغانستان دامریکایانو تر ټولو لوړرتبه امریکایي دری ستوریز تورن جنرال هارلډ ګرینې د قهرمان مجاهد رفیق الله په حماسه زیږوونکي تاریخي برید کې هلاک او د هغه تر څنګ نور ۱۲تنه لورتبه الماني جنرالان او پوځیان مړه او ژوبل شول.

همداراز د هلمند په شوراب مهمې پوځي اډې باندې د مجاهدینو څلور ورځنې عملیات ، د کابل په زړه کې د امنیه قومندان پر دفتر حیرانوونکی برید ، د ارګ په خوله کې د فرانسې په کلتوري مرکز برید او دکابل په ښار کې د یرغلګرو اجنبیانو او دهغوی د داخلي مزدورانو پر ځالو باندې د مجاهدینو تکتیکي بریدونه ، د هیواد د لویو ښارونو مرکزونو ته په موفقانه توګه د جهادي عملیاتو انتقال او د هیواد په ځینو ولایتونو کې د مجاهدینو لخوا د زیاتو سیمو تصفیه کول او ولسوالیو فتح کول په ۲۰۱۴ کې د مجاهدینو له مهمو لاسته راوړنو څخه شمیرل کیږي.

د غو تکتیکي عملیاتو او لاسته راوړنو د دښمن مورال سخت ځپلی او بلکل یې د ابتکار عمل جرآت تري اخیستی ، هغوی اوس په ټول هیواد کې د مجاهدینو په مقابل کې په مورال لویدلي د فاعي وضعیت کې قرار لري.

اتم

په دې وروستیو کې امریکایان او دهغوی ملګري که څه هم په پوځي برخه کې د شاتګ په حال کې دي خو په تبلیغاتي برخه کې یې هڅې تر پخوا زیاتې شوي دي.

د یرغلګرو ددې کړنې په وړاندې باید څه وشي تر څو مو ولس له تبلیغاتي یرغل څخه غوندي پاته شي.

ځواب :

امریکایانو د افغانستان اشغال د تبلغاتو په مټ پیل کړی ، پاللی او بالاخره پایته رسولی دی.

تبلیغات د معاصرې نړۍ په سیاست کې د مقابلې ګټلو لپاره تر ټولو موثره طریقه ده ؛ ځکه دښمن هم په تبلیغاتي جګړې هغومره ترکیز لري لکه په پوځې هغې چې یې لري.

د دښمن د دغې جګړې د ناکاره کولو او شنډولو لپاره مجاهدینوته په کار دی چې په تبلیغاتي ډګر کې

په بالمثل اقدام لاس پوري کړي او له دښمن سره د تبليغاتي مقابلې لپاره خپل ټول توان په کار واچوي.

د امريکايانو تبليغاتي جګړه هم همداسې له وحشت، بربريت او بې اخلاقۍ توبه ډکه ده لکه دهغوی پوځي جګړه، د هغوي تبليغات پر کذب او عدم مصداقيت بناء دي هغوی د واقعيت په ساحه کې له دروغو پرته بل داسې څه نه لري چې نړيوال او فغانان ورباندې قانع کړي.

خو اوس چې په افغانستان کې د امريکايي پوچو تبيغاتو ماهيت هرچاته مالوم شوی نو هيڅ څوک ورباندې باور نه کوي، حتی په ډيرو مواردو کې دوی خپل تبيلغات په خپله تکذيبوي.

ډير ځله خپله امريکايي مطبوعات د سپيني مانۍ د چارواکو هغه ادعاوي چې په افغانستان کې يې د لاسته راوړنو په اړه کوي په خپلو نشراتو کې په مضحکي تعبيروي او پوري خاندي.

مجاهدين بايد د دښمن د دغه سنګر د فتح کولو لپاره پر صادق اعلام اتکاء ولري، اعلامي او تبليغاتي مواد يې رېښتوني، بامسؤليته او قناعت کننده وي. بامصداقيته او پروخت تبليغات د دښمن د اعلامي جګړې په له منځه وړلو کې مهم رول لوبولای شي.

نهم

او په پای کې که دا راته وواياست چې په افغانستان کې د اسلامي نظام او سرتاسري سولې راتلو ته څومره اميدوار ياست څه بايد وشي چې افغان اولس خپلې دې ارمان ته وصل شي؟

ځواب:

مسلمان بايد پر اللهي تقديراتو باور ولري او هميشه د خپل راتلونکي او خپلې جامعې د مستقبل په اړه متفائل وي.

مسلمانو افغانانو د الهي نظام د انفاذ او له يرغلګرو څخه د خپل هيواد د آزادي لپاره ډيرې قربانۍ ورکړي، ډير زحمتونه يې ګاللي او نهايت زيات مظلوميتونه يې ليدلي.

الله تعالی غيور ذات دی او مونږ پردې يقين لرو چې د مظلومو افغانانو دغه مظلوميتونه او قرباني به حتما نتيجه ورکوي او له برکته به يې اسلامي افغانستان د اشغالګرو له واکمنۍ آزاد يږي.

هغه وخت به بيا ځوريدلي افغانان په خپلواک افغانستان کې د اسلامي نظام تر سيوري لاندې د يوه ډاډمن، سوله ييز ژوند او مستقل برخليک خاوندان وي .... ان شاء الله

وماذلک علی الله بعزيز.

وفقکم الله تعالی

دامام مسلم (رحمه الله)

دژوند مختصر حالات

سید سعید

ابوالحسین مسلم بن حجاج بن ورد بن کرشان قشیري نیشاپوري مشهور په (امام مسلم رحمه الله) په ۲۰۴ یا ۲۰۶هق،کال دخراسان په نیشاپور کي زیږیدلی اوپه ۲۶۱ هق ،کال د۵۵\ ۵۷ کلونو په عمر دنیشاپور په نصر- ابادکي وفات اودفن شوی دی .

امام مسلم (رحمه الله) په ماشومتوب کي دعلم طلب پیل کړ، دمبارکو احادیثودزده کړي په موخه یې لیري - لیري سیمو ته سفرونه وکړل اودوخت دزبده علماوو څخه یې علمي فیض حاصل کړ، دبېلګې په توګه په خراسان کي یې دیحی بن یحی او اسحاق بن راهویه اوپه عراق کي یې دحنبلي مذهب له امام احمد بن حنبل څخه دحدیثوسماع کړې ده ،همدا راز په حجاز،شام اومصر کي یې دمختلفواستادانوڅخه احادیث ویلي دي .په ټوله کي امام مسلم (رحمه الله) د(۲۲۰) استادانو څخه علمي فیض تر لاسه کړی دی .

امام مسلم (رحمه الله) سره له دې چي په علم حدیث اوفقه کي به په غور اوتتبع بوخت ؤ دحلال رزق دحصول اودمخلوق له طمع څخه دحفاظت په موخه تجارت هم کاوه، دامام مسلم دعلمي نبوغ اوازه تر ډیروسیمورسیدلې وه ، په ذکاوت او لوړعلمي استعدادیې دعلماوو اتفاق دی ، په کوم ځای او وخت کي چي دحدیثو دعلم څخه بحث کیږي هرومرو ورسره دامام بخاري او امام مسلم نومونه ذکر کیږي ،دامام مسلم ودرس ته دلیرو علاقو څخه داحادیثوطالبان اودنبوي میراث مینه وال راتلل ، ددوی په درس کي داسي هستی هم وروزل شوې چي وروسته یې دامت دنومیالیومحدثینواوعلماوو نقش ولوباوه ، دځینوشاګردانونومونه یې په لاندي ډول دي :

1_ابو عیسی ترمذی
2- ابو حاتم رازی
3- ابوبکر محمد بن اسحاق ابن خزیمه
4- موسی بن هارون
5- ابو عوانه یعقوب بن اسحاق اسفرائینی
6- یحیی بن صاعد (ت:)
7- ابراهیم بن محمد بن سفیان
8- ابراهیم بن ابی طالب

دمسلم بن حجاج (رحمه الله) او امام بخاري (رحمه الله) ترمنځ خوراصمیمانه اودوستانه اړیکي موجودي وې ، دوی یو بل ته په خورا درنښت قایل وو، ابوالحسین مسلم دامام بخاري ډیرخدمت و کړ او نوموړی یې خپل استادباله ،کله چي دوخت حاکم خلګو ته وویل چي : نور دي له امام بخاري سره لیده کاته نه کوي امام مسلم بې له ډاره دپخوا په شان دامام بخاري سره ملاقات کاوه ،په علم حدیث کي بخاري اومسلم (رحمة الله علیهما) ته شیخین اوکتابونو ته یې صحیحین ویل کیږي اوکوم احادیث چي په بخاري اومسلم دواړوکي ذکرشوي وي متفق علیه بلل کیږي .

مسلم شریف دوهم صحیح کتاب ګڼل کیږي ، دامت په ا تفاق سره صحیح بخاري اوصحیح مسلم ترقران کریم وروسته تر ټولوکتابونوصحیح کتابونه اومعتمدمراجع دي ، دمسلم شریف یوه ځانګړتیا داده چې داحادیثوټول متون اوطرق پکي یوځای شوي دي ، امام مسلم په خپل صحیح کي معلق احادیث نه دي ذکر کړي ، مسند اومرفوع حدیثونه يې دصحابه کرامو اوتابعینو داقوالوڅخه پرته مرتب کړي دي .

دمسلم شریف شرح ، اختصار اودفقهي مسایلو بیان دعلماوو توجه جلب کړې او دالجامع بخاري په څېر پرصحیح مسلم هم ډېر شروحات لیکل شوي ،دلته يې دځینو مشهوروشرحونومونه ذکر کوو:

«المعلم في شرح کتاب مسلم » دامام ابوعبدالله مازري تالیف ،

«اکمال المعلم في شرح صحیح مسلم » دقاضي عیاض تالیف

«المنهاج في شرح صحیح مسلم بن الحجاج »دامام محیي الدین نووي تالیف

«فتح الملهم » دعلامه شبیر احمدعثماني اومفتي تقي عثماني تالیف

امام مسلم دصحیح مسلم څخه علاوه همدا لاندي ذکر شوي کتابونه هم تصنیف کړي دي .

1- کتاب العلل
2- کتاب الأسماء والکنی
3- کتاب الأقران
4- کتاب المخضرمین
5- کتاب من لیس له إلا راو واحد.
6- کتاب اولاد الصحابة
7- کتاب المسند الکبیر
8- کتاب الجامع الکبیر
9- کتاب التمییز
10- کتاب طبقات التابعین.

امام مسلم (رحمه الله) دخپل عمر پنځلس کاله دصحیح مسلم و ترتیب اوتدوین ته وقف کړي دي .دتاریخ یافعي په حواله امام مسلم ددرولکومسموع احادیثو څخه خپل صحیح (مسلم شریف)تصنیف کړی دی .

دامام مسلم (رحمه الله) تر وفات وروسته ابوحاتم الرازي نوموړی په خوب کي ولید، پوښتنه يې ځني وکړه چي څه حال دي دی، مسلم (رحمه الله) ورته وویل چي « الله تعالی دومره احسان راسره کړی چي دجنت په هرځای کي يې داوسیدلواجازه راته کړې ده» .

ابوقریش الحافظ وايي دمحمد بن بشار څخه مي واوریدل چي : « په نړۍ کي څلور تنه حفاظ وو، محمد بن اسماعیل په (بخارا) کي ، ابوذرعه په (ری) کي ، مسلم په (نیشاپور) کي اوعبدالله الدارمي په (سمرقند) کي »، محمد بن عبدالله فراء وايي چي: « مسلم بن حجاج دتکړه اونومیالیوحفاظو، عالمانو او محدثینوڅخه ؤ او تر امام بخاري وروسته په خراسان کي دحدیثوستر امام ؤ » .

منابع :

ویکیپیډیا، موقع الدار الاسلامیه للاعلام، اهل سنت جاسک، پایگاه وا اسلاماه.

دعظيم الشان قــــرآن حقوق...!

سيد شيرازي

دهدايت دوه ډولونه:

دهدايت يو ډول نظري فكري او علمـي دى او دويـم عمـلي، اخلاقـي اوډژوند د چارو اومعمولاتـو پـه ضمن كـې دى،يعنـې پـه انسان كـې دحق اوباطل ترمنځ د تميز صلاحيت پيـدا كول.

لومړى ډول:

هرڅه چې په نظر راځي او ليـدل كېږي، حقيقت ندي، بلكې هرهغـه څـه چې دنظـر اوليد ترشاه دى حقيقت دى، په كايناتو كې كوم څـه چې پـه نظر راځي هغـه حقيقت نـدي، بلكې حقيقـت دهغـو ترشا دى، يـو زمـونږ ظاهري وجود دى، په كوم كې چې درد محسوسولى شي، خـو دا هـم حقيقي جـود نـدى بلكې حقيقـي او روحـاني وجود هغه دى چې هغه په ستر گو نـه ليدل كېږي.

هم داسې ددنيا نظـام دي، دلتـه رنگينۍ شته، دژوندان اسباب او توكي شته، خو حقيقت يې ترشاه دى يعنې اخرت –داكـوم ظـواهر چـې پـه نظر راځـي كـه ددي پـه ځـاى توجـه پـه حقـايقو وه،نـو دا نظـري هـدايت دى، يعنې دظاهر اودباطن حق اوباطل فـرق معلومول هدايت دى، په درې حقايقو يعنې دالله (ﷻ) پـه ذات، دانسـان پـه روح اوپه اخـروي حيات بانـدې چې گله ددرې ظواهرو (كاينـات، انسـاني جســم، او دنيــوي حيــات) پــرده وغوړيږي،ديته دجـل او دجاليت ويـل كېږي، درسول الله (ﷺ) نه په اړه يې يوه خوږه دعا منقول ده:

اَللّٰهُـمَّ أَ رِنَى حَقِيقَـةَ الأَ شـيَاءِ كَمَا هِيَ.

الله! راتــه دټولوشــيانو حقيقــت هغسي وښيې، څنگه چې هغه دي.

دويم ډول:

دويـم دى عمـلي هـدايت، داهـم دوه درجـې لـري ١... انفـرادي ٢... اجتماعي.

انفرادي هدايت دادى چې انسان دا وپيژني، چې څـه وكړم او څـه نـه؟ خيركوم دى او شركـوم ؟ دا (انفرادي) هـدايت الله(ﷻ) دهـر انسـان د زړه دننـه اچـولى دى څنگـه چـې د الله وينـاده:

﴿ونَفـسٍ وَّمَـا سَـوَّهَا، فـاَ لهَمَهَـا فُجُورَهَا وَتَقوَاهَا﴾الشمس:٧، ٨.

هم دا وجه ده چې عظيم الشان قرآن په انفرادي معاملاتو دومره زور نه اچـوي، ور تـه معـروف اومنكروايـي، يعني هغه څه چې دهغونه انسان خپله خبروي،اومنكـر هغـه دى چـې انسـان ورنه فطرتـاً نفرت كوي،ځكـه دنـړى كوم ته انسان ته پـه دانـه وى معلومه

چې رښتیا ویل ښه دي؛ او دروغ ویل بد؟.

اجتماعي هدایت:

د انسان په اجتماعي ژوند کې هد ایت ته ډېر اړدی،دا هغه ځای دی چې هلته په رسیدو انسان دافراط اوتفریط دواړو ښکار کېږي او په نړۍ کې درې اجتماعي مسئلې لویې دي:

۱... دنر او ښځې ترمنځ د حقوقو توازن

۲.... د حکومت او وګړو ترمنځ دحقوقوتوازن! یعنې دحکومت په وړاندې د وګړو لپاره څومره ازادي شته اوڅومره بندیز؛ او حکومت څومره ازاد دی اوڅومره پابند؟

۳.... په پانګه او محنت کې، دپانګوال او مزدور ترمنځ دحقوقو توازن، په دریواړو کې انسان هدایت ته محتاج دی او هدایت له عظیم الشان قرآن څخه ترلاسه کېږي:

اَلرَّحْمَن علم القرأن خَلَقَ الإِنسَانَ عَلَّمَهُ البَيَان (الرحمن ۱، ۲، ۳، ٤)

رحمن دالله(ﷻ)په نومونو کې غوره نوم دی، اوقرآن په ټولو کتابونو کې غوره کتاب دی او انسان په ټولو مخلوقاتو کې غوره مخلوق دی اوبیان دانسان په ټولو صلاحیتونو کې غوره صلاحیت دی.

په دې ایاتونو کې موږ ته ښوو نه شوې چې درحمن غوره مخلوق(انسان) ته پکاردي چې هغه خپل غوره صلاحیت (یعنې بیان) دالله (ﷻ) د غوره کتاب (قران) په بیانولو کې صرف کړي،ددې ټولو خبرو نتیجه داده چې په ټول قوت سره د ژوند په دواړو څانګو(انفرادي او اجتماعي) کې عظیم الشان قرآن ته رجوع پکارده او ددې لپاره مسلسل کوښښونه پکاردي، څو ټول مسلمانان له عظیم الشان قرآن سره ونښلي، قرآن یاد کړي او نوروته یې وښیي، پخپله ځان پوی کړي اود نورو پوهولو کوښښ وکړي په دې توګه به زمونږ ټول مشکلات اسان شي.

دقرآن مجید پنځه حقوق:

نن سبا په نړۍ کې دحقوقو جنګ روان دی، څوک دښځو دحقوقو نارې وهي څوک دځارویو دحقوقو؛ او مسلمانانو ته ترننه معلومه نده، چې په دوئ(مسلمانانو) دعظیم الشان قرآن حقوق څه دي؟ باید زده کړو چې قرآن مجید په مسلمان پنځه حقوق لري:

۱... ایمان اوتعظیم- ۲... تلاوت او ترتیل ۳.... تذکر اوتدبر۴... حکم اواقامت ۵... تبلیغ اوتبین.

لومړی حق.... دایمان او تعظیم.

د ایمان دوه برخې دي یو اقرار او بل تصدیق،خو مونږ اقرار کوو، لیکن یقین او تصدیق مو پوخ ندی، له دې وجې مونږ مسئولیت لرو له خپلو زړونو وپوښتو چې ایا دمتوارثې دیني عقیدې په اساس قرآن یو مقدس اسماني ګنوچې دژوند او جمله معاملاتوهغه هیڅ اړیکه نه لري؟ یا دا یقین لرو چې قرآن دالله کلام دی، چې د خلکو دهدایت لپاره ناز شوی څو هغوئ یې د ژوند لپاره اساس او دستور وګرځوي؟

پوښتنه داده چې دپوخ ایمان او یقین څنګه پیدا کېږي؟ ځواب دادی ددې د مندلو یوه اسانه زریعه دایمان اویقین له څښتانو سره صحبت دی، دصحابه وو (ﷺ) ایمان درسول الله (ﷺ) دصحبت نتیجه و، درسول الله(ﷺ) وروسته مومنانو لپاره هم دایمان او یقین له خاوندانو سره صحبت ضروري دی او د دغسې خواصو دایمان منبع اوسرچینه قرآن دی، دهغه وروسته درسول الله سیرت او دصحابه وو سیرت په مطالعه کولو سره هم معنوي صحبت مندل کېږي.

ایمان کوم مجسم څېزندی، چې له بیرون څخه دتن په بدن کې ایښودل کېږي بلکې دایماني رڼا شغلې دهر انسان دننه شتون لري، چې دبدو اعمالو کولو په وجه هغه تورې اوبدنوره ګرځیدلې وي او دهغو (سپرغیو او شغلو) دبیا رڼا کولو ته اړتیا ده، رسو ل الله(ﷺ) فرمایی:

إن هَذِهِ القُلُوبَ تَصدَأُ كَمَا يَصدَأُ الحَدِيدُ إِذَا أَصَابَهُ المَاءُ، قِيلَ يَارَسُولَ اللهِ! مَا جَلَاءُ هَا؟قَالَ كَثرَةُ ذِكرِ المَوتِ وَتِلاَوَةِ القُرآنِ (رواه البيهقى)

بیشکه زړونه زنګ نیسي، څنګه چې اوسپنه داوبو په رسیدو زنګ اخلي، عرض يې وکړ، داالله رسوله! هغه څنګه صفا کېږي ؟ رسول الله (ﷺ) وفرمایل:هروخت د مرګ یادول او دقران کریم تلاوت ډېر کول.

دویم حق:

دقران مجید دویم حق دهغه قرائت او تلاوت کول دي،"قرائت" لفظ دهر کتاب لوست یا ویلو لپاره کارول کېږي او "تلاوت" لفظ یواځي دقرآن پاک ویلو ته خاص دی؛ وړاندې زمانه کې دقرآن قاري ته يې عالم ویل، خو دوخت په تیریدو سره کرار کرار دقاري لفظ دهغه چا لپاره و کارول شو څوک چې دقرآن مخارج او صفات لحاظوي اوپه اهتمام سره يې لولي.

بیا، بیا دقرآن کریم تلاوت کول ضروري دی، څنګه چې دانسان بدن، بیا بیا خوراک ته حاجت لري، هم داسې دانسان روح غذا ته محتاج دی او دروح ترټولو ښه او عمده غذا د قران کریم تلاوت کول دي،د تلاوت ځیني حقوق دي چې دهغو رعایتول هم ضروري دي:

لومړی حق يې دادی چې قران کریم تلاوت باید د تجوید قواعدو سره سم وکړای شي، یعنې په مخارجو، صفاتو رموزو او اوقافو علم پکاردی، څو دقرآن کریم دتلاوت حق ادا شي.

دویم حق يې دادی: چې هره ورځ معمول وګرځول شي، زیا ت نه زیات دتلاوت کولو نصاب هره ورځ لس سیپارې دي، اوکم نه کم نصاب يې هره ورځ یوه سیپاره ده، ددې دواړو په مینځ کې یو نصاب بل دی چې هغه دزیاترو صحابه وو معمول و، هغه دی په یوه اوونۍ کې دعظیم الشان قرآن ختم ؛ په اوو منزلونو کې دقرآن تقسیم هم له دې پلوه دی چې یومنزل هره ورځ تلاوت شي،چې دیومنزل تلاوت دوه نیم ساعته وخت نیسي

دریم حق يې په خواږه غږ کې تلاوت کول.

رسول الله (ﷺ) فرمایلي:

زينوا القرآن بأ صواتكم (سنن ابی داود۱ټوک، ۵۴۸مخ)

قرآن په ښایسته غږونو لولئ!

بل روایت دی

ليس مِنا مَن لَم يَتَغَنَ بِالقرآنِ (سسنن ابی داود، ۱ټوک ۵۴۸مخ)

هغه چې قرآن په ښه انداز نه لولي زمونږ څخه ندی.

څلورم دا چې دظاهري اوباطني ادابو لحاظول، یعنې په اودسه کې يې کول، قبلې ته مخ اړول، اعوذبالله اوبسم الله ویل، دزړه په حضور يې کول، په مسلسل تذکر،تفهم اوتدبر تلاوت کول، په قرآن کې د ځانه دجوړو نظریاتو او خیالاتو سند نه لټول بلکې دهدایت په نیت يې تلاوت کول.

پنځم دا چې په ترتیل سره يې کول څنګه چې دالله (ﷻ) ارشاددی:

وَرتِل القُرآن ترتيلا... قرآن .... داسې تلاوت دزړه دتثبیت زریعه دی، الله (ﷻ) فرمایي:

﴿وَكَذَ لِكَ لِنُثَبِتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَلنَه تَرتِيلا(الفرقان﴾

او هغسې مو (نازل کړی) څو ستاسې زړونوته ثبات وبښو! نو چې کله يې لولئ ... په ترتیل سره دقرآن تلاوت کولو کې فیض مندل کېږي، په یو روایت کې دي، دقران تلاوت کوئ اوژاړئ!

شپږم دا چې قرآن پاک حفظ کړای شي، د حفظولولپاره دا چې چې ټول حفظ شي، ضروري نده بلکې دوس سره برابر چې څومره زیات حفظ کړای شي ښه دی.

دریم حق : تذکر اوتدبر

یعني په قرآن پوهیدل؛ له پوهې نه پرته دقرآن تلاوت کول دهغو خلکو لپاره جوازلري ، چې هغوی دلیک

لوست نه محروم پاتې وي،اوعمر يې هغه حدته رسيدلی وي، چې ورته يادول ناشوني وي،که داسې خلک مات ګډ تلاوت وکړي يايې ونکړي يواځې دعقيدت په بناء په کرښو يې ګوتې تيرې کړي،ورته ثواب رسي، خوهغو خلکو ته چې په مختلفو علومو اوفنونو کې زده کړې بشپړې کړي وي اوپه کې ژوند يې صرف کړی وي،خپلې لاځه چې پردۍ ژبې يې هم يادې کړې وي،د داسې خلکو لپاره ضروري ده چې هغوئ خامخا د قرآن فهم ترلاسه کړي.

دمدارجو فهم:

دقرآن د فهم درجې دوه دي ۱... تذکر بالقران ۲... تدبر فی القران

۱... تذکر بالقران دقرآن څخه نصيحت حاصلول، په دې اعتبار قران مجيد اسان کتاب دی، دالله (ﷻ) ارشاد دی:

﴿وَلَقَد يَسَرنَا القُرآنَ لِلذِكرِ فَهَل مِن مُدّكِرٍ﴾ القمر ۱۷

مونږ قرآن دنصيحت حاصلولو لپاره اسان کړی ، ايا شته کوم نصيحت اخيستونکی؟

الله (ﷻ) د قران په نازلولو سره په هرانسان داحجت قايم کړی، که هغه دڅومره کم استعداد خاوند هم وي،ځکه دهر انسان لپاره له قرآن کريم څخه نصيحت ترلاسه کول اسان دی،هر څوک کولی شي چې له قرآن کريم څخه تذکر ترلاسه کړي.

۲.... تدبر فی القرآن دادی چې په قرآن پاک کې غور اوفکر وکړای شي، قرآن مجيد هغه سمندردی، چې دهغه د ژوروالي اندازه نه ښکاري، صحابه وو (رضي الله عنهم) په تدبر اوتفکر کې کلونه کلونه تيرول،هغه عبد الله بن عمر(رضي الله عنه) ته چې رسول الله (ﷺ) ورته په اوو ورځو کې دقران مجيد دختم حکم کړی و، هغه يواځې دبقره سورة په تدبر کې اته کاله ولګول، حالنکه دايتونو شان نزول، عربې ژبه، او قواعد و ديادلو ته يې حاجت نه درلود.

امام غزالي ديوعارف په باره کې ليکلي دي، هغه فرمايي چې:زه د قرآن مجيد يوختم هره جمعه کوم، اويوختم هره مياشت کوم، اويه يو په کال کې کوم او يو داسې هم دی چې هغه کې ديرش کاله تير شول روان دی لا پای ته ندی رسيدلی.

په تدبر باندې دقرآن مجيد تلاوت ځيني شرايط لري، ددې لپاره لومړی دعربي ژبې په قواعدو پراخ علم ضروري دی، په فصاحت او بلاغت کې يې ژور فهم لازمي دی، پردې علاوه داچې په کومه ژبه کې قزان مجيد نازل شوی دی، دهغې دصحيح فهم پرته دقرآن فهم نا ممکن دی، ددې لپاره دجاهلي ادب تحقيقي مطالعه هم ضروري ګڼل کېږي، دجاهليت دزمانې شاعرانو او خطباوو دکلامو نو مطالعه هم ورته پکارده، بيا پردې هم اکتفاء نده دقرآن خپل وضع کړي اصطلاحات دي، دهغو سره بلدتيا تراوږدې مودې پورې دقران مجيد په لوستو سره ترلاسه کېدای شي، بيا دقران نظم پېژندل، نزولي ترتيب دايتونواو سورتونو خپلمنځي ربط پيژندل،داټول څېزونه ضروري دي، دټولو په باره کې مفسرينو دځوارلس علومويادول ضروري ګرځولي،او د څوارلس علومو ديادولو خبره پخوانۍ ده، اوس په هغو سربيره، څو نور علوم هم متعارف شوي دي، په دې وجه دشپاړسو يا اتلسو علومو قيد راوړل کېږي.

څلورم حق...د قران مجيد څلورم حق دادی چې په هغه عمل وشي ،قرآن مجيد نه دجادو اومنتر کتاب دی، چې محض لوستل يې د دفع بليات لپاره کافي دي. اونه محض د برکتونو اوثوابونو کتاب دی، چې په دکان، کور کې دمړو دبښلو په نيت تلاوت شي، بلکې "هدی للناس" دخلکو لپاره هدايت دی، دنزول مقصد يې هدايت حاصلول دي او ژوند لپاره يې لائحه ټاکل دي.

کوم تن چې دحق په تلاش لګيا وي،هغه ته دقران په حق والي يا نه والي يقين نه وي خو هغه خلک چې څوک يې حق ګڼي،وربانديې ايمان لري، دهغه لپاره ضروري ده چې هغه قرآن

کریم پخپل ژوند کې عملاً نافذ کړي، هغه دقران په ښودلې لار تګ وکړي.

دعمل دوه اړخونه:

بیا ددي عمل دوه اړخه دي، یو انفرادي اوبل اجتماعي، په داسې احکامو کې چې هغه دانفرادي ژوند سره تعلق لري په هغو انسان سملاسي مکلف دی، البته هغه احکام چې داجتماعي ژوند سره تعلق لري، په هغو هغه سملاسي مکلف ندی،خو دهغو دسهي کولو لپاره یې ورباندې کوښښ ضروري دی.

پنځم حق.... تبلیغ او یقین

دقر آن مجید پنځم حق نورو ته دهغه رسول ، څنګه چې د رسول الله (ﷺ) ارشاد دی:

بَلِغُوا عَنِى وَلَو آيَه (سنن الترمذی ۴ټوک ۳۳۷مخ)

درسول الله (ﷺ) ددې ارشاد نه معلومه شوه، چې دتبلیغ له دندې هیڅوک هم بري ندی، اګرکه یو ایت وي، اصلاً دا یوه فریضه ده چې دقرآن کریم الفاظ اومفهوم دنړۍ اقوامو ته و رسول شي، خو له بده مرغه چې دچا، چې ذمواري ده، هغه پخپله دیته محتاج دی، چې ترهغه ورسول شي، له دې وجې ضرورت ددې خبرې دی چې دقرآن زده کړه اوښودل عام کړای شي چې یومخ ټول مسلمانان دقرآن کریم له زده کړې برخمن وي.

دقرآن مجید داپنځه حقوق دي خوپه عامه توګه چې نور کوم حقوق ګڼل کېږي هغه دادي چې دوریښمو په رخت کې پټ کړای شي، په جهیز کې ورکړای شي، سرمیږي کې کیښودل شي او یا په نوي دکان اوکور کېدبرکت تلاوت کړای شي،په محکمو کې د سوګند خوړلو پرمهال وربانډې لاس کیښودل شي نعوذبالله من ذلک.

قران اوزمونږ طرزالعمل:

دحضرت عبید ملیکی(رضي الله عنه) نه روایت دی، رسول الله (ﷺ) فرمایلي:

يَا أَهلَ القرآن! لاتتوسدوا القرأن واتلوه حق تلاوته من أناء الليل والنهار وافشوه وتغنوه وتدبروا فيه لعلكم تفلحون.

دقرآن خاوندانو! قرآن شاته مه غورځوئ! او هغه داسې تلاوت یې کوئ چې څنګه دهغه حق دی په سهار اوماښام ،هغه خپور کړئ، په خواږه غږ کې یې لولئ، اوپکې تدبر کوئ څو کامیابې وموئ!.

"لاتتوسدوا" یعنې شاه ته یې مه غورځوئ! تکیا یې مه ګرځوئ، مونږ دبرکت په ګڼلو دکورونو په طاقونوکې ایښې دی، دخپلو سوکندونو یې لپاره یې را اخلو، یسین سورة په مرګ ته نیږدې تن تلاوت کوو،زمونږ له اوسنې حالت سره درسول الله (ﷺ) لاندې فرمان سمون خوري:

اِنَ الله يرفع بهذا الكتاب أقواماً ويَضعُ بِهِ آخِرين (صحيح مسلم)

دشکه پرته الله (جل جلاله) ددې کتاب (قرآن) له لارې ډېرو قومونه لوړوي او ډېر غورځوي.

یعنې په دینا کې دقوم په حیثیث زمونږ تقدیر ددې کتاب سره تړلی دی، دحجة الوداع په خطبه کې یې وفرمایل:

وقد تَركتِ فِيكم مالن تَضِلوا بعده، إن اعتصمتم به: كتاب الله- (صحيح مسلم)

زه ستاسو ترمنځ هغه څېز پرېږدم او درومم، څو چې تاسي په هغه مونګلي خښي نیولې وي ګمراه به نشئ او هغه دالله کتا ب دی.

له حضرت علي(رضي الله عنه) نه اوږد حدیث روایت دی:

عن على(رضي الله عنه) قال:إنى سمعت رسول الله (ﷺ) يقول: إنها ستكون فتنة، قلتُ: ما المخرجُ يارسول الله(ﷺ)؟ قال: كتاب الله، فيه نَبأُ مَا قَبلَكُم، وخَبرُ مابَعدكُم ، وحُكمُ بَينِكم، هوالفصل ليس بالهزلِ، من تَرَكَه مِن جَبَّارٍ قَصَمهُ الله ومَنِ ابتَغى الهُدى فِى غيرِهِ أَضَلهُ اللهُ، وَهو حَبلُ اللهِ المَتِين، وهوالذكرُ الحَكِيم، وهو الصراط المستقيم(سنن الترمذی ۵ټوک ۱۷۲مخ)

حضرت علی(ﷺ) وايي: ما درسول الله (ﷺ) نه اوريدلي رسول الله (ﷺ) فرمايلي: ډېر ژربه فتنه ښکاره شي، ما وپوښتل:تري دوتلو لار څه ده؟ (که د نن مسلمان وای، پوښتل به يې کله به وي؟ څه به وي؟ کوم ځای به وي؟ خو دصحابه وو(ﷺ) سره دخلاصون اونجات فکر دومره هر وخت ملګری و ، چې ژرېې وپوښتل دهغې نه دخلاصون لاره څه ده؟) رسول الله (ﷺ) وفرمايل: هغې نه د خلاصون لار دالله کتاب قرآن دی،په دې کې له تاسونه دمخکي او وروستو خبرونه شته، پکې ستا سو ترمنځ فيصلې شته او هغه فيصل قول دی،عبث ندی، کوم سرغړونکی يې چې پريږدي او ددې پرته دبل هدايت لټون و کړي الله به هغه بې لارې کړي قرآن دالله رسۍ دی، محکم نصيحت دی او صراط مستقيم دی.

قرآن دالله(ﷻ) رسۍ ده:

په حج سورة کې الله (ﷻ) وفرمايل: ﴿وعتصموا بالله﴾ داچې خبره ښکاره نه وه، په ال عمران کې يې شرح وکړه: ﴿واعتصموا بحبل الله﴾ بياهم خبره ښه ښکاره نه وه، احا ديثو يې تشريح وکړه:

١... ترمذی شريفکې حديث دی: رسول الله (ﷺ) دقرآن فضايل بيانول وي ويل: "هو حبل الله المتين" دغه قرآن دالله کلکه رسۍ ده، په بل حديث کې ددينه هم زيات وضاحت شوی:

"اليس تشهدون أن لا إله إلا الله وحده لاشريک له وأنی رسول الله وأن القرأن جاء من عند الله؟ قلنا بلی: فابشروا فإن هذا القرأن طرفه بيدالله وطرفه بأيديكم فتمسكوا به فإنكم لن تهلكوا ولن تضلوا بعده أبدا(طبرانی كبير)

ايا تاسي په دې خبره شاهدې نه کوئ چې دالله تعالی پرته بل هيڅوک معبود نشته اوزه دالله رسول يم! اوقرآن دالله کتاب دی،صحابه وو(ﷺ) وفرمايل:ولي نه؛ رسول الله (ﷺ) وفرمايل: زيری واری! ددې قرآن يو طرف دالله په لاس کې دی او بل يې ستاسې لاس کې دی، نو کلک يې ونيسئ! ددې وروسته به هيڅکله ګمراه نشئ! په ورته توګه دمصنفه ابن شيبه روايت هم راغلي :

قال رسول الله(ﷺ) كتاب الله هو حبل الله الممدود من السماء إلى الأرض

دالله کتاب دالله رسۍ ده، چې د اسمان نه تر زمکې غوړيدلې .

مولانا ابو الکلام ازاد ليکي:

که څوک له مسلمان څخه د ټولو بدبختيو اوبربادیو د حقيقي علت معلومولو پوښتنه وکړي، خو ترځنګ ورته دا شرط هم کيږدي چې يواځي يوداسې علت به په ګوته کوي، چې هغه د ټولو علتونو او اسبابو لپاره جامع وي؛ نو هغه ته داځواب ويلی شي[دحقاني عالمانو،دصادقينو مرشدينو فقدان او دعلماءِسوء، مفدسدينو اود دجا لينو کثرت]

رَبَنَا إِنَّا أَطعنَا سَادَتَنَا وكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُونَا سَبِيلَا.

اوکه بيا هغه وپوښتي، چې په يوه جمله کې ددې علاج څه دی؟ نو ورته دامام مالک (رحمه الله) په الفاظو کې ځواب ويلی شي:

لَايَصلِحُ آخِرُ هَـذِهِ الأُ مَّـةِ اِلَّا بِمَا صَلَحَ بِهِ أَوَّلُهَا

يعنې دامت دورستي دور اصلاح ترهغې نشي راتلی، څو هغه طريقه غوره نکړای شي، په کومه چې د لومړي دور خلکو اصلاح مندلي وه، او هغه ددينه سيوا بل څه نه و، چې دقرآن حکيم داصلي او حقيقي معارفو دتبليغ لپاره رښتيني مرشدان پيدا شي(الهلال لومړی ټوک)

دعصري پوهنتونونه دوتلو خلکو دسر سړی علامه محمداقبال دی او ددينې مدرسو نه دوتلو خلکو دسر سړی حضرت شيخ الهند(مولانا محمود الحسن) رحمه الله دی

شيخ الهند رحمه الله دهندوستان دجمعيت علماء مشر و، په کوم کې چې دهندوستان ټولو علماوو(که هغه

بریلویان، دیوبندیان، اهل حدیث وو) ګډون لاره، نوموړی دهندوستان دازادۍ ترټولو مخکښ قاید اومجاهد و، دوریښمي دسمالونو په نوم دیو ډېر لوی جهادي تحریک دراز برسیره کېدو په مهال کې حجاز کې دانګریزانو په غوښتنه ونیول شو اوبیا هغوی ته وسبارل شو،دمالټې جزیرې دننه قید کړای شو، د څلور کاله قید تیرولو وروسته دنړی رنځ ناروغي یې ترخطرناک برید واښته،له امله یې انګریزانو ازاد کړ، کله چې نوموړی ازاد شو او د بمبي په ساحل ښکته شو، هرکلي ته یې دهندوستان مهاتها ګاندي مولانا ابو الکلام ازاد او دهندوستان دهغه مهال ټول رهبران ولاړول،کله چې دیوبند دارلعلوم ته ورسید، دشپې دعلماوو مجلس ته وویل: په مالټا کې ما دوه خبرې زده کړې:

ما چې دمحبس دننه په تنها یې کې په دې خبره (چې په نړۍ کې مسلمانان ولي مغلوب دي؟ راته دوه اسباب ښکاره شول، یو داچې چې مسلمانانو قرآن ته شاګرکړي، دویم داچې مسلمانان پخپلو منځو کې سره په جنګ دي!له دې وجې ما له هغه ځایه دا عزم کړی او راغلی یم، چې خپل پاته ژوند به په دې کې صرف کوم، چې لفظاً او معناً قرآن کریم عام شي، دلفظی تعلیم لپاره په هر هر، کلي او تپه کې ښوونځي او مکاتب جوړکړای شي، دلویانو لپاردقران پاک درسونه شروع کړای شي څو هغوی یې دمعانیو سره په اشنا کیدو، په قرآني لارښوونو هغوی عمل کولو ته اماده کړای شي اوهم دمسلمانانو ترمنځ خپلمنځي جنګونه او اختلافات هیڅکله دزغملو ندي.باید په کله یې مخنیوی وکړو!

اوعلامه اقبال چې دمسلمانانو دستونزو حلولو لپاره کومه نظریه وړاندې کړې هغه داده:

خوار از مهجوری قران شدی
شکوه سنج گردشِ دوران شدی

ای چون شبنم بر زمین افتنده
در بغل داری کتاب زند

موږ دقران په پرېښودو سره خوار شو، اوشکوه له زمانې کو، اي شخصه! چې دشبنم پشان په زمکه پریوتي یې تا سره په تخرګ کې یو ژوندی کتاب دی، دهغه نه ګټه واخله!

داپه حقیقت کې دفرقان سورة ددې لاندې ایت مفهوم دی، چې پکې درسول الله (ﷺ) داستغاثې فریاد راوړل شوی دی:

وقال الرسول یرب ان قومی اتخذوا هذا القرأن مهجورًا (الفرقان:٣٠)

او وایي به رسول، زما ربه! زما قوم قرآن ترک کړی و.

بل ځای وایي:

ګر تو می خواهي مسلمان زیستن
نیست ممکن جزبه قرآن زیستن

که ته غواړې چې ژوند مسلمان اووسي نو دا دقرآن پرته ناشونې ده.

لنډه چې مسلمانان څو په کله قرآن په حقیقي معنی سره خپل دهدایت لپاره سرچینه ونه مني، خپل اعمال او اخلاق اومعاملات دقرآن سره سم نکړي دژوند په دواړو انفرادي او اجتماعي ډګرونو کې په ریښتنې توګه قران ته رجوع ونکړي په نړۍ کې به غلبه اوبری ونه مومي څومره چې مسلمان دقرآن څخه لرې کېږي هومره وربانـدې دزول شیبې را درومي اوپه یقین سره که مسلمان ځان قرآن ته نیږدې کړ اوقرآن ته یې رجوع په ځان لازمې کړه په نړۍ به یې دبري او غلبې تیربرم بیرته را وګرځي اوپه څلور کونجه نړۍ کې به خپل رعب او دبدبه کینوي.

کلتوري پاڼې

آزادي

نظام کندهار

درته لوګی مو کړې ځواني نو ته به کله راځې
زما معشوقې آزادۍ نو ته به کله راځې

ستا د راتلو لار مو د تن په وينو و وينځله
چې اوس لا هم ګرځې پردۍ نو ته به کله راځې

مونږ دې په مهر کې سرونه او زړګي وشيندل
اې نازولې ناوکۍ نو ته به کله راځې

نور دې طاقت د جدايۍ د تيارو نلرو مونږ
راشه قربان سپينې سپوږمۍ نو ته به کله راځې

مونږ ستا په هيله د اورونو سره لوبې وکړې
د ارمانونو ښاپيرۍ نو ته به کله راځې

سترګې دې بيا يو وار راووينه يو تږې درته
ولې مو نه اورې زارۍ نو ته به کله راځې

په عاجزۍ کومه سوال چې راپخولا شه نوره
اوس مې آخيري شوې سلګۍ نو ته به کله راځې

مور کې ته!

حافظ محمد قاسم زهيب

د خدای رضا ده ستا رضا مشفقې
مورجانې غواړم دې دعاء مشفقې

ستا ددعاوو برکت يې بولم
زه چې ګټم کومه بريا مشفقې

ستا بې وجوده زه کور ګور ګڼمه
مونږ نابينا وو ته بينا مشفقې

تورو تيارو کې راته لارې ښيه
د ځوارلسم سپوږمۍ رڼا مشفقې

تاته هيڅ تونده خبر نه ده روا
درته به کړو نرمه وينا مشفقې

ښکلی جنت دې قدمو لاندې دی
درکړی دا قدر الله مشفقې

که رانه کله خپه شوې يې ته!
زهيب ته وبښه خطا مشفقې

غربي

طالب العلم نصرت زرمتی

غربیه نور دې داشغال می له خماره وځي
ساقیان دې وګوره چې یو یو له کتاره وځي

ستا پاک حریم ته یې اورد کړې و ناپاک لاسونه
کابله خود به ستا له غیږ هر ګنهګاره وځي

دومره ګوزار کوه چې خپله یې هم توان ولړې
که نه له خولې به دې همیش داسې کوکاره وځي

عمره ستا په خلافت یې بغاوت کړی دی
د انتقام تیغ به ضرور له هر غداره وځي

د آزادۍ دلارې خنډ ها تور حصار مات شوی
د وصال ورځې مو له ډیره انتظاره وځي

چې د غزا د رباب تار کش کړم غزل شروع کړم
بس ملغلرې وي نصرته چې له تاره وځي

ژونده

چینارتکور

څومره درپه دريي څومره ستړې يې
ژونده ! زه دي پېژنم نيمګړې يې

ته هم لکه ماغوندي غمجن ښکارې
ته هم ددې وران وطن وګړې يې

اوس به دي نووړمه تريو ځاى پوري
څه وکړمه اوس خو خداى راکړې يې

لږې لږې اوښکې مې درزار کړلې
وه ! دژوند ګلابه لا ومړې يې

وخته ! ته هم هيچا ته څه نه وايې
بس په اوږو باريې تيار مړې يې

زه به دي زخمونو ته (تکور) کړمه
ځکه چې د مات منګي کودړې يې

دماشومانو روزنه

عاصم

اروا پوهان پـه دې کـې تقریباً ټـول سره ورتـه نظر لري، چې پلرونه او میندې باید دخپلو اولادونو پـه روزنـه اوتربیـت کـې دهر،هرماشـوم فطـري صلاحیتونو تـه ښـه دقیقه پاملرنه اوتوجه وساتي،ځکه هغوی چې داولادونـو دپالنې په لړکې کوم مسئولیتونه لري، دهغو نـه یـو دا هـم دی چـې دخپلـو اولادونـو فطـري صـلاحیتونه او وړتیـا وځاري، یعنې بایـد معلومـه کـړي چـې د ماشوم طبعي میلان په کومه خوا زیات دی ؟ په څه کې یـې ذهـن ښـه اوتیز کار کوي؟ پخپل ژوند کې هغه دځـه ډول هیلـو او ارزوګانو دسرته رسولو سره علاقه لري؟ که مشروع امیدونه ولري، موراوپلار دي ورته هغسي اسانتیاوي پـه پـام کـې ونیسي.

له شک پرته که څه هم ماشومان دیوه پلار او یـوې مورنه پیدا وي، خو دذهانت، مزاج اوقوت له پلـوه شـاید سره توپیر ولري، هوښیار پلار اوهوښیاره مـور کـولی شي چې د خپل ماشوم ذهني تګ لوری معلـوم کـړي اوهـم بیا هغه ته هغسي ماحول چې په طبعیت دروند نه وي پـه پام کې ونیسي.

که ماشوم ذهـین او فطـین و او د درس ویلـو سره علاقه ولري، مور اوپلار یې باید دخپل تـوان او و س پـه اندازه ورته ددرس او زده کړو بشپړولو اسانتیاوي برابـرې کړي ځو هغه وکړای شي، خپل نهـایې مـراد او مطلـوب ته ورسي

که ماشوم دپـوهې لـه پلـوه منځنـی درجـه ذهـن ولري خو طبعیت یې دعلم په ځای دکوم هنریادولو یـاد کارو بار په لور میلان ولري، مور اوپـلار تـه یـې پکـاردي چې ورته دفرض عـین علـم دزده کـړې وروسـته داسـې اسـانتیاوي برابـرې کـړي چـې د لارې یـې هغـه دخپلـو مشروعو هیلو او ارزوګانو پوره کولو ته لار ومومي.

اوکه ماشـوم ناپویـه او ذهـن یـې کمـزروی و، مـور اوپلار ته یې پکاردي چې هغـه پـه داسـې کـار او کسب یادولوته کینوي، چې هغه یې دزده کړې وس ولري.

داسلام ځلورم راشد خلیفـه حضرت علـي(رضي الله عنه) لـه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه دا روایت نقل کړی دی:

"اعملوا، فَکُل مُیَسرٌ لِماَ خُلِقَ لَهُ".کوښښ کـوه، ځکـه هرچاته دهغه څه توفیق پـه ورکـول کـېږي دکـوم لپـاره چې هغه پیـدا شـوی.مور اوپـلار لپـاره ضروري ده چـې دخپل ماشوم رواني حالت وپیژني، هغه وارزوي، ذهني وړتیا او استعداد یې ځانو تـه معلـوم کـړي، دهـر مشروع علم او فن دیادولو لورته چې هغه له ذهنـي پلـوه میلان لري، ورته دهغـه داسـبابو او اسـانتیا وو پـه برابرولـو کـې غفلت او سستې نه کوي.

مور اوپلار دماشـوم دهغـو خواهشـاتو چـې هغـه یـا پخپله ماشوم ته فایده رسوي او یـا دټـولنې او مسلمانانو په خیر او ښه رازي په وړاندې خندونه جوتکړي، ځکه دا کار د ماشوم ذهني حالت ته ټکان رسـوي او پـري منفي

اغېز فريباسي او دابيا په پای کې د ځوی او والدينو ترمنځ دجګړې او شخړو درامنځته کېدو سبب کېږي.

دابه بيا په انجام کې داړيکو دپريکون ترمرحلې ورسي او د ښکاره بغاوت دپولو هم پسې- ور اوړي، ددې سبب هغه پلار يا هغه مشر ګرځي چې محل اوموقع نه پيژني او په نتايجو نظر نلري، رسول الله (ﷺ) فرمايلي:الله (جل جلاله) دې په هغه پلار رحمت نازل کړي چې هغه په نيک کار کې دخپل ځوی سره مرسته کوي.

له دې وجې دخپلو اولادونو په خاصه توګه چې دمعصوميت او کوچنيوالي له مرحلې نه وتلې، په روزنه کې يې دفطري صلاحيتونو لورته پام ګرځول ضروري دی، تجربو ښودلې چې دوهلو او ټکو لو پرځای دماشوم سره نرمه رويه اوچلند غوره دی هو! له حده زيات نوازش هم ښې پايلې نلري، خو له حده وتلې سختې بيخې بدې پايلې لري، ددې دواړو ترمنځ اعتدال اومنځلاريتوب غوره دی.

که يوماشوم بې لارې شو، دهغه داصلاح لپاره د علماوو، اولياوو، ارواپوهني د ماهرانو او دهغه دخپلو استادانو سره سلاوې اومشوره داصلاح لپاره ګټه لري او پکې خير اوبرکت هم ډېر دی.

په ځينو کورنيو کې ماشوم ته په نوازش کې له غير معمولي اهميت کار اخستل کېږي چې دا هم دګټې په ځای تاوان لري دا کا رهم دماشوم لپاره کومه ګټه نلري اوهم دکورنۍ لپاره ، په کوچنيوالي کې ماشوم بايد داسې حس کړي، چې هغه دخپل کور يوعادي غړی دی، څومره چې دنورو حقوق دي هغومره زما هم دي، داسمه ده چې دانسانانو خواهشات له يوبل سره توپير لري او اړتيا وي جلا، جلا وي،خوهرڅوک بايد خپل ځای او مقام وپيژني چې دا په راتلونکي کې دماشومانو په اخلاقو او کردار مثبت تاثير لري.

رباعيات

ابوسعيد ابوالخير

يا رب سبب حيات حيوان بفرست
وز خون کرم نعمت الوان بفرست

از بهر لب تشنه طفلان نبات
از سينه ابر شير باران بفرست

يا رب تو زمانه را دليلی بفرست
نمرودانرا پشه چو پيلی بفرست

فرعون صفتان همه زبردست شدند
موسی و عصا و رود نيلی بفرست

ای خالق خلق رهنمايی بفرست
بر بنده بی نوا نوايی بفرست

کار من بيچاره گره در گرهست
رحمی بکن و گره گشايی بفرست

رباعي

ای ذات و صفات تو مبرا زعيوب
يک نام ز اسماء تو علام غيوب

رحم آر که عمر و طاقتم رفت بباد
نه نوح بود نام مرا نه ايوب

داسلامي تشريع اساسات

تقلـيد

مفتي شاهد (حقاني)

ځينې خلک دشرعي تقليدپه باب له افراط نه کار اخلي اوداسلامي امت پر مسلمانومقلدينو طعن وايې ،پداسې حال کې چې نن سباد امت مسلمه غوڅ اکثريت په څلورو گونو مذهبونو کې راغونډ دی او په قاطع اکثريت اهل مذاهب او مقلدين داسلامي امت دنورو مسلکونو په پرتله د(سواد اعظم) لويه او اعظمي برخه تشکيلوي ،تردې چې ځينې علماء اود علم عقايد پوهان خو ددې اربعه مذاهبو نه خروج ته بدعت هم وايې ،دفتنو په اوسنيو توپاني څپو کې، په شرعي لحاظ ديوه مسلمان لپاره تقليد کې کومه ستونزه نه ليدل کيږي او علما ء يې دعوامومسلمانانو لپاره پر وجوب قول کوي ،لکه چې همدا خبره ددې عصر نامتو عالم ،محدث او فقيه علامه (محمد تقی عثماني رح) په خپله هغه رساله کې ليکلې، چې دتقليد دشرعي حيثيت په باب يې پکې تحقيق کړی ،نومونړی وايې ، لکه څرنگه چې (امام شاه ولی الله محدث دهلوي رح)فرمايي : چې په قرون اولی کې دکوم معين مجتهد په تقليد باندې خلک نه وو جمع شوي ،وروسته بيا په تقليد شخصي باندې اتفاق وشو،او بيا همدا واجب شو،چې ددې واضح نظير ددريم خليفه حضرت عثمان رض په دور خلافت کې دقرآن دجمع کولو واقعه ده، چې له اوو حرفونو څخه يې په يوه حرف (دقريشو حرف)باندې خلک راجمع کړل او په همدې تلاوت لازمي کړل شو .

په حجة الله البالغه ج۱ص۱۵۴)کې حضرت امام شاه ولی الله دهلوي رح داسې فرمايي : ان هذه المذاهب الاربعة المدونة المحررة قد اجتمعت الامة او من يعتد به منها على جواز تقليدها الى يومنا هذا ،وفی ذلک من المصالح ما لايخفى ،لا سيما فی هذه الايام التى قصرت فيها الهمم جدا او شربت النفوس الهوى واعجب کل ذی رأی برأيه...) ژ: له شک پرته چې ددې څلورگونو مدون شويو او ليکل شويو مذاهبو د تقليدپه جواز باندې د امت اجماع ده ،او پدې کې چې کوم مصلحتونه دي ،هغه دچانه پټ ندي ،او مخصوصا پداسې زمانه کې همتونه لويدلي ،خواهش پرستي دخلکو په ختهه کې اخښل شوي او هر درأيې خاوند په خپله رأيه کبر کوي او مغرور دی .

له بده بخته چې ځينې نور خلک بيا (خدای ج مکړه) تقليد ته شرک وايې او ناروا يې بولي ،دليل کې هغه آيت راوړي ،چې هغه دمشرکينو په موردکې نازل شوی او هيڅکله ترې مسلمانان ندي مراد، او نه يې حکم مسلمانانو ته شامل دی ({وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَى آثَارِهِمْ مُقْتَدُونَ/ قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكُمْ بِأَهْدَى مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ} [الزخرف:۲۴/۲۳]

ددې غونـدې دنوروهغـو آيتونـو پـه تفسـير کـې (اضواءالبيان فی ايضاح القران بالقران)کې داسې ليکـي(أما استدلال بعض الظاهرية كابن حزم ومن تبعه بهذه الآية الـتي نحـن بصـددها وأمثالهـا مـن الآيـات ـ على منـع الاجتهـاد في الشرع مطلقاً، وتضليل القائل به، ومنع التقليـد مـن أصـله، فهـو مـن وضـع القـرآن في غـير موضـعه، وتفسـيره بغـير معناه....)ژ: چې دابن حزم غونډې دنورو ځينو اهل ظواهرو او ددوئ دپيروانو استدلال پـدې آيتونوبانـدې، چـې ددې څخه شريعت کې داجتهاد منع ثابتوي او هغه څوک گمراه بـولي، چې پدې قايل وي او اصـلاً لـه تقليدڅخه منـع کوي،نـودا دقرآن کريم وضع په غيرموضعه کې ده اوداېې تفسير په غير معنی کې دی ،داځکه چې لـه عـالم څخـه دناپوهـه يـا جاهـل پوښتنه او دده په فتوی عمـل کـول ،فـی البـداهت ددیـن پـه اموراتو کې واضح دی او انکا ر پرې چا ندی کـړی ،اوداهـم معلومه خبره ده، چې عـامي بـه درسـول الله صـلی الله عليـه وسلم له اصحابو څخـه پوښتنه کولـه ،نـو هغـه صـحابي بـه فتوی ورکوله او هغه به دده په فتوی، بانـدې عمـل کـاوه ،او هيڅ کوم چا له مسلمانانو څخه پدې استفتاء او فتـوی بانـدې اعتراض يا انکار نـدی کـړی ، لکـه څنگـه چـې دا خبره هـم ډاگيزه ده ،چې کله کومه مسئله په کتاب او سنت کـې ونـه موندل شي ،نو په کتاب او سنت کې دکـوم عـالم اجتهـاد دده دفهم او علم په اندازه ، داهم ددې لپاره چې له منطـوق څخـه دمسکوت عنه حکم معلوم شي ،دمنع او نـه منلـو لپـاره يـې کومه وجه نشته او دا نهج او دود درسول الله صلی الله عليه وسلم په اصحابو کې جاري وو،او لـه مسـلمانانو څخـه پـرې هيڅچا انکار ندی کړی .... (اضواءالبيان فـی ايضـاح القـران بالقران ج۱۸ص۲۷۲)

يعني پدې ارتباط چې کوم آيتونـه دي، ددې نـه شرعـي تقليد مستثنی دی ،اوهغه چې مذموم تقليد دی، هغه دکفـارو هغه دی، چې دتوحيد ددعوت دمنلو پر خـلاف بـه يـې ويـل: چې مونږدخپلو پلرونوپيروي کوو،نو الله تعالی ورتـه ځـواب کې وويل : چـې کـه څـه هـم ستاسـو مشرـان او پلرونـه پـه ضلالت کې وو، نو بيا به يې هم پيروي کوئ !دلته که څوک له شرعي تقليد څخه هغه مذموم تقليد اخـلي ،نـو لکـه چـې مخکې تفسير هم وليکل، دلته به دقرآن معنی په بـدل مفهـوم سره تعبير شوي وي او دقرآنکريم اصلي روح به دا نوي .

علامه ابن العربی په خپل تفسير(احکام القـرآن لابـن العربی ج۳ص۳۸۳)کې ليکي : الْمَسْأَلَةُ الثَّالِثَةُ : تَعَلَّقَ قَوْمٌ بِهَذِهِ الْآيَةِ فِي ذَمِّ التَّقْلِيدِ ، وَقَدْ ذَكَرَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ ذَمَّ الْكُفَّارِ بِاتِّبَاعِهِمْ لِآبَائِهِمْ بِالْبَاطِلِ ، وَاقْتِدَائِهِمْ بِهِمْ فِي الْكُفْرِ وَالْمَعْصِيَةِ فِي مَوَاضِعَ مِنْ الْقُرْآنِ .

وَأَكَّدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَلِكَ ؛ وَإِنَّمَا يَكُونُ كَمَا فَسَّرْنَاهُ فِي الْبَاطِلِ .

فَأَمَّا التَّقْلِيدُ فِي الْحَقِّ فَأَصْلٌ مِنْ أُصُولِ الدِّينِ ، وَعِصْمَةٌ مِنْ عِصَمِ الْمُسْلِمِينَ يَلْجَأُ إلَيْهَا الْجَاهِلُ الْمُقَصِّرُ عَنْ دَرْكِ النَّظَرِ .ژ: يعني دې آيت کې دکفارو مذمت پـدې شـوی ،چـې په کفر او معصيت کې دخپلو پلرونو پيـروي کـوي ،خوالبتـه په حق کې تقليد ددين له اصولو څخه يو اصل دی .

امام قرطبي رح پخپل تفسيرالجامع الاحکام للقرطبـي کې دتقليد په باب دلاندیني آيت په تفسير کـې خپـل تحقيـق داسې ليکلی :

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لا يَعْقِلُونَ شَيْئاً وَلا يَهْتَدُونَ}.چې ځينوخلکودتقليد مذمت تـه ددې فـوق الـذکر

آیت سره تعلق ورکړی،پدې معنی چې څنکه چې الله تعالی دکفارو مذمت لدې امله وکړ،چې دوئ په باطل کې دپلرونو اتباع کوي ،او ددوئ پیروي په کفر او معصیت کې کوي ،نو لدې امله یې تقلید مذموم دی، خو دا په باطل کې صحیح دی او هرچې په حق کې تقلید دی، نو داددین له اصولو نه یو اصل دی او دا مسلمانانودعصمتونو نه یو عصمت دی، چې د درک له نظرنه مقصر جاهل او ناپوهه ورته پناه راوړي ،لکه پدې عبارت کې چې فرمایی ((أما التقليد في الحق فأصل من أصول الدين ، وعصمة من عصم المسلمين يلجأ إليها الجاهل المقصر عن درك النظر)).

البته دعلماوواختلاف پدې باب شته ،چې آیا اصولوددین کې هم تقلید روا دی ،که یوازې فروعو کې ؟ نو صحیح داده، چې تقلید ددین په فروعوکې روا دی او دې کوم شک وشبهه نده پکار!

قرطبي وایې :چې دعلماوو په نزد تقلیدهغه دی، چې دبل چا قول له حجت اودلیل نه په غیر قبول کړي ،نو پدې اساس، چاچې دپیغمبرصلی الله علیه وسلم قول په معجزه کې له نظر نه په غیر منلی، نو دا شخص مقلد دی او که کوم چاپه معجزه کې نظر اوفکر کړی او بیا یې منلی ،نو دا شخص بیا مقلد ندی ،هاغه عامي یا امي کس ،چې په دیني مسایلو کې دعدم اهلیت او علم په وجه له اصولو څخه دفروعو په استنباط مصروف نه وي ،اودا دې مسایلو ته اړهم وي ،نوپه ده باندې واجب او فرض دي ،چې دخپلومسایلو دحل لپاره دسیمي او زماني جید عالم وموومي او دهغه څخه دخپلو مسایلوپه باب پوښتنه وکړي ،او بیا دهغه په فتوی باندې عمل وکړي ، دا دالله تعالی ددې قول په وجه، چې فرمایي : {فَاسْأَلوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لا تَعْلَمُونَ} [النحل : ٤٣]

تفسیرقرطبي لیکي، چې (ابن عطیه)وایې چې په عقایدو کې، دتقلید په ابطال باندې دامت اجماع ده، او پدې باب یې د(قاضي ابوبکر بن العربی ،ابوعمراو عثمان بن عیسی بن درباس شافعي)غوندې علماوومخالفت هم ذکرکړی دی،(ابن درباس) په خپل کتاب (الانتصار) کې لیکي : چې(وقال بعض الناس يجوز التقليد في أمر التوحيد ، وهو خطأ لقوله تعالى : {إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ} [الزخرف : ٢٣].)ژ:یعني ځیني خلک وایې ،چې دتوحیدپه مسایلو کې هم تقلید جایز دی ،خودادې مذکور آیت کریمه په وجه تیروتنه ده ؛نوددوئ مذمت یې پدې وکړ ،چې دوئ دخپلو پلرونو تقلید کاوه اودرسولانو ع اتباع یې پریښودله ،لکه داهل اهواء عادات چې دخپلو مشرانو تقلید کوي او ددین په اموراتو کې دحضرت محمد صلی الله علیه وسلم اتباع پریږدي ،او په هر مکلف باندې دتوحید دمسایلو او پدې باب باندې دقاطعیت باور کول فرض دي ،چې همدا بیا دکتاب او سنت څخه په غیر نه ترلاسه کیږي، لکه څنګه چې مو مخکې بیان کړل . (الجامع الاحکام للقرطبی ج۲ص۲۱۲)

دتفسیر قرطبی له تفسیره معلوم شول ،چې شرعي تقلید نه یوازې جایز دی ،بلکې دعوامو لپاره فرض او واجب دی اودا ډول شرعي تقلیدمحمود دی، اوهغه چې مذموم دی، هغه دکفارو تقلید دی ،چې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم په مقابل کې به یې دخپلو پلرونو تقلید کاوه او دتوحید کلام ته به یې غوږ نه ایښوده .

په(الموسوعة الفقهية) کې لیکي : حق خبره داده چې په عقایدو او ددین په اساسي مسایلو کې هغه چې بالضرورة دین څخه معلومیږي ، دکوم عالم تقلید نشته، بلکې که په اجمالي صفت هم وي ،نو دصاحب الشرع نه به یې اقتناع په تام ثبوت سره پخپله کوي ..خو په فرعي مسایلو کې هغه

چې له تفصيلي دلايلو نه په نظر عميق سره معلوميداى شي ،عوام په استنباط او استخراج مكلف كول يو شاقه كار دى ،كوم چې دژوند له استقامت سره اړخ نه لګوي ،داځكه كه هر څوک پدې مكلف شي ،چې له دلايلو څخه دمسايلو استنباط وكړي ،نو دژوند مصالح او ګردي چارې به ځنډنۍ او معطلې شي ،كه دامت دسلفو ژوند مطالعه كړو ،او دوئ خيرالقرون دي ،هغه چې رسول الله صلى الله يې په باب شهادت وركړى و،نو وبه كتل شي، چې دوئ ټول مجتهدين نه وو،بلكې دوئ كې مجتهدين ډير كم كسان وو،او دوئ ټولو د(۱۳) اشخاصو څخه زيات نه وو،سربيره پردې چې داجتهاد شرطونه ډير سخت او ضق دي او هرچاكې نشي-موندل كيداى !

داسې هيڅوک نه وايي، چې په هرډول مسايلو كې تقليد واجب دى ،هغه كه ددين اصول وي ،كه فروع ،بلكې اهل سنت والجماعت عام علماء وايي ،چې ددين اصولو كې تقليد يا نشته، يا ندى واجب ،اوددين په فروعو كې دكوم منل شوي عالم تقليد واجب دى ،لكه همدا مسئله (حكيم الامت مولينا اشرف على تهانوي رح) په (الاقتصاد فى التقليد والاجتهادص۳۴طبع دهلى به جواب شبه سيزدهم)كې داسې ليكلې ده، چې مسايل په درې ډوله دي : لومړى هغه چې په هغې كې نصوص متعارض وي ،دويم هغه چې په هغې كې نصوص متعارض ندي، مګردګنو وجوهاتو او معانيو محتمل وي،كه څه هم داختلاف نظر په وجه يې ځيني معناګانې ليرې او ځيني نږدې معلوميږي ،او دريم هغه چې په هغې كې تعارض هم نه وي او يوازې ديوې معنى محتمل وي ؛لومړي قسم كې دتعارض دختمولو لپاره مجتهد ته داجتهاد او غير مجتهد ته دتقليد ضرورت دى ،دويم قسم ته چې ظنى الدلالت ويل كيږي، دې كې داحدالاحتمالات دتعين لپاره داجتهاد او تقليد ضرورت دى ،اودريم قسم ته چې قطعى الدلالت ويل كيږي ،دې كې نه مونږ اجتهاد جايز بولو او نه دهغې تقليد!

همداسې په (خلاصة التحقيق فى حكم التقليدوالتلفيق ص۴)كې نامتو ،حنفى عالم علامه عبدالغنى نابلسى رح فرمايي :(فالامر المتفق عليه المعلوم من الدين بالضرورة لايحتاج الى التقليد فيه لاحدالاربعة كفرضية الصلوة والصوم والزكاة والحج ونحوها وحرمة الزنا واللواطة وشرب الخمر والقتل والسرقة والغصب وما اشبه ذلک والامر المختلف فيه هو الذى يحتاج الى التقليد فيه ..)ژ:اتفاق پدې دى ،چې هغه مسايل چې ددين څخه بداهة معلوميږي، لكه لمونځ زكات ،روژه وغيره ....نودې كې دڅلورګونو امامانوتقليدته اړتيا نشته ،البته دتقليد ضرورت هلته پيښيږي ،چې هغې كې اختلاف وي او مسئله مختلف فيها وي .

په ورته ډول (علامه خطيب بغدادى رح)په (الفقيه والمتفقه للخطيب البغدادى ج۲ص۶۸/۶۷طبع دارالافتاء سعودى رياض)كې ليكلي دي، (واما الاحكام الشرعية فضربان :احدهما يعلم ضرورة من دين رسول الله صلى الله عليه وسلم كالصلوات الخمس والزكاة وصوم شهر رمضان والحج وتحريم الزنا وشرب الخمر وما اشبه ذلک فهذا لايجوز التقليد فيه ......وضرب اخر لايعلم الا بالنظر والاستدلال كفروع العبادات والمعاملات والفروج والمناكحات وغير ذلک من الاحكام فهذا يسوغ فيه التقليد بدليل قول الله تعالى (فاسئلوا اهل الذكران كنتم لا تعلمون.........) ژ: او شرعي احكام دوه قسمه دي ،يوهغه چې په هغې كې تقليد ندى جايز،او بداهة له دين څخه معلوم وي، لكه لمونځ ،روژه ،زكات ،حج ،دزنا او شرابو حرمت ،او دويم قسم هغه دى ،چې

هغه له استدلال ،فکر او نظر نه په غیر نشي ترلاسه کیدای، لکه عبادات ،معاملات ،ودونه ....پدې کې تقلید صحیح دی ،ځکه دالله تعالی ارشاد دی، چې که تاسونه پوهیدئ، نو له اهل ذکرو او علماوو څخه پوښتنه وکړئ،او بل داچې ،که مونږتقلید څخه خلک منع کړو، نو ددې مطلب به داوي، چې ټول خلک دې دعلم دین زده کړې پسې شروع وکړي، نو دې سره به دخلکو دژوند نور مصالح پاتې او دخلکو دژوند ټول ضروریات به خراب شي او دفصلونو او حیواناتو هلاکت به رامنځته شي، نو ځکه ددې موانعو په وجه داسې کوم حکم نشي ورکول کیدای .

په (الموسوعة الفقهیة) کې وروسته لیکي ،چې هینبنونکې خبره داده، چې ددې خلکو نه بعضې غالیان وایې چې د یوه چا لپاره چې مجتهد شي ،دومره هم بس ده، چې مصحف ،سنن ابي داود او دلغت قاموس ورسره وي،نودې سره به دا کس مجتهد شي او دامت داامامانوڅخه دکوم امام تقلید ته څه اړتیا نشته ،نوکه چیرته داسې وي : (....فَلَوْ أَنَّهُ يَكْتَفِي بِالْمُصْحَفِ وَبِسُنَنِ أَبِي دَاوُدَ وَالْقَامُوسِ لَكَانَ صَحَابَةُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّهُمْ مُجْتَهِدِينَ ؛ لأَنَّهُمْ إِمَّا عَرَبٌ خُلَّصٌ ، أَوْ نَشَأُوا فِي بِيئَةٍ عَرَبِيَّةٍ خَالِصَةٍ ، وَشَاهَدُوا أَحْدَاثَ التَّنْزِيلِ ، وَقَرِيبُو عَهْدٍ بِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَلِكَ الادِّعَاءُ يُكَذِّبُهُ الْوَاقِعُ . وَالْقَوْلُ بِأَنَّ تَقْلِيدَ الأَئِمَّةِ فِي الأُمُورِ الظَّنِّيَّةِ شِرْكٌ وَتَأْلِيهٌ لَهُمْ ، قَوْلٌ لا أَصْلَ لَهُ ، فَلَيْسَ هُنَاكَ أُمِّيٌّ - فَضْلا عَنْ مُتَعَلِّمٍ...) ژ: که چیرته یو مصحف ،سنن ابي داوداو دلغت ادبي قاموس باندې بسنه کیدای شوای ، نودرسول الله صلی الله علیه وسلم ټول صحابه رض به مجتهدین وای ،ځکه دوئ یا سوچه عربان وو، یا یې روزنه او نشأت په سوچه عربي ټولنه کې شوی وو،او دوئ دوحی اوتنزیل پیښې او صحنې له نږدې کتلې وې ،او دپیغمبرصل الله علیه وسلم عهدته نږدې وو،نوددې ادعی گانوتکذیب واقع یا نفس الامر کوي ،او داسې بد جرأت کول یا داسې قول کول، چې په ظنی اموراتو کې دائمه وو تقلید شرک دی، دا داسې قول دی، چې هیڅ اصل نلري ،

دوئ وایې :چې تحلیل او تحریم دمذاهبو له امامانوسره دی ،پداسې حال کې چې داخالص دالله تعالی حق دی ،بلکې ټول دا عقیده لري، چې دهر امام په علم او دین باندې دامانتداری، توثیق موجود دی، او دوئ پداسې شیانو هیڅکله متهم ندي .

په الموسوعة الفقهية کې بیا لیکي چې : وَمِنَ الْعَجَبِ أَنَّ أَكْثَرَ هَؤُلاءِ الَّذِينَ يَدَّعُونَ الاجْتِهَادَ وَيَدْعُونَ إِلَيْهِ فِي هَذِهِ الأَيَّامِ لا يُحْسِنُ أَحَدُهُمْ أَنْ يَقْرَأَ آيَةً صَحِيحَةً مِنَ الْمُصْحَفِ ، فَضْلا عَنْ أَنْ يَسْتَنْبِطَ مِنْهَا حُكْمًا شَرْعِيًّا.... ژ: دتعجب خبره داده چې ددوئ نه زیات خلک داسې دي، چې اجتهاد او تقلید پریږدي ،او پدې عصرو زمان کې ورته خلک هم رابولي ،پداسې حال کې چې دوئ کې هیڅوک هم دمصحف نه دیوه آیت صحیح قرأت هم نشي کولای ،علاوه پردې چې دوئ به دکوم شرعي حکم استنباط او یا استخراج وکړي،ځکه کم ترکمه مجتهدباید په لغت عربي کې ښه ادیب ،په ناسخ او منسوخ به پوهیږي ،عام او خاص همداسې مطلق او مقید اونورو اقسامو باندې به هم پوره معلومات لري ،لکه دالموسوعة الفقهية پدې عبارت کې چې دا خبره ښه واضح ده : وَمِنَ الْعَجَبِ أَنَّ أَكْثَرَ هَؤُلاءِ الَّذِينَ يَدَّعُونَ الاجْتِهَادَ وَيَدْعُونَ إِلَيْهِ فِي هَذِهِ الأَيَّامِ لا يُحْسِنُ أَحَدُهُمْ أَنْ يَقْرَأَ آيَةً صَحِيحَةً مِنَ الْمُصْحَفِ ، فَضْلا عَنْ أَنْ يَسْتَنْبِطَ مِنْهَا حُكْمًا شَرْعِيًّا.....

نوربیا.....................

عبدالرؤف حکمت

د شهید ملا راز محمد خنجري ژوند ته کتنه

افغانستان د جهاد او خپلواکۍ بښونکو مبارزو هیواد دی ددې هیواد د تاریخ تر نیمایي ډېره برخه له جهادي مبارزو جوړه ده، همدلته د نړۍ ډېر کبرجن طواغیت وهل شوي او له پښو غورځیدلي دي،په افغانستان کې د ناټو او امریکایي یرغلگرو له شکست سره په نړیواله سطحه دې هیواد ته د امپراطوریو قبرستان لقب ورکړل شوی دی .

په افغانستان کې چې د هر عصر کبرجن فراعنه له شکست سره مخ شوي او دې خطې او اولس ته یې تاریخي ویاړونه وربښلې نو دا ټول څه هسې مفت نه دي ترلاسه شوي،بلکې ددې هیواد مؤمنو اوسیدونکو سترې قرباني په ځان منلي دي، د ایثار او استشهاد سترې بیلگې یې ننداري ته وړاندې کړي دي ترڅو یې په پای کې کفري طواغیت له پښو غورځولي او اسلامي امت ته یې نجات بښلی دی .

د افغان اولس د حماسو،شهادتونو ، قربانیو او ویاړونو کیسې دومره ډیرې او پراخې دي چې په ټولو احاطه شاید د کوم لیکوال د وس کار نه وي،دلته هرې کورنۍ شهید ورکړی،هر کور غازي درلودلی ،هره غونډۍ سنگر پاته شوې،په هره تړه د شهید وینې څڅیدلې او له هر گړنگه مستکبر یرغلگر را رغړیدلي دي،ددې لپاره چې ددې په ایمان سمبال اولس د قربانیو او رشادتونو حق مو ادا کړی وي،کله ناکله به د هیواد له لراوبر څخه د مشت نمونه خروار په حیث د یوه اتل او شهید سوانح درسره شریکوو،تر څو ددې مظلوم خو ویاړلي اولس د د میړانې کیسه د تاریخ له حافظې هیره پاته نه شي .

دا دی دا ځل د هیواد یوې بلې گوښې ته سر ورښکاره کوو، د هیواد په جنوب ختیځ کې پکتیکا ته ځو، هلته د یوه گمنام اتل شهید ملا راز محمد خنجري یادونه راسپړو او د ددوو ښکیلاکونو په وړاندې د جهاد له کیسې یې ځان خبروو.

ملا رازمحمد خنجري

ملا راز محمد خنجري د حاجي خان محمد زوی د مرحوم لعل گل لمسی په قوم پښتون- سلیمان خېل په ۱۳۳۵ هـ ش کال کې د پکتیکا ولایت د ډیلې ولسوالۍ په دشت لوړگي سیمه کې په یوه دینداره کورنۍ کې دې فاني دنیا ته سترگې رڼې کړې وې.

نوموړې په لس کلنۍ کې دیني زده کړې پیل کړې وې او تر ۲۲ کلنۍ عمر پورې یعني تر هغه وخته چې

کمونیستانو کودتا وکړه په دیني زده کړو بوخت و،نوموړي د غزني ولایت د مقر او ناوې په ولسوالیو کې د بادیني په سرحدي سیمه او نورو مختلفو سیمو کې په کلیوالو مدارسو کې دیني زده کړې ترلاسه کړې،کله چې د ۱۳۵۷ هـ ش کال په ثور میاشت کې په افغانستان کې کمونیستانو کودتا وکړه او په وړاندې یې په درست افغانستان کې مسلح جهاد پیل شو، ملا راز محمد خنجري چې دغه مهال تازه ځوان و، خپلې زده کړې یې وځنډولې او د کمونیزم په خلاف یې په وسلوال جهادپیل وکړ.

د کمونیستانو په خلاف جهاد

ملا راز محمد خنجري په لومړي ځل جهاد دپکتیکا ولایت د یوه جهادي قومندان سیدامیر تر مشرۍ لاندې پیل کړ، ویل کیږي چې ملارازمحمد په تانده ځوانۍ کې د جهاد لپاره د ټوپک پیداکولو وس نه درلود نوځکه یې یو خنجر اخیستی و چې تل به یې له ځان سره ګرځاوو د هماغه خنجر له امله نوموړي د خنجري لقب د ځان کړ، نوموړي په لومړي ځل په هغو عملیاتو کې شرکت وکړ چې د زابل د شملزو ولسوالۍ مربوط د درخت یحیا په سیمه کې د کمونیستی رژیم په یوه مرکز ترسره شول، تردې وروسته نوموړي د زابل او پکتیکا په سرحدي سیمو کې په ډیرو عملیاتو کې برخه واخیسته او د خپل جرأت، بهادرۍ او جهادي مهارت له امله د خپلې سیمې په سطحه د یوه وتلي مجاهد په حیث مشهور شو.

د کمونیستانو په خلاف د پیل شوي جهاد درې یا څلور کاله به پوره شوي و، چې نوموړی د مرحوم مولوي محمد نبي محمد په تنظیم حرکت انقلاب اسلامي کې د یوه مستقل قومندان په حیث وټاکل شو، چې بیا د کمونیستی رژیم د سقوط تر وخته نوموړی په خپله سیمه کې دیوه برجسته قومندان په حیث فعال و، په سلهاوو مجاهدین یې تر قومنده لاندې وو او په ګڼ تعدادکې عملیات یې ترسره کول.

د شوروي یرغل خلاف د جهاد په مهال د ملارازمحمد خنجري تر قومنده لاندې د مجاهدینو مرکز د پکتیکا ولایت د شینکي غره په زرګلانه سیمه کې و له همدې سیمې دوی ټولو شاوخوا سیمو ته عملیات سوق کول چې د کټواز مربوط زیاتره ولسوالۍ یې د تر عملیاتي پوښښ لاندې راتلې، خو ددوی ډیر عملیاتي تمرکز د ګواشتې او پتنۍ غره په سیمو و چې په همدې سیمو له کټواز او د غزني له ناوې ولسوالۍ څخه دوازیخوا په لورې ددښمن اکمالاتي لارې راتیرې وې او شورویانو به غوښتل له همدې لارو په استفاده وازیخوا ته اکمالات ورسوي.

د شورویانو خلاف د جهادپه مهال د نوموړي د کارنامو کیسې خورا ډیرې دي چې دلته به د بیلګې په توګه یوه کیسه راواخلو.

د نوموړي د ملګرو په استناد نوموړي ویل چې د شوروي ضد جهادپه وخت مو یو وخت د وازیخوا ولسوالۍ لویدیځ لور ته د زنګلې په سیمه کې له شوروي عسکرو سره جنګ شو، د سخت جنګ په مهال موږ ددوی مورچو ته بیخي نږدې ورغلو،خو په همدې حال کې چې زه د شورویانو یوې مورچې ته بیخې په نږدې مسافه کې وم ماته د ټوپک مرمۍ راخلاصې شوې،مخامخ په مورچه کې مې روسی عسکر ولید نو د ډیرې ګوزار مې پرې وکړ،هغه له واره لاسي بم راوغورځاوو، بم ماته نږدې ولوید خو مخکې له دې چې انفجار وکړي ما پرې حمله کړه او بیرته مې د روسي عسکر مورچې ته ورواړووو، بم له غورځیدو سره سم منفجر شو او روسي عسکر په دې ډول په خپل لاسی بم له منځه لاړ،نوموړي ویل چې په دې جګړه کې موږ دیارلس

روسي عسکر ووژل او د ټولو وژل شويو وسلې مو هم غنيمت کړې .

ملا رازمحمد خنجري د روس ضد جهادپه مهال په خپله سيمه کې يو فعال مجاهدمشر و،نوموړي دوازيخوا ولسوالۍ مرکز،د ختک کلا پوسته،د خوشامندو ولسوالۍ د فيضګي کلا پوسته ، د خيرکوټ ولسوالۍ مرکز،د ناوې مربوط د زيان سيمې پوستې او په شاوخوا کې د ګڼو نورو سيمو په فتوحاتو کې مخکښ رول او ونډه درلوده دغه راز کله چې د ډاکټر نجيب د حکومت په مهال د غزني د ناوې ولسوالۍ د سره کلي په سيمه کې ددښمن په ګڼو پوستو د غزني،زابل او پکتيکا مجاهدينو په ګډه بريالي عمليات وکړل نوموړي په کې مخکښ رول درلود .

د طالبانو په اسلامي تحريك كې خدمت

د کمونيزم ضد جهاد له پای ته رسيدو وروسته ملا راز محمد خنجري ټوپک له اوږې کوز کړ او د خپلو ديني زده کړو تکميل ته يې ملا وتړله نوموړی د تنظيمي شخړو په ټوله دوره کې په درسونو بوخت و، کله چې دطالبانواسلامي تحريک قيام وکړ، هغه مهال چې طالبان له کندهاره د غزني په خوا روان وو نوموړی د غزني د مقر په سيمه کې سره له خپلو ګڼ شميرو مجاهدينو له طالبانو سره يوځای شو،نوموړي خپلې ټولې وسلې ، مهمات او وسايط چې يو ټانګ او دوه موټر هم په کې شامل و د طالبانو اسلامي تحريک ته وسپارل او عملا له خپلو ملګرو سره داسلامي تحريک ملګری شو ،د غزني له تصرف وروسته نوموړي ته په همدې ښار کې د يوه نظامي غونډ مسؤليت وسپارل شو خو زياتره وخت به له خپلو ملګرو سره د ميدان ښار په جنګي کرښه کې و.

د ميدان ښار او کابل ترمنځ چې د طالبانو جنګي کرښه و، د شيرعلم پوستې په نامه ددښمن په يوه مرکز د جنګ په مهال نوموړی په پښه باندې ټپي شو، چې د ملګرو قومنده يې يوه بل ملګري ملا عبدالقهار په غاړه واخيسته،ملاعبدالقهار د کابل د فتحې تروختـه دغـه مسؤليت ترسره کړ او کله چې د کابل له فتحې لږ وروسته د شمالي په جګړو کې ملا عبدالقهار شهيد شو ملا رازمحمد خنجري يوځل بيا جهادي مسؤليت په غاړه واخيست .

د طالبانو د اسلامي تحريک په دور کې نوموړي په ډيرو جهادي محاذونو کې خدمت ترسره کړ، نوموړی له خپلو ملګرو سره د طالبانو د هغه ستر کاروان ملګر ی و چې په ۱۹۹۷ م کال کې د سالنګ له تونل نه ووتل او دپلخمري له تصرف وروسته يې کندز ونيو په کندز کې له څه مهال مقاومت وروسته ملا رازمحمد خنجري ددښمن دطيارو د بمبار په يوه پيښه کې په سر او لاس زخمي شو او د علاج لپاره کابل ښار ته وليږدول شو.

له شفاء يابۍ وروسته ملا رازمحمد خنجري لومړی په خوست کې ولايت کې د يوې نظامي فرقې د مسؤل په حيث تعين شو او ورپسې يې په لغمان ولايت کې تر هغه وختـه د يـوې نظامي فرقې مسؤليت ترسره کړ چې امريکايانو په افغانستان بريد وکړ .

د امريكايانو په خلاف جهاد

کله چې امريکايانو په افغانستان حمله وکړه او داسلامي امارت قوتونو له ښارونو څخه اطرافو ته شول، ملا راز محمد خنجري هم له خپلو ملګرو سره خپلې اصلي سيمې ته راستون شو،له څو مياشتو تيريدو وروسته نوموړي په جهادي تحرکاتو پيل وکړ او په خپلو سيمه کې يې د مجاهدينوپه تنظيم او د يرغلګرو خلاف د چريکي جهادپه ترتيباتو شروع وکړه.

دغه مهال نوموړي ته د ګوډاګيو چارواکو لخوا بيا بيا دعوت ورکړل شو چې له حکومت سره يوځای شي،حتی يوځل خو يو پخوانی جهادي قومندان چې اوس د حکومت تر څنګ ولاړ و، د ګوډاګي حکومت په نمايندګي ورته راغی او ورته ويې ويل چې اوس له امريکايانو سره مقابله ناشونې ده راځه په دې نوي رژيم کې به ګډ شو او د جهاد فرصت ته به انتظار وکړو .

خو سنګري صاحب ورته وويل چې زه د کفر په وړاندې ټوپک له اوږې نه شم کوزولی زه دا بهتره ګڼم چې له ټوپک او چانټې سره له ژونده رخصت شم .

د امريکا خلاف د جهاد په ابتدائي کلونو کې چې مولوي عبدالکبير صاحب د پکتيکا ولايت عمومي جهادي مسؤل و ملا رازمحمدخنجري په خپله سيمه کې د يوه مطرح نظامي مسؤل په حيث دنده ترسره کوله،دغه مهال نوموړي او کورنۍ يې په لرې پرته غرنۍ سيمه کې په کيږديو کې ژوند کاوو او په پټه يې جهادي عمليات رهبري کول.

د نوموړي تر مشرتابه لاندې مجاهدينو د يرغل په لومړنيو کلونو کې د وازيخوا ولسوالي فتحه کړه او لوی مقدار وسلې يې له دښمن څخه غنيمت کړې په وازيخوا سربيره د د پکتيکا په ډيله ،تروو، خوشامند او جاني خيلو ولسوالۍ کې هم ګڼ شمير عمليات ترسره شول چې دښمن ته په کې تلفات ورسيدل او ورسره په دې ټوله حوزه کې جهادي عمليات راژوندي شول .

د شهيد خنجري شهادت او وروستۍ حماسه

دا چې شهيد خنجري د روس ضد جهاد دمهال وتلی مجاهد و او د امريکايانو په خلاف يې هم د جهادتوغ پورته کړی و او د وازيخوا او شاوخوا ولسواليو په ټوله سيمه کې يې ډير شهرت او اعتبار درلود او دده په اقتفاء ډير نوي ځوانان جهادي صف ته داخليدل امريکايانو دنوموړي همدا موقف پيژندلی و نو ځکه يې هڅه کوله چې په هر قيمت وي نوموړی له منځه يوسي .

بالاخره د ۲۰۰۵ ميلادي کال د د مارچ د مياشتې په ۲۵ نيټه امريکايان په دې وتوانيدل چې دنوموړي موقعيت معلوم کړي نوځکه په يوه وحشيانه چاپه سره نوموړی په شهادت ورساوو .

د شهيد خنجري صاحب ځايناستی حاجي محمدعمر حنفي چې د شهيد خنجري د شهادت د واقعې عيني شاهد دی وايي چې دغه مهال د شهيد خنجري کورنۍ د وازيخوا ولسوالۍ د مهربان نيکه په نامه غرنۍ سيمه کې په کيږديو کې اوسيدله،ماته يې ويلي وو چې د موتر سايکل تيل راوړه او کوم جهادي سفر ته يې اراده وه، سهار وخت و خنجري صاحب په دې ورځ په سټلايټ ټيلفون کې له جهادي ملګرو سره رابطه کړې وه او شايد له همدې امله امريکايانو ته دنوموړي موقعيت معلوم شوی و، زه دده له ځای څخه څو کيلومتره لرې په يوه لوړه سيمه وم چې د خنجري صاحب د اوسيدو کيږدي رامعلوميدلې ما غوښتل په کوچنۍ مخابره ورسره رابطه وکړم چې ناڅاپه جنګی الوتکې په فضاء کې راښکاره شوې ورپسې امريکايي چورلکې هم راغلې او د خنجري صاحب د ځای څلورو خواوو ته يي عسکر پياده کړل، لږ شيبه وروسته چې امريکايي عسکر او داخلي ګوډاګيان يي د خنجري صاحب د کور خواته ورنږدې شول ناڅاپه ډزې پيل شوې، ډزې له دواړو خواوو او څو ساعته يې دوام وکړ ،له څو ساعته جګړې وروسته ډزې ارامې شوې او امريکايي چورلکې بيرته والوتلې.

کله چې سيمې ته ورغلم نو کتل مې چې امريکايانو سخت وحشت کړی و، څو کيږدۍ چې د خنجري صاحب لويه کورنۍ په کې اوسيدله نړيدلې وې او د ښځو او

ماشومانو په شمول اوه کسه د کورنۍ غړي يې په شهادت رسيدلي و.

د خنجري صاحب د کورنۍ غړو راته وويل چې خنجري صاحب په خپله خيمه کې خپل کوچنی زوی او لور ته د قرانکريم درس وايه ،چې امريکايي چورلکې راغلې،نومورړي خپل راکټ ، کلاشينکوف او تفنگچه ټول راواخيستل او په يوه لويه کمپله کې يې ځان ونغښت چې دښمن ورسره وسلې ونه ويني،امريکايان او داخلي عسکر د کيږديو په خوا راغلل،چې په دوی کې د عنايت کليوال په نامه د اورگون د کمپاين يو مشر هم و، نومورړي په لوډسپيکر کې په خنجري صاحب غږ وکړ چې راووځه او او ايتلافي ځواکونو ته په ارامه ځان تسليم کړه او خپلو ماشومانو او کورنۍ ته تاوان مه رسوه.

خنجري صاحب همداسې په کمپله کې نغښتی له خيمې ورووت په داسې حال کې چې راکټ ته يې مرمۍ ورتيره کړې وه، مخامخ يې په همدې کسانو د راکټ فير وکړ او ټول يې په لومړني گوزار له منځه يوووړل ورپسې خنجري صاحب ځوان زوی يې بشيراحمد او وراره يې طاوس په يوه غونډۍ کې سنگر ونيو او له امريکايانو سره يې مقاومت پيل کړ .

د څو تنو سرتيرو مجاهدينو او مجهز پوځ ترمنځه دا جگړه خورا حيرانوونکې وه په داسې ډول چې د خنجري صاحب په مشرۍ د کور نارينه جنگيدل او د کور ميرمنو او ماشومانو ورته مرمۍ رسولې ،جگړې درې ساعته دوام وکړ،د جگړې په ترڅ کې چې کله خنجري صاحب په شهادت ورسيد ميرمنې يې وسله واخيسته او له امريکايي عسکرو يې تر هغو مقاومت وکړ تر څو يې اخري مرمۍ هم د کفارو په خوا وشړله.

د جگړې په ترڅ کې د خنجري صاحب په شمول ټول اته تنه شهيدان شول چې درې په کې د نومورړي دکورنۍ ښځې او دوه تنه نور د کور غړي يي ټپيان شول،بايد وويل شي چې د نومورړي د کورنۍ ۷ غړي تر دې پخوا د روسانو خلاف په جهاد کې په شهادت رسيدلي وو.

امريکايان چې په دې جگړه کې يې گڼ شمير عسکر وژل شوي و دغه راز يې يو چورلکه هم زيانمنه شوې وه، له ډير وحشت وروسته يې د شهيد خنجري او څو تنو نورو شهيدانو اجساد له ځانه سره د اورگون امريکايي بيس ته يووړل او له هغه ځايه يي د پکتيکا مرکز ښرنې ته انتقال کړل،امريکايانو ددوی اجساد کورنۍ ته نه سپارل خوتر ۹ ورځو تيريدو وروسته يې د قومي سپين ږيرو د ډيرو غوښتنو او اصرار په پايله کې ددوی اجساد خپلې کورنۍ ته وسپارل .

په دې ډول د پکتيکا په يوه لرې پرته سيمه کې هغه گمنام مجاهد له متعهدانه ژوند تيرولو وروسته د رب تعالی لقاء ته ورغی چې خپل ټول ژوند يي د اسلام ددفاع او سرلوړۍ لپاره وقف کړی و.

هغه مجاهد چې ژوند يې له علم ،جهاد، ذکر او تقوی څخه جوړ و .

رحمه الله تعالی

داسلام نړیوال قانون

ليکوال داسلامي نړۍ ثقه عالم دوکتور محمد حميد الله ژباړه شهاب منصور

په هر صورت په دغو کتابوکې يو "شرح السير الکبير" دی- غواړم دلته ديوې مسئلې لږ وضاحت وکړم،هغه داچې ايا دموادو پرته هم د"کتاب المبسوط" او د"الشرح السير الکبير" په څېر ضخيم کتابونه املاء کيدای شي؟ عرض دادی چې خپله دامام سرخسي(رحمه الله)کتابونوته لاس رسی نه وو،ليکن دهغه په شاگردانو باندې دکتابونو وړلو بنديز نه و، شاگردانو يې ځانو سره کتابونه وړلی شول، امام سرخسي به هغوی ته دکتاب شرح کوله، هغوی ليکله، تردې په ديرش ټوکونو کې "کتاب المبسسوط" ټوکونو کې املاء وشوه،کوم چې په اصل کې د"کتاب الکافي" شرحه دی او په اووه اته سوه مخونو کې دهغه يوه مخطوطه ما په استنبول کې ليدلې وه،غالباً هغه به کوم شاگرد په دومره لوړ غږ لوسته، چې دهغه غږ په کنده کې اوريدل کيده به؛ له کندې نه امام سرخسي-(رحمه الله) جمله په جمله شرحه کوله او شاگردانو ليکله،چې په دې توگه "شرح السير الکبير"تاليف شو،زما په علم کې په دې موضوع اوس مهال نړۍ کې دا پخوانی کتاب دی،ددې نه علاوه که مونږ د"ابراهيم الفزاري" رساله کتاب وگڼو، هغه تراوسه چاپ نده، دسرخسي- کتاب "شرح السير الکبير" په کال ۱۳۳۵زکې له حيدر آباد دکن څخه چاپ شو، له بده مرغه چې بيا يې کوم بل مکمل رانغی، مصر- کې يې دنوي چاپ کوښښ شروع شوی و، خوهلته هم له نيمايې نه کمه برخه يې په څلورو ټوکونو کې چاپ شوه او پاتې نورې برخې يې تردې مهاله لا ندي چاپ کړي ، ددې کتاب اهميت ته په پام يونيسکو پرېکړه وکړه، چې هغه فرانسوي ژبې ته وژباړي، ژباړه يې ماته سپارلي وه، چې ما هغه پوره کړه او بيا مې يونيسکوته وسپارله، خوتراوسه دهغې دچاپ نوبت ندی راغلی، دژباړلو پرمهال ماسره دحيدر اباد دکن د "دايرة المعارف ادارې " چاپ و اوهم دصلاح الدين منجد نوی چاپ هم وراسره،ما ته دا جوته شوه، چې هغه دواړه کافي نه دي، خوله نيکمرغه چې ماته کلونه کلونه استنبول ته دتللو راتلو فرصت په نصيب شوی،په ځل کې به ما هلته درې مياشتې تيرولې او دهغه ځای له کتابتونو به مې استفاده کوله، ددې ژباړې پرمهال به راته کومه دشوارې را مخ ته شوه، نود استنبول مخطوطوته مي رجوع کوله، هم دا راز ماته په بيروت کې هم يوه نسخه په لاس

راغلي وه او يوه په فاريس کې مې ده، چې پخوانۍ نسخه ده، ددې ټولو مخطوطو په مرسته ما دمغلقو ځايونو صحيح عبارتونه اولفاظ معلومول او بيا مې هغه ژباړل، په دې ډول مې هغه بشپړه کړه.

دنړيوال قانون د تاريخ په اړه مې چې څنګ عرض وکړ، هغه کتاب چې امام محمد شيباني(رحمه الله) ليکلی، له علمي پلوه هغه زيات اهميت لري، دهغه په همزولو کې "ابراهيم الفزاري" (څوک چې دامام ابوحنيفه شاګرددی) هم يو کتاب ليکلی و، په دې علاوه نورو ممتازو او مشهورو فقهاوو هم په دې موضوع کې کار کړی دی، لکه امام مالک (رحمه الله)هم د"کتاب السير" په نوم جلا کتاب ليکلی دی،خو متاسفانه چې هغه نه مندل کيږي اويواځې "کتاب الموطا" کې په اړه يې دنيم مخ په اندازه يوباب شته دی، چې هغه کافي ندی هم داسې مشهور تاريخ پوه واقدي هم د کتاب السيرپه نوم کتا ب ليکلی ،چې هغه هم مندل کيږي نه ، ليکن دامام الشافعي(رحمه الله) په "کتاب الدم" کې د"سير الواقدي" په نوم يو اوږد اقتباس راغلی دی،چې نيږدې پنځوس شپيته مخه کيږي، شايد دواقدي له کتاب نقل يا اقتباس وي، دا په دې موضوع هم لومړني کتابونه دي اوهم وروستني؛ يعنې په يوه خاصه زمانه کې د يو خاص ضرورت له مخې په دغه موضوع مستقل کتابونه ليکل شوي او بيا وروسته چې کله هغه ضرورت پاتې نشو ،دکتابونو ليکلوړی هم بند شوه،ليکن د مسلمانانودلچسپي ورسره هغسې پاتې وه،په دې معنی چې دفقهې څومره کتابونه چې دپيل نه تراوسه ليکل شوي دي، که هغه دهر مذهب اوهرې فرقې اړوند دي حنفي ، شافعي، مالکي، حنبلي، شيعي يافاطمی اونور، په هغو ټولو کې "کتاب السير" خامخا راغلی دی، ماته په دې اړه د يو څه پرتلنې موقع هم په لاس راغله ، چې څو دا معلومه کړم، چې د شيعه، سني او فاطمي مصنفينو ترمنځ پهدې موضوع کې اختلاف څومره دی؟ دحيرانتيا وړده چې ما ته په هيڅ يو ځای کې هم اختلاف په نظر رانغی! مونږ دعقايدو په سر اختلاف لرو، سنيان يې دشيعه ګانو سره – او شيعه ګان يې دسنيانو سره -خو په قانون کې داسې امتيازيا اختلاف په ډېرو کمو ځايونو کې راغلی. چې وښيي دا دشيعه ګانو قانون دی، او دا دسنيانو؛ ټول لومړی عظيم الشان قرآن ته اوبيا سنت ته رجوع کوي، په تاريخي پيښو کې ديولوري روايت کونکی يو دی، دبل لوري بيا بل راوي دی،خو کوم څه چې راوړي ، پکې توپير نه وي، لکه د تيرو څوارلس سوه کلونو راهيسې چې د فقهې کتابونه په څلور کونجه نړۍ کې ليکل دوام لري، او دمختلفو مصنيفينو دقلمونو څخه وتلي ، مونږ په هغو کې هر ځای کتاب السيرؤ مومو، حتی چې کوم کتاب ته کتابونو نه اقتباس ويل کيږي، يعنې فتاوی هنديه (عالمگيري) کې هم په دې باندې يوباب شته دی ، چې په زړپورې معلومات يې راوړي ، په خاصه توګه په دې بناء چې ځينې هغه کتابونه چې دعالمگير پاچا په زمانه کې تري استفاده ممکن وه خو اوس هغه نشته، دهغو اقتباسات په علمگيريه کې مندل کيږي، د کتابونو کومه لړۍ چې له پيل څخه روانه ده، هغه په يوه معنی کې شرح او تمثيل کېدای شوه، يعني داصولو ترحده پکې کوم توپير نه نشته، مثالونه ګڼ راوړل شوي، تشريحات او تفصيلات زيات راغلي، کله نه کله ماته دا په

نظر راشي، لکه پـه ځينو هېوادو کې دځينو څېزونـو يـادول زيات وي، خو په نـورو هېـوادو کـې هغـه حېزونـه څـوک نـه يادوي، دمثال په ډول امـام سرخسي-(رحمه الله)پخپـل کتـاب کـې دجنـګ پرمهـال دغوايـانو ذکرکـړی، مـثلا: خلـک پـه غوايي... کيني او ددښمنانو سره جنګ کـوي، ښکاره ده، چـې دا پـه هغـه هېـواد کـې چـې هلتـه غـوايي وي، پـه کومووطنونوکې لکه :په عربي هېوادو کـې د.غـوايي. ذکـر نشـته، هـم داسـې دمـالکي مـذهب مـؤرخ او مؤلـف چـې دشمالي افريقه سره اړه لري هغوئ دهسپانيې سره نـژدې دي،هغوی زياتره دزهريلا څېزونو ذکر کوي يعني پـه غشـو کې زهر ګډول؛ ددې لپاره چېکله دښمن زخمي کيـږي چـې دهغه زخم ژر روغ نشي،ددې لپاره غشي- پـه زهـرو بانـدې لـړي،ددې زکـر مـا دنـورو سيمو پـه کتـابونو کـې نـدی ليـدلی،غالباً ددې وجـه داده چـې هلتـه داڅېزونـه رواج ندي، هم داسې دامام سرخسي دجنګـي توکيـو دوړلـو او را وړلو لپاره دګاډيو زکر کوي، دنورو مولفينـو پـه کتـابونو کـې نشته، غالباً دهغوئ په زمانه کې په څارويو بارونه وړل دود وو، ګا ډی اوبګی نه وي، له دې وجې داسـې ګـڼ تـولنيز مثالونه مونږ ته په دې کتابونو کې هم په لاس په رازي.

دا څو تفصيلات دنړيـوال قـانون پـه اړه وو، چـې مـا تاسوته بيان کړل، اوس په لنډه توګه د اعرض کـوم چـې په نړيوال قانون کې د څه نه بحث کيږي؟ په نن زمانه کې لـه دوه مختلفـو فنونـو اوجـلا علومونـه بحـث کيـږي،ليکن زمـونږ دفقهـاوو پـه کتـابونو کــې دا امتيـاز نشيــ کېدای،چې په يوه کتاب کې د دواړو علومو احکـام راوړل کيـږي، دڅـو مثـالونو پـه راوړو غـواړم روښـانه کـړم چـې ددغو دواړو علوموترمنځ توپير څه دی؟ په يـوه کـې د يوه حکومت او دبل حکومت ترمنځ د اړيکونه بحث کيږي، نـه ديـوه حکومـت د وګـړو دبـل سـطلنت دوګـړو تـرمنځ داړيکونه، دا اساسی توپيردی، زه تاسو تـه څـو مثالونـه درکوم:

مـثلاً: د قوميـت قـانون دی چـې يـو تـن ديـوه تابعيـت لرونکـی وګڼـل شي،ا يـا هغـه خپـل تابعيـت يـا قوميت بدلولی شي که نه؟ که بدلولی يې شي نودکومـو احکامو اوقواعدو د لاړې؟ ددې ذکر پـه نړيـوال شخصي- قانون کې راغلی دی، په عام نړيوال قانون کې ددې زکـر نشته، هـم داسـې نـور... مـونږ ويلـی شـو، چـې مسلمانو مولفينو د تصور سره سـم پـه شصخي نړيـوال قـانون کـې دمسلمانانو دکورنيو ترمنځ داړيکو نه هم بحث کـړی دی ، مثلاً:دشـيعه اوسـني فرقـو تـرمنځ د اړيکـو پـه اړه لـه قانوني پلوه بحث شـوی ، فـرض کـړئ ديـوې محکمـې پـه وړاندې يوه دوسيه را غله، چې مړشوی تـن دعقيـدې لـه پلوه شيعه دی او ميرمن يې چې دهغه وارثـه ګرځيـدلې هغـه سـني ده، اوس دکوم قـانون لـه مخـې بـه ميـراث ويشـل کيـږي؟ دا مسئله دمسلمانانو دشخصي- نړيـوال قـانون سره اړه لـري،هم داسـې فـرض کـړئ ديـو اسـلامي هېواد مسلمان وګړي دکوم بهـرني هېـواد لـه وګـړي سره تجارتي لوظنامه وليکله، دبهرني هېواد قـانون حکـم کـوي چې دکوم سړي عمر له اتلس کلنـی ښکته وي،هغـه پـه سرکاري توګه بالغ نه دی، هغه د داسي لوظنامې ليکلـو حق نلري، اوس بـه کيـږي څـه؟ لوظنامـه بـه لغـوه کـولی شي! ځکه په اسلامي قانون کې دبلوغ لپاره دعمـر تعـين

نشته، بلکې جسماني بلوغ ته په کتنه دیوتن دبلوغ پرېکړه به کېږي، چې ممکن له اتلس کلنی نه کم عمررا شي، ډېر ځلي دیوې جګړې له امله قضیه محکمې ته وړاندې شي،ددوسیې وکیل ووایې، زما دموکل عمر له اتلس کلو کم دی،له دې وجې په هغه ضمان نه راځي، دوسیه رد او شوې لوظنامه لغوه شي، ددغه ډول قضیې تر شخصي۔ نړیوال قانون پورې اړه لري، او ددې لپاره قوانین وضع دي، چې دمدعي علیه دقانون سره سم به عمل کېږي، نه دمدعي دقانون سره سم، او داسې نور... ددې برخلاف بل په عام نړیوال قانون کې ددرې څېزونو یعنې د امنیت د قانون، دجنګ د قانون او دبیطرفی له قانون څخه بحث کېږي،دبې پري قانون مقصد دادی، چې په کوم جنګ کې به زمونږ حکومت ونډه نه اخلي؟ او دجګړې له دواړو خواوو سره به اړیکې څه ډول پالي؟ دجګړېز فریق لورې اړیکي به دهغو حکومتونو سره چې په جنګ کې ګډون نلریڅه ډول وي؟ دېته ورته تفصلات په دې باب کې راځي،دامنیت په باب قانون کې ډېرد څلورو څېزونوڅخه بحث کېږي، یعنې دواک په ترلاسه کولو او اعلی حاکمیت ته په رسیدوسره څه ډول کېدای شي چې یو هېواد خپلواک وګڼل شي؟ دنړیوال قانون په نویو کتابونو کې رښتیا هم له خپلواک سلطنتونو نه علاوه جنګي باغیان هم راځي؛خودا هغه مهال چې کله دهغوئ بغاوت وده وکړي؛ ترڅه حد پیاوړی شي او په یوه سیمه خپل جلا حکومت جوړ کړي، دغسې تفصیلات په دغه باب کې راځي،چې په دغسې۔ مواقعو کې اړتیاڅه ده؟،مثلاً: هند، دانګریزانو دواک پرمهال یوه سیمه و، چې مخامخ پرې انګریزانو حکومت کاو، خو دلته ځینې نور ایالتونه هم و، لکه دبهاولپور ایالت،حیدر اباد، کشمیر اونور...ایا دغسې۔ ایالتونه دنړیوال قانون له مخې هېوادونه منل کېدای شي که نه؟ که منل کېدای شي، دکومو قواعدو له مخې؟ نوکه یو هېواد سل په سلو کې خپلواکې ونلري، خو تر څه حده خپلواکې ولري ،مثلاً: خپل جلا سفیران استوي؛اګرکه دنړۍ ټولو هېوادوته نه وي، یواځې یو هېواد یا څو هېوادوته یې استوي،دا دنړیوال قانون موضوع ګرځي ! غرض دا چې دغه ډول تفصیلات په دې باب کې راوړل شوي دویم باب دجایداد اوملکیت په اړه دی، په هغه کې زیات له سوبو او بریاوو نه بحث کېږي، که مونږ دبل سلطنت کومه برخه ونیسو، ایا یا هغه پخپله هم داسې زمونږ دسلطنت برخه کیدای شي، که د بل رسمي ګام پورته کولوته هم اړتیا شته ده؟ او هغه ګام به څه وي؟ هم داسې دملکیت پلورلو په باب ډېر په زړپوري مواد راوړل شوي ،یعنې کله دفتحې په زریعه یوه سیمه ونیول شي، کله دتبادلې دلارې یوه سیمه د بل سلطنت سره د سیمې په عوض کې ترلاسه شي، یا کله دتحفې په دود یوه سیمه چاته ډالی کېږي،ددې ګڼ مثالونه دهندوستان په اسلامي تاریخ کې مندل کېږي، یا ددوه واکمنو ترمنځ دیوې سیمې په سر جګړه منځته راشي، بالاخر ترمنځ یې روغه وشي، چې زما دلور نکاح به ستا له ځوی سره وشي، زه به په جهیز یاتیکري کې هغې ته دغه سیمه وسپارم، خو تاته یې داسې نه درکوم،دیته ورته نور ډېرې قضیې په تاریخ کې راغلي دي اوشته، نو دملکیت په اړه چې کوم قواعد دي دهغو زکر په دې دویم باب کې کېږي.

په دویم باب کې له یوبل څه نه هم یادونه کیږي،هغه دی د دواک دایره، چې ایا دیو هېواد قوانین دبل هېواد په وګړو پلي کیدای شي که نه؟ که کیدای شي نوترکوم حده؟ اوکوم قانون پلی کیدای شي؟ په دې لړ کې یوکوچنی مثال ستاسي په مخ کې عرض کوم، هغه داچې امام محمد شیباني(رحمه الله) په السیر الکبیر" کې یو جالب باب راوړي هغه وایي: که دبهرنیو هېوادونو خلک زمونږ هېواد ته راشي او هغوی زمونږ محکمې عارض شي، زمونږ قاضي به په هغوی ددوئ دخپل هېواد قانون پلي کوي!فرض کړئ دوه هندوان یو اسلامي هېواد ته لاړل، هلته دهغوئ ترمنځ جګړه پیښه شوه، هغوی د اسلامي هېواد محکمې ته عارض شول، قاضي به هغوی ته دهندوستان قانون له مخې پریکړه کوي، داسلامي هېواد دقانون له مخې نه؛ په دې لړ کې امام محمد بن حسن شیباني وایي:زمونږ قاضیان اوفقهاء دیته اړدي، چې هغوی دنورو هېوادونو په قوانینو هم علم ولري،ځکه ددې ضرورت راځي، غالباً درسول الله (ﷺ) ددورپه ځینو مثالونو یې استدلال کړی دی لکه لیکي: یوځل مدینې ته څو یهود راغلل درسول الله (ﷺ) په خدمت کې حاضر شول،هغوی ځان سره یوه نجلۍ اوهلک راوستي وو، عرض یې وکړدې دواړو زنا کړیده، رسول الله (ﷺ) هغوی ته وفرمایل: په تورات کې دزنا دسزا حکم څه دی؟ په شروع کې هغوی ویل: داده چې دواړو مخونه دي تور شي او په خره دي داسې سپاره کړای شي چې شاه یې دخره مخ ته اومخ یې دخره شاه ته وي اوپه ښار او کوڅودي وګرځول شي؛رسول الله(ﷺ) وویل: تاسو دروغ وویل، دتورات نسخه راوړئ،کله چې دتورات نسخه راوړل شوه ،رسول الله (ﷺ) و فرمایل دعبد الله بن سلام(رضي الله عنه) په مخکې یې ولولئ!یهودو چې کله لوستله، په یوځای یې ګوته ایښې وه، دهغه ځای نه وړاندې تیرشول، عبد الله بن سلام ورباندې غږوکړ، ګوته پورته کړه!چې کله یې پورته کړه، د لیکل شوي و، دزنا سزا رجم دی،رسول الله (ﷺ) په هغوی درجم سزا تطبیق کړه،دامثال ددې ښودنه کوي چې په اجنبیانو اسلامي قوانین نه تطبیق کیږي،بلکې په هغوئ به دهغوی خپل قانون پلي کیږي نو په دې توګه امام محمد شیباني په ګومخونو کې اوږد بحث کړی دی چې په اجنبیانو به داجنبیانو قانون زمونږ په محکمو کې په کوم شکل تطبیق کیږي؟ هم داسې دنړیوال قانون دامنیت قانون له سفارتکارۍ سره هم اړیکه لري،په وړاندې زمانه کې مستقل سفیران نه وو، بلکې دیو خاص هدف او معین وخت لپاره سفیران استول کېدل، دهغه معین وخت وروسته به بیرته خپلو هېوادو نو ته ستنیدل،په دې لړ کې "امیرعلي" په نوم یو څیړونکي لیکلي چې ددایمي سفیرانو دلیږد لړۍ داروپا څخه دوه سوه کاله وړاندې مسلمانانوپیل کړیده،دا یو هم جالب انکشاف دی، دجنګ په قانون کې چې دکومو مسایلو نه بحث کیږي هغه دادی چې دانسانانو په اړه جنګي قانون څه دی؟ دملکیت په اړه جنګي قانون څه دی؟ دجنګ پای ته رسیدو پر مهال چې کله لوظنامه لیکل کیږي دهغې په محتوا کې د کومو عناصرو او شرایطو راوړل پکاردي؟ اوداسې نور... لنډه داچې نړیوال چلند، یعنې دیو هېواد اوبل هېواد ترمنځ د اړیکو په لړ کې به په کومو اصولو او قواعدو عمل کیږي؟ ددې ټولو مجموعې ته نړیوال قانون وایي!

پارلمان! افغانستان!

او دوه تابعیته وزیران... !

فرهاد

ترڅو ورځو په رسنیو کې د دوه ګوني او یو ګوني تابعیت په موضوع خبرې اوبحثونه روان وو! ډېرو دا پارلمان ددي ګام ستاینه کوله چې ګواکې دافغانستان دخپلواکۍ ساتونکی اوممثل دی، دوه ګوني تابعیته نوماندان یې رد کړل! خو ها!بله ورځ چې کله هم هغه دوه هویته نوماندان بیرته دیو هویت لرونکي اعلان شول!! دېخوا په پرتله زما داباور نور هم پوخ شو چې پالمان نه او رښتیا غوجل خانه دی!!

چې امریکا یانو پکې دوکیلانو په نوم د لاس نانځکې کینولي ، دهغوی په اشاره پاڅي اوکيني.دافغانستان ته دخیر غوښتو له خارجیانودځانو خیر غواړي.

داخبره شاربل چې دوه تابعیته وزیران دپارلمان لخوا ګواکي رد شول ؛ دملت په ستر ګو کې د خاورو اچولو مرادف عمل دی! دپښتو مشهور متل دی :اوښه! سم دي څه؟ پاته لاغاړه؟ دموجوده رژیم دترکیب چوکاټ کله افغاني دی؟ چې پکې د دوه تابعیته وزیران چانس ونلري یا دي کوم وزیر پکې دبهرني تابعیت لرلو له مهاره ازادې ولري...؟ په ټول حکومت داعلی نه ترادنی ټول دبهرني تابعیت لرلوته لیوال دي، نو په دغسې چاپیریال یا حکومت کې دوه ګونی هیڅکله عار ندی بلکې یو ویاړدی چې په بدرګه یې د اجنبې یمکراسې زمونږ هېوادته راوړل شوه.

دیته په کتو دهر شاغلي وزیر ، اغلې وزیرې، درانه مشیر اودهر محترم وکیل په غاړه کې ددوه ګوني تابعیت کارت زانګي!کوم چې دهغوئ داهلیت ،عقلیت او غربیت نښه دی؟!اوپرې ویاړي؟!

هغو چې امریکا او اروپا لیدلي ، له هغو ځانونه په څو واره مهذب، هوښیار، ذهین او دعقل خاوندان بولي!څوک چې هلته ندي لاړ! هغوي نالیدلي امریکاپلوي بې دسیپلینه، ناپویه اوغیر متمدن ګڼي!او دهغوی اهلیت ترپوښتنې لاندې نیسي!

او تر کابینې یا و زرات خو لار یوائې هغه څوک مندلی شي چې امریکا او یا کوم اروپایې هېوادته منلی وي؟له دې پرته بل چا لپاره له سره چانس هم نشته چې هغه خوار دارګ تر دروازې هم ور شي! نو ددوه تابعیته نوماندانو دردولو تبلیغاتي شور څه معنی لري؟

ایا ړانده یو! که غوړونه مو کاڼه شوي یا دمغزو نه مـو سد تلی! په اوسني افغانستان دچا دراج دی؟، دافغانسـتان رښتیني واک دچا سره دی؟ دافغانستان زمکنـۍ تمامیت دچاتر قبضې لانـدې دی؟ دافغانسـتان فضائي قلمرو چا نیولی دی؟افغانستان کې دچا مسلح عسکر شپه او ورځ پـه گزمه بوخت دي؟ افغانان دچا پـه ډرون بریـدونو کـې وژل کېږي؟ دچا له ډاره افغانـان دشپې لـه کـوره بیـرون وتلـی نشي؟ روښانه ده دلته هر څه دامریکا دارادې تـابع دي، نـه افغانستان ازاد دی، نه خپلواکې لـري او نـه استقلال! هـر کله چې یو هېواد ازاد نـه دی، اشـغال او پـه زور او غصـب قضبه شوی دی! دپردیو لاسـته ناسـت دی، ولسمشر-یې ټول عمر بیرون اوسیدلی دی، د بهر نـه فرمایشي-رالیـږل شوی دی! ددوه تابعیته نوماندانو ردیدل نه ردیـدل تـاثیر لري؟! ایا د ملت پورې دا خندا نده نور څـه ده؟ وزیـر خـو لویـه خـبره ده چـې مخـامخ دامریکـا یـانو لخـوا ټاکـل کېږي،حتی په نوره نړۍ کې دافغانستان په نـوم سفارتونه هم امریکا کنترولوی او واک یې دامریکایا نو پـه لاس کـې دی ، سفیران ورته هغـه غـوره کـوي، او هغـه څـوک غـوره کوي، دچا ماضي چـې دامریکـا داسـتخباراتي چینلونـو پـه ماموریت کې تیره وي!نوپه کومـه خولـه وایـو چـې هرهغـه څوک چې دوه تابعیته ولري دافغانستان پارلمان هغـه ونـه منل! رد یې کړل؟ ولې په دې هم نـه پـوهیږو چـې پـه ننـي افغانسـتان کـې دامریکـا دسـفیر مقـام او مرتبـه بلکـل هغسي نه ده،کومه چې په هند کې دبرتـانوي اشـغال پـر مهال دوائسرای وه؟!

دبـاوري منـابعو پـه وینـا: دنـوي لاسـپوڅي رژیـم دکـابینې دځنـډ لامـل داشرف غنـي او عبـد الله تـرمنځ لانجې په ځای دجگړه مار ائتلاف د شریکانو دموافقـت نـه راتلل و، چې هر یوه دخپل ځان لپاره غوړه سهمیه غوښـته او کلیدي وزارت خانو په سر دهغوئ نه جوړیـد ل وو، چـې کله نه کله دسفارتو ترمنځ چنه بازۍ ته هم نوبت ته ...

رازو دیته چې موجوده حکومت ټـول تحمیـل شـوی ، ریموټ کنترول دخارجیانو په لاس کې دی، په ترکیب کې یې دهغوی ارادې او غوښـتنې لومړیتـوب لـري. دا دروغ ده چې پارلمان دوه تابیعته کسان د وزیرانو په حیـث ونـه منل، یا یې هغه ردکړل یواځې هغـه یـې رد کـړل چـې کـوم امریکا نه غوښتل، دیو شمېر داسې هېوادو لخـوا یـې ملاتـړ کیده چې امریکا په افغانستان کې هغوی ته درول تـر سره کولو فرصت نه ور کوي، که دوه تابعیته نوماند ان پارلمـان نه منلی نو پخوانی کمونست علومي (دکورنیو چارو وزیـر) او صلاح الدین رباني (دبهر نیـو چـارو وزیر)ولـې دامریکـا دسفارت تر تایید وروسته پارلمان تري ملاتړ وکـړ ؟وایـا دا کفایت لري چې نوماند فقط دومره ووایي، چې زه د دویـم هېواد له تابعیت تیر شوم؟ که په دې اړه دنـورو حقـوقي او قانوني گـامونو پورتـه کولـو تـه هـم اړتیـاده؟ یـا دخـارجی تابعیت نه تیریدل، دومره اسان کاردی چـې ددقیقواوثـانیو دننه لغوه کېدای شي؟ دټولو خبرو حاصل همـدادی چـې افغانستان هر څه دامریکا دخوښې او ارادې تابع دي، دبـل چا اراده اوخوښه مؤثره نده!

اصلي خبره داده چې امریکا ددوئ گومـارلو پریکـړه کړیوه پارلمان څه غوجل خانه دی چـې دامریکـا پـه مقابـل کې ستر گې نیغې کړي؟

داسلامي نړۍ مفکر عالم مولانا سيد ابوالحسن علي ندوي، ژباړ: ابوظهير

په اسلامي هيوادو کې داسلاميت

او مغربيت ترمينځ کشمکش

شام او عراق

د فرانسوي او برتانوي اشغاله دواړه ازادۍ ترلاسه کوونکي اسلامي او عربي هېوادو نه په دې سربيره چې ښايسته اوزرخېزدي، دواړه ښه شاندار اسلامي اوکلتوري تاريخ هم لري او هم دواړه د يو بل وروسته تر اوږدې مودې داسلامي خلافت پلازمېنې پاتې شوي دي، چې له امله يې دواړه په بېلا بېلو سياسي او انقلابي دورو کې د سترو خونړيو جنګونو شاهدان هم پاتې دي.

اوس دغه دواړه اسلامي او عربي هېوادونه دغرب دژور اخلاقي او ټولنېزيرغل په مخکي قرارلري، نوی لوستی نسل،سياسي مشران او واکمن يې د عربي ملت پالنې لور ته ميلان لري،دلادينيت (سيکولرزم) جديديت او مغربيت په لوري د تګ رجحان مخ په زياتيدودی ، اګرکه د دواړو هېوادو نو عام وګړي ساده او رښتني مسلمانان دي او ددين سره بيحده محبت اومينه لري، له پخوا راهيسي په غو دواړو هېوادونو کې پريمانه ديني ارزښتونه او اقدار هم شتون لري او هم د لوی شمېر داسې جيد علماوو اوفاضلانو ټاټوبي پاتي شوی دی چې دهغوی دمثال وړاندې کولوځخه دنورې نړۍ هېوادونه عاجزدي، خو اوس په ټولنه کې ورځ ترورځې د دينداری روحيه کمزورې کيږي او دهرې ورځې په تيريدو پکې دعلماوو او ديندارو خلکو اثر او واک کميږي او په ميرمنو کې ازادۍ اوبې سترې عامه شوي ،دسيل او تفريح په ځايونو کې دنارينه وو اوښځو اختلاط نهايي زيات شوی هو دا راز دمخلوط طرز تعليم دود ورپکې عام ګرځيدلی آن تردې چې ددين او مذهب نه بېزارۍ او د بې دينه عناصرو غلبې د ژوندانه پر ټولو چارو سيوری را وستی دی.

ددې غمېزې وروستی کړۍ داده چې ددې کرښو دليکلو تروخته، دسوچه اسلامي عقيدې دڅښتانانو هېواد(شام) ديوې کوچنۍ فرقې (نصيري فرقې) تر واک لاندې راغلی دی، کومه چې په هر دور کې داسلام د سوچه لارښوونو له منلو انکاري وه او هم يې هر وخت له مسلمانانو سره دبغض ،کينې او عدوات نه ډکه رويه لرله، همدې نظامي اقليت د عسکرې مټ په ځواک تل دنورو ډلو او مسلمانانو په وړاندي برې ترلاسه کړی او له دې لارې يې په سياسي واک تراوسه منګلي خښې کړې دي، بدبختانه چې وړاندينو اسلامي حکومتونو ددې فرقې دننه هغسې چې ورته اړتيا وه د اسلامي فکر د عوتي لورته پاملرنه نده کړې، له دې وجې نصيري فرقې په هره زمانه کې دشام دوحدت اوارضي سالميت په وړاندې ګواښونه اوننګونې زيږولي اوهر و خت يې دبهرنيو قوتونو په

ملاتړ د مسلمانانو پرضد د دسیسو اوتوطیئو نه کار اخیستی.

په دې اړه عبرت ناک مثال دادی چې د بعث په نوم هغه گوند چې ترڅه مودې دعراق په سیاست او حکومتي چارو واکمن و، ددې لیکنې تروختنه هغه هم په شام کې د حکومت واگې لاس ته وروړي ، د کوم گوند چې شعار او ناره دا ده:

دیو ابدي پیغام خاوند عربي قوم،د زمکنۍ کرۍ هغه برخه خپل اصلي عربي وطن بولي، چېرته چې عرب قوم میشت دی، دا هغه برخه ده چې د"طوروس" او "بشتکویه" له غرونو نه د"بصرې خلیج" د "حبشې د عرب سمندر گي تر" غرونو او دلوې دښتي او "اټلانټک" (رومي بحیرې) په منځ کې پرته ده!!

دلته دگوند د منشور ځینې اقتباسات را وړو، څو دبعث گوند فکر او روح معلوم شي:

۱ــــ عرب قوم یو ثقافتي اوکلتوري وحدت دی، چې د فرزندانو ترمنځو یې هرډول اختلافات او امتیازات (مثلا : دیني امتیازات) سطحي او بې اصل دي، کوم چې دعربي وجدان په بیداریدو به خود بخود پای ته ورسي.

۲ــــ عرب قوم داسې تلپاتي پیغام لري، چې دتاریخ د مختلفو دورو دننه په هغه کې بدلونونه راتلل، چې دادی اوس یې په کامله بڼه ظهور کړی، کوم چې دانساني اقدارو دتجدید او بنې نوع انساني پرمختیاوو دهوډ ستاینې ترڅنگ ، دنړۍ په ولسونو کې دهمکارۍ او هم آهنگۍ روحیه پیاوړي کوي.

۳ــــ حزب البعث یو ملت پال گوند دی، په دې عقیده لري، چې ملت پالنه یو ازلي اوژوندی حقیقت دی اوهغه شعوري قومي احساس کوم چې فرد له ډلې (جماعت) سره یوځای کوي، داسې سپیڅلی احساس او شعور دی چې دتخلیقي وړتیاوو څخه مالا مال او دقربانۍ هڅونکی دی.

۴ــــ حزب البعث یو اشتراکي گوند دی او په دې عقیده دی، چې اشتراکیت هغه اړتیا ده ده، کومه چې دعربي قومیت له باطن زیږیدلې او بیا یې وده مندلې په دې وجه هغه یو داسې بهترین نظام هم دی، چې دعرب قوم دصلاحیتونو دودې او د هغه د عبقري شان دتکمیل توان لري .

۵ــــ دقومیت اړیکه په عربي حکومت کې یواځینۍ اړیکه ده، چې د وطنوالو ترمنځ هم آهنگي او اتحاد را وستلی شي اوټول د یوه قومیت قالبونو ته غورځوي.او هم له ټولو قومي، دیني ، قبایلي او و طني تعصبونو سره په جنگ کې دی.

۶ــــ له ټولې ازادۍ سره یوځای د عربي حکومت لپاره یو داسې واحد قانون رامنځته کېدای شي، چې هغه به داوسني عصرله روح سره سمون خوري او دعرب قوم دماضي په رڼا کې به تدوین شي.

(الاحزاب السیاسیة فی سوریا)

ددغه گوند مؤسس او دماغ عیسائي فاضل "میشیل عفلق" و،چاچې پخپل کتاب "فی سبیل البعث" کې خپل اندونه او افکار څرگند کړي دي، د لته دهغه نه څو اقتباسات را اخلو!

هر هغه شخص که ډېر محدود صلاحیت هم ولري خو هغه دهغه قوم سره نسبت ولري کوم قوم چې محمد (ﷺ) دخپلو ټولو صلاحیتونو اوقوتونو په یوځای کولو سره پیدا کړی؛ یاپه بله مناسب وینا هر تن چې دهغه قوم غړی وي، کوم چې محمد (ﷺ) دخپلو ټولو وړتیاوو په یوځای کولو تخلیق کړی، په قدرتي توگه ممکن ده چې هغه دمحمد(ﷺ) کمزوری غوندې انځور شي، ځکه په هره زمانه کې قوم

ټول دیوه شخص دننه مجسم کیږي او نن ددې ضرورت دی چې هغه قوم(عرب) د نویو پرمختګونو په لارقدم کیږدي، چې په دې به دهغه ټول ژوند دهمدې عظیم الشان شخصیت دژوندانه(سیرت) تفصیل او امتداد شي. او محمد(ﷺ) یومخ عربي و، نن پکار ده، ټول عرب محمد(ﷺ) شي.(سبیل البعث ۴۵مخ)

داسلام د فاتحانه شان په بر ي کې چې کوم ځند راغی، وجه یې داوه، څو عرب دخپلو کوښښونو، زیارونو، تجربو او ازموینو په نتیجه کې د زیاتو ازمایښتونو تکلیفونو، امیدونو، نا امیدیو او د کامیابیو اوناکامیو وروسته حقیقت ته ورسي یعنې ایمان پخپله دهغوئ دننه پیداشي، هغه ایمان به د تجربې نه اخستل شوی وي ،څو ایمان دژوندانه ژورو سره تړلی او حقیقي ایمان شي ،له دې پلوه اسلام یوعربي تحریک و او دهغه معنی ده، دعربیت تجدید او تکمیل... (فی سبیل البعث ۴۶مخ)

اسلام دعرب قوم دابدیت جذبې او دهغه د پراختیا غوره اظهار اوتعبیر دی، له دې پلوه اسلام په حقیقت کې عربي دی او پخپلو مثالي مقاصدو کې انساني دی، نو پس داسلام پیغام په حقیقت کې انساني او عربي اخلاق دي.(۴۷مخ)

ددې لپاره هغه معنی چې په دغه اهمه او تاریخي دوره کې دترقی او تغیر دنازکې مرحلې په اړه اسلام ښکاره کړي، داده چې ټولې وړتیاوې دې دعربي ځواک په پیاوړتیا او ترقی صرف کړای شي، څونور قومونه دعربې دایرې دننه کلابندشي (۴۸مخ)

په اروپا کې د قومیت نظریه یواځې په منطقي بنسټ ولاړه ده، هلته له مذهب نه دقومیت بیلتون لازمي امرګرځیدلی و،ځکه اروپاته مذهب له بهره لاړ و ،چې دهغه ځای دمزاج اوتاریخ سره نابلد و اوهغه عقیده چې داخرت او اخلاقو خلاصه وه، دهغه ځای او چاپیریال له اړتیا وو سره یې سمون نه لاره او نه دهغوی دتاریخ سره تړلي وه؛ هرچې اسلام دی، هغه دعربو لپاره یواځې اخروي او دځو اخلاقو مجموعه ندی، بلکې دژوند په باره کې دهغه نظریه د کا ئناتو د شعور ښه فصیحه ترجماني او دعربي شخصیت او و حدت ځواکمن تعبیر دی، چې هره وینایې یې تر شعور اوفکر پورې نښلي (۴۹مخ)

دشام بې وسي او دبعث کوند ناکامې:

له بده مرغه دغه ډول افکار او دژوند فلسفه دشام د پوځي کړیو دننه او دپوهنتونو د شاګردانوترمنځ یې دهرې ورځې په تیریدو مقبولیت منده او دهېواد هغه عناصر چې دمختلفو عقایدو او مذهبونو پیروان وو هغوی د پیل نه په پوځ مسلط وو، هغوئ دغه افکار له زړه اوځان یې منلي، د ځوکلونو راهیسې په شام همدا ګوند او دهمدې فکر شاګردان واکمن دي لاد یني سیاست، عربې ملت پالنه او اشترا کې اندونه یې دومره خواره شیندلي، چې اوس هلته داسلامپالو او یا دنورو فکرونو دشاګردانو لپاره استوګنه او یا دخپلو اندونو او فکرونو تبلیغ یومخ ممنوع دی او په لوی شمېر خلک د خپل وطن پریښودو ته اړکړای شول او لاړل نورو عربي هېوادونو او اروپا ته مهاجر شول، هغه شام(چې یو وخت دمصر وروسته ددیني علومو او دیني فکر دویم مرکزو) خپل ستر اوممتاز علماء، قلموال او دیني رهبران له لاسه ورکړل، د واک د چارو واګې دځوان نسل لاسوته ولویدي،چې هغوی نه د ذهني پلوه مستعد دي ،نه دحکومت چلولو تجربه لري او نه دماغي اعتدال او توازن څخه برخمن دي، دغه هېواد چې دنړۍ ښایسته او ښېراز هېواد مشهورو، اوس داقتصادي بدحالۍ سره مخ دی، دهېواد د شتمنو لویه سلنه دورځینو

انقلابونو څخه دومره په تنګ راغلل چې دشام يې پريښود او بهر لاړل، دقوميت، ماده پال ذهنيت او اشتراکيت نيشه دومره ختلې چې ځوان قلموال، حکومتي او فوځي چارواکې ښکاره په اسمانې اقدارو پورې ملنډې اومسخرې وهي، چې يوه بېلګه يې دشام درسمي پوځي مجلې(جيش الشعب) په يومضمون کې ليدل کېږي، کوم چې د پوځ يو چارواکي لخوا ليکل شوی، دلته يې څو اقتباسات را وړو:

عرب قوم د اله(معبود) نه مرسته طلب کړه،د اسلام او مسيحيت پخواني اقدار يې وپوښتل.... دپانګوال نظام نه يې مرسته ووغوښته اود منځينو پيړيو څو معلوم نظامونه يې تجربه کړل،دهغو ټولو نه هغه(عرب) ته د کوچنۍ زرې برابر هم فايده ورنکړه، ددې وروسته عرب قوم خپله دهمت ملا وتړله اوخپل نظر يې تر لري واچاو، ورته خپل يو نوی زيږيدلی ماشوم په نظر ورغی،هغه ته کرار، کرار نژدې شو، هغه نوی زيږيدلی ماشوم اشتراکي عربي انسان دی، هغه ټول ناروغه او زاړه اقدار چې په ټولنه کې شتون لري، هغه اصلاً د استعمار او پانګوال زيږنده دي.

هغو اقدارو "عرب انسان" سست، تنبل، بې همته او دتقدير په مخکې يې سر زوړند نيولی،چې هغه ته يواځې "لاحول ولاقوة الا باللّٰه العظيم" ويل رازي.

نويو اقدارو چې نوی عرب انسان زيږولی، هغه ددې ستم ځپلي او باغي انسان دننه پخپله ټوکيدلی او ديوه وړې،د يو نوي انقلابي او اشتراکې انسان له وجود نه پيدا دی، کوم چې يواځې او يواځې په انسان او انسان عقيده لري.

دعربي تهذيب تعمير او د عربي ټولنې دتشکيل يواځينۍ لار د نوي عربي اشتراکې انسان تخليق دی،چې هغه به په دې عقيده وي چې اللّٰه، مذاهب، پانګوال او استعمار.... ټول هغه اقداردي چې په پخوانۍ ټولنه واکمن و او دتاريخ په ميوزيم کې ممليي شوي لاشونه دي.

هرکله چې مونږ دا شرط ږدو، چې نوي انسان ته له هغو ټولو پخوانيو اقدارو نه انکار پکاردی، نو لازمې ده چې د هغه لپاره ځينې متعين اقدار هم په ګوته کړو او هغه دي په انسان باندې مطلق ايمان! هغه(نوی اشتراکي انسان) دي يواځې پخپل وجود، پخپل عمل او په هغه څه چې هغه يې انسانيت ته بښل غواړي باور و لري، ځکه هغه پوهېږي چې ددې لازمي انجام مرګ دی او له مرګ نه سيوا بل څه ندی، بيا نه دوزخ شته اونه جنت؛ بلکې هغه(اشتراکي انسان) به يوه زره شي، چې دزمکې سره به ګردش کوي؛ له دې وجې هغه مجبور دی چې هر څه کوي، هغه دي دکوم اجرت پرته (مثلاً په جنت کې يو وړوکی ځای) خپل قوم او انسانيت ته وړاندې کړي (الانسان العربی الجديد، دابراهيم خلاص، مجله جيش الشعب دمشق)

دعربي ملت پالنې او اشتراکيت د همدې جوش او عين ځوانۍ په زمانه کې داسرايل او عربو ترمنځ جنګ و شو، شام او دهغه حريف، يو په يو جنګ ته اړشول، شام ترمخه هغه (اسرايل) ته چيلنج ورکاوه او د شکست ورکولو لپاره يې دعربي قوميت ناره پورته کړه، خود جنګ په نتيجه کې نه يواځې شام دخپلو پولو ساتنه ونکړای شوه، بلکې غليم(اسرايل) دهغه په خاوره کې ور ننوت دېره زمکه يې تر پښو لاندې کړه، خودشام اشتراکي پوځ يې په مقابل کې هيڅ هم ونکړل،او دبې وسۍ په حالت کې يې دخپلو اشتراکي با دارانو او عربی ملت پالنې علمبردارانو ته دمرستوځولې غوږ ولې وه او له اقتصادي، سياسي او پوځي پلوه خوار، زليل اورسواشو، دا

وړاندوينه گرانه ده، چې کله به د دغه پيچلي حالت نه ووځي؟

ددې ترڅنګ هغه شامي ځوانان چې دهغوی دننه دايمان سپرغۍ شته ، هغوئ به اسانه خپل هيواد دلادينيت، دنياوي او ديني خسران غبرګي ته پرينږدي،له نيکمرغه چې د شام په سر ځوانونکو ځوانانو دننه دوشتابه ځپه راټوکيدلې،چې اشتراکي حکومت په ټول ځواک دهغې ځپې دمخنيوي لپاره بيدريغه وسلې کاروي چې تراوسه يې داسلام د يو ډېر مخالف ځواک پرضد هم هغه نه دي کارولي.

داقتصاد بدحالت اوبي اعتمادي:

مصنف ته په ۱۳۹۳(۱۹۷۳ اګست) کې دا موقع په لاس ورغله، چې شام له نږدې ووينې او هم دلږې مودې لپاره په دمشق کې تم شي، چې (له کابله تر يرموکه...) يونليک کې مې خپل تاثرات ليکلي ، هغه مهال هم دا ننۍ ټولې انديښنې محسوسيدې، ځکه مې دشام خلکو ته د اشتراکيت نه دکومې ګټې نه رسيدو انديښنه په لاندې الفا ظو کې ځرګنده کړي وه:

دهغو رهبرانو دا ناره وه؛ وډي ته يوه مړۍ ډوډۍ؛ترخلکو لومړنۍ اړتياوي رسول؛ بې سرپناوو ته سرپناه برابرول؛ دهغوئ ټول کوښښونه دهمدې شعارونو لپاره وو، کله چې هغه ترلاسه نشول،نو مطلب دا راووت چې اشتراکي فلسفه او اشتراکيت، قوميت اوکمونزم دغير عقلي او غير انساني مفکورې زيږنده وو ، کوم چې تنها په خوش باورۍ ، او جذباتو ولاړوو، دعقل، تجربې او نتايجو په معيار ارزول شوي نه وو، يا هغه سلبي اصول او مبادي دي چې مقصد يې دتخريب او نظام نه دتيښتې پرته بل څه نه دي.(دريايئ کابل سي دريائي يرموک تک ۱۷۲مخ)

په دغه سفر کې بغداد ته هم لاړم، دهغه سفرتاثرات مې داسې ځرګند کړي وو:

د بغداد په سرکونو وګرځيدم، دخلکو خبرې مې واريدې او هم مې دهغوئ دتنديو ليکې ولوستې، دځينو خاصو تجربو په رڼا کې راته وبريښيده چې دعبد الکريم قاسم دانقلاب نه وړاندې دغه هيواد زيات خوشال اوپياوړی و، په قوم کې د نن په پرتله زياته ازادې بې فکري او د اعتماد روحيه وه، کله چې زه په ۱۹۵۷ ز کې بغداد ته راغلی وم، هلته دکوم بنديز، ګواښ اود پهرې احساس نه و، په ښه ازادانه توګه په بغداد او دبغداد نه بهرګرځيدم او له هر چا سره به مې چې غوښتل ووينم د پوښتنې او مراقبت انديښنه را سره نه وه... آخر دواړو هيوادونو له خونړيو انقلابونو څه ترلاسه کړل؟ بايد خلکو ته يې له ظلمونواو د استبداد له منګلو ازادې او فطري خپلواکې ببښلی وای (دريائي کابل سي دريايي يرموک تک)

او عراق چې کله په ۱۹۸۰ زکې په ايران حمله وکړه، دهغې په نتيجه کې دواړه هيوادونه دبربادۍ سره مخ شول چې داسلام او مسلمانانو دبدنامۍ او رسوايې پرته يې دواړو ته نور څه ورنکړل.

نور بيا....

میوند سادات

دفرانسوي مجلې لخوا

داسلام دښمنۍ بل مردود جنایت

فرانسوی اسلام دښمني مجلې (چارلي ایبدو) یو ځل بیا دمسلمان امت معنویاتوته زیان ورکړ ،چارلي دجنوري په ۱۴ مه پر خپل لومړي مخ دبشریت دلارښود،دکونینو دسردار اورحمة للعلمین (صلی الله علیه وسلم) کارټون چاپ کړ،دچارلي سره دمسلمان ملت دسپکاوي په دې کمپاین کې نوري غربي رسنۍ هم ملګري دي .

چارلي اسلام دښمني مجلې تر دې مخکې په دوه زره شپږ م او دوه زره یوولسم میلادي کال کې هم درحمة للعلمین (صلی الله علیه وسلم) کاریکاتورونه خپاره کړي وو، دچارلي دګستاخیو په غبرګون کې درو تنو مسلمانو شازلمیانواسلام سره دوفادارۍ او دخوږ نبي (صلی الله علیه وسلم) سره درښتیني مینې ثبوت وړاندې کړ،سر تیرو مجاهدینو دچارلي پر دفتر برید وکړ دمجلې دایډیټر ، پنځو کارتونستانواو نورو کارکونکو په ګډون یې دولس تنه اسلام دښمنه عناصر ددوزخ کندې ته ورټیل وهل اومجاهد شازلمیان ددیموکراسۍ دعسکروسره په نښتوکې دشهادت عالي مقام ته ورسیدل .

پر چارلي برید دکفري نړۍ سربیره داسلامي نړۍ ځینو واکمنانو هم وغانده په ډیر تاسف سره چې دافغانستان غونډي غیرتي هیوادبلواک واکمن (اشرف غني) هم دچارلي داسلام دښمنه کار کونکو وژنه نه یوازې وغندله بلکې تر نورو لاوړاندې ولاړاو دغه برید یې وحشي عمل وباله .

پر چارلي برید په نړیواله کچه وغندل شو، دچارلي دوژل شوو کار کونکو دجنازې په مراسمو کې دنړۍ په لسهاوو مشرانو ګډون وکړ، دوی دترهګرۍ !! سره دمشترکې جګړې ټپر وواهه ، مسلمانان یې په مستقیمه او غیر مستقیمه توګه په نه زغم او افراطیت تورن کړل او دبیان ازادۍ سره یې خپل عهد تازه کړ، دچارلي دپاته شونو په ګډون نورواسلام دښمنه رسنیو هم وویل چې دغه ډول بریدونه به یې ونه ډاروي او دبیان ازادۍ!! ته به نور هم کش ورکړي .

دلویدیځې نړۍ بشرې حقونه او دبیان ازادي دغرب ځپلو او یو شمیر ساده ګانو پرته نور ټول وګړي یوه درواغجنه دعوه ګڼي ، ځکه په تکرار سره ثابته شوه چې غرب نه یوازې داچې بشري حقونو او

دبیان ازادۍ ته احترام نه لري، بلکي تر ټولوستر ناقضین یې هم دوی دي، ددوی دبیان ازادي اوبشري حقونه په افغانستان ، عراق، فلسطین، مصر، صومالیا،یمن، ختیځ تیموراو..... کي نړیوالوولیدل، ان چي لاریون کونکي یې په ډله ییزه توګه بندیان ، شکنجه او له تیغه تیر کړل .

دچارلي په کور فرانسه کي چي دادیانو دتعادل او مذهبي زغم ناره وهي دمسلمانو میرمنو پرحجاب بندیزونه ولګیدل، او په پرله پسې ډول داسلام اومسلمانانو دبدنامولو اوسپکولوهڅي کوي، دتعجب اوشرم وړ خوداده چي دچارلي په ویر کي داسرائیلولومړي وزیر(نتنیاهو) هم دبیان ازادۍ چیغي وهلې، هو هغه بنیامن نتنیاهو چي غزه کي یې دبیان ازادۍ شوبلي اوټانګونه مسجدونه ورانوي، ښځو او ماشومانو باندي میچني چلوي او په اقصی جومات کي دخدای جل جلاله دمسلمانو بنده ګانو سجده نه شي زغملای .

دبیان ازادۍ مدعیان که رښتیاپه خپلو دعواوو کي رښتوني وي نو چارلي دي په راتلونکې ګڼه کي دهلوکاسټ (دیهودانوټول وژني)کارټون او یا لږ ترلږه په همدې اړه یو مضمون خپور کړي.

غربیانود سلمان رشدي شیطاني - چي دشیطاني ایتونو کتاب یې ولیکه - دبیان ازادي وبلله ، دسر لقب یې ورکړاو برتانیه کي داعزازي هستوګني مرفه او فوق العاده اسباب ورته برابر کړل، په ډنمارک، نارویې،هالنډ، امریکااو فرانسه کي چي دقران کریم او نبي کریم صلی الله علیه وسلم توهینونکي هڅي وشوې دبیان ازادي وګڼل شوه ، خو هغه مسلمانان چي په اسلام کي دپوره داخلیدو اعلان او دعوت کوي ترهګر نوموي .

مسلمانانو ته اوس تر بل هر وخت ډیر پکار ده چي دفکري جګړې دفاعي اوتهاجمي اوزار او اسباب برابر کړي، ځکه دښمن دنظامي جنګ ترڅنګ په مختلفو شکلونوپر فکري جګړې ترکیز کوي،مسلمان علماء، داعیان اومبلغین باید په شفاهي اوکتابي بڼه دانحضرت (صلی الله علیه وسلم) ددعوت او جهاد،سولې او جګړې، انفرادي اوټولنیز ژوندانه ټول اړخونه په معاصر اسلوب را وسپړي، او همدا راز دغرب دغولونکو ارزښتونو(ډیموکراسی، بشري حقونو اوبیان ازادۍ) څخه پرده پورته کړي .

دماشومانو جنګونه به مو لیدلي وي ، معمولاکمزوري کوچنیان چي په فزیکي برخورد کي څه نه شي کولای نوکله چي کوم دامن ځای پیداکړي مقابل طرف ته سپکي سپوري پیل کړي، په غربیانو اوس دکمزورو ماشومانوکانه شوې ده، دوی چي داستشراق په مکتب کي دډیرو زیاتومصارفواو هڅو سره سره ونه توانیدل خپلو اهدافو ته ورسیږي نو دکمزورو ماشومانو رول یې پیل کړ.

داسلام په خلاف دلویدیځ له پرله پسې اوګڼوګستاخیو څخه دانتیجه په لاس راځي چي غرب له شرق سره دمنطق ،مناقشې اومناظرې توان له لاسه ورکړي ،نوځکه اوس په ښکنځلواو کارټونونو خپل زړونه تسلي کوي .

په ګیلم جم ! دهېواد چورولو هوډ په وړاندې !

دافغان ولس مسئولیت

سجاد

څه موده مخکې، دلاسپوځي رژیم لومړي مرستیال دجنبش ګوند مشراو دګیلم جم خونکارې ملیشې بنسټ ایښودونکي جنرال دوستم پخپلو څر ګندونو کې ویلي و: چې افغانستان دشمال څخه تر لویدیځ پورې دامنیت ساتلو په موخه یې یو شل زره کسیز ګروپ چمتو کړی دی، چې دولایتونو څخه دطالبانو ګیلم ورټول کړي.....

دموجوده امریکا یې رژیم دجهاد او مقاومت په وړاندې په ناکامه راتلو، بلکل هغسې نامشروعه اوناکامي تجربې تکراوي، څنګه چې دشوروي پوځونو تروتلو وروسته دنجیب په مشرۍ کمونست رژیم دمجاهدینو په مقابل کې دخپلیو ناکامیو په لیدو په کار اچولې وې، چې دهغو ناکامو تجربو په لړ کې یوه یې د خونخوارو ملیشو د جوړولوجنایت و، چې له شک پرته دهغو دلاسه افغانانو دوسپنو نینې وچیچلې!

په هغو بدنامو ملیشو کې ترټولو ډېره وحشت پاله ګیلجم ملیشه وه، چې ددوستم تر قومندې لاندې یې دافغان مسلمان ولس په وژلو ، څورولو اولوټولو کې تر شورویانو هم زیات ظلمونه وکړل اوپه غلاوو،چور اوچپاو لونو کې یې بې ساري شهرت او نوم پیدا کړی و ، دغه وجه ده دکمونست رژیم په بقایا ملیشو کې ګیلم جم ملیشه ډېر بد تاریخ او ناولی کردار په لرلو شهرت لري.

هو! اشرف غني چې د کمونست نجیب خلف دی! دخپل بادار په حکم او پریکړه هغه دنجیب دوخت ظالمانه تاریخ ته دژوند بښلو هوډ کړی دی، غواړي مظلومې افغان پرګنې په ګیلجمانو چور او تالان کړي، ورباندې بې ابرو او بې پردې یې کړي!چې دهمدې موخې لپاره بدرنګه وحشي دوستم غوره کړی دی، هغه ته دجمهوري ریاست دلومړۍ مرستیالۍ څوکۍ ورکول او ارګ ته دهغه را وستل دافغانانو او دافغانستان سره چې لویه جفا اوخیانت دی،ددې ترڅنګ هغه بدنیت او اراده شتون لري.

داشرف غني لخوا یو دافغانستان پلورنې مردود ګام داسې جنایت دی چې افغان ملت به یې هیڅکله ونه بښي؛ ولې ددې په سبب به تر پیړیو پیړیو افغان ولس دزهرو ګوټونه غوړپ کوي! او بل ددوستم په ارګ کې کینول د هر اصیل افغان لپاره دردونکی او خفه کوونکی منظر دی ځکه د دوستم لاسونه دزرګونو مظلومو افغانانو په وینو سره دي، چې هیڅ وخت په مظلومو مسلمانانو رحمیدلی ندی، دومره ستر جنایتکار او مردود انسان ته دافغان ولس دزعامت څوکۍ سپارل دټول ولس سپکا وی دی او د ملت دزعامت د منصب اومقام توهین دی!

ایا دا به دافغانستان دخاورې بد مرغې وي که داوسني نسل؟ چې ګیلجم په هغوی پاچاهي کوي؟! هغه ګیلجم چې دچور،چپاول، وحشت، ظلم اود ناحقه وژنو سیمبول و، نن امریکا هغه دملي زعامت په موقف کیناوه!؟ شابس په دې دیمکراسۍ ازادۍ؟! او په دې بشرپالنه او انصاف؟!

دهغه لاسونه ترننه دمعصومو خلکو معصومې وینې څاڅي، امریکا هغه ته د افغان ملت د راتلونکي تقدیر د فیصلو واک وسپاره ؟! څو یو واربیا ټول افغانستان لوټ او تالا ن کړي.

شـــکېلاکګر امریکایـــان غـــوارې دهغـه پـه لاسـو او دګـیلم جـم پـه بیـا راوستلو لـه افغانـانو دخپلـې مـاتې غـچ واخلـي، ځکـه دامریکایـانو لـوی هـدف افغـان وژنـه ده او ددي لپـاره د دوئ په ګومـان دوسـتم مـوزون شـخص دی، چې هیڅ عاطفه او رحـم نلـري، دهغـه ترلاس لاندې ګیلجم ملیشه دامریکایانو لپاره دښې مـزدورې ملیشې پـه حیث هغسـې تـور کـردار تـر سره کـولی شي کـوم یـې چـې وړانـدې دخپلـو روسي بادارانو لپاره ادا کړی...

پوهیږو چې امریکایـان غـوارې دګیلم جم ملیشې پـه وحشيـ دارمـارانو افغان پرګنې ودارې! خو دوئ دي په یا د ولـري چـې بیـا بـه هـم بـری ترلاسـه نکړي، اونه به دوستم ددوئ دغوښتنو په سرته رسولو کې بـری ومـومي !ځکـه دوستم او ګیلجم داسې نوم او بد بـوتی دی چې دهغـه لـه اوریـدو هـر افغـان کرکـه او نفـرت لـري ور سره حساسـیت لري، د امریکایـانو دخوشـالولو لپـاره د دوســـتم دا لاپـــه چـــې دشـــمال نـــه دافغانستان ترلویدیځ پورې ولایتونـه بـه تصفیه کوي!! دا دروغ دخپلو بـادارا نـو دخوشـالولو لپـاره وایـي، ځکـه دا د دوستم او ګـیلم جـم ملیشـې لـه وسـه پوره کارندی، دوستم چې پـه افغانسـتان کې غږاندي وهـي هغـه دا دامریکایانو دپرمختللـې ټیکنـالوجۍ مرهـون منـت دی، کنـه دامریکـا دیرغـل نـه وړانـدې دوستمیان او ګـیلم جـمان دکـولاب نـه هـم هـا خـوا تښـتیدلي وو، کـه بیـا هـم دامریکـــا ســـیوری تـــري پورتـــه شـــو افغانستان کې نه دوستم تم کیـدای شي او نه دهغه ګیلجم ملیشه!

ولې افغانانو ته دوستم معلوم دی، دهغه ناولی کردار تـري پـټ نـدی، هیڅکله به اجازه ورنکړي چې ګیلجم ددې هېـواد پـه لـر اوبـر کـې تصـفیوي عملیات پیلو ل خو لـري خبره ده خپـل شتون هم وښودلی شي!

خو بیا هم افغـان ولـس دي بیـدار اووسي او پردیو ته باید موقـع ورنکـړي چـې هغـو خلکـو تـه پـه لاس د دوئ دراتلونکي سرنوشـت ټـاکلو واک ورکـړي ،څوک چې ددوئ دنسـل ریښـې ریبـل غـواړي، باید افغان ولـس دخپلـې بقـا د پریکـړې واک پخپـل لاس کـې ونیسيـ اوپخپـل لاس هېـواد دسـالمیت او ازادۍ تـوغ رپاندوسـاتي، ددښـمن او دهغـه لاسپوڅو څخه دي دخیر تمه نکوي... دحالاتو او وخت پـر وړانـدې دي خپـل مسـئولیتونه درکـړي، ښـکاره ده چـې افغان قام هیڅکله به دومره بې همت نه وي شـوی چـې د دوسـتم شـل زره کسیز یا دیرش زره کسیز ګـروپ چـاره ونشي کړای، داسې عبرت نـاک سبق دي ور کړي چې د دوستم اود هغو دپلویانو راتلونکي نسلونه یې هم پـه یـاد ولـري چې بیـا دهېـواد دګټـو او ولـس پـه ضـد دکوم جنایت کولو جسارت ونکړي

اومونږ ډاډه یو که امریکا او یـانور و دا تیروتنـــه وکـــړه چـــې دوســـتم او ګیلجمي ملیشه یې دافغان وژنـې لپـاره وګومارله، په مقابل کې به یـې ولـس بې تفاوته پاتې نشي، دامریکایانو پـه ګـډون ګیلجمانو ته بـه هغـه غـاښ مـاتوونکی ځـواب ورکـړي چـې دبـادار او مـزدور دواړو په تابوت به وروستی مـیخ وهـل ثابت شي.

هم دا راز دوسـتم چـې درزګونـو طالبـانو قاتـل دی، دامریکـا پـه مشرۍ دیرغل وروسته زرګونـه طالبـان چـې پـه شـمال کـې بنـد پاتـه شـول، دوسـتم لخواهغوی سره د کلکې وعـدي بـاوجود (چې ټول به خپلو سیمو ته پـه خونـدي توګه رسو) دهغوی نه د وسلو ټولولـو وروسته ټول بندیان کـړل، نـیم یـې پـه قلعه جنګي کـې شـهیدان کـړل او پـاتې یې کانتینرونو ته پورتـه کـړل، کـانتینرونو کې دتنفس دنشتوالي اوحبس پـه وجـه ټول شهیدان شول، حتماً که دوستم بیـا ګـیلمجمان رامنځتـه کـوي، دهغـوی پـه مقابل کې دطالبانو لخوا غبر ګون به هم زیات شـدید اوسخت وي، هغـوی بـه خامخـا کوښـښ وکـړي بلکـې دا بـه د هغوی لپاره دوستمیانو څخـه د خپـل غچ اخستلو یو ښه فرصت وي چې پـه اسانه لوی شـمېر ګـیلم جمـو تـه قـوي ضربه ور رسوي.

بیا به دوستم او دهغـه پلویـان ددي پـــه ځـــای چـــې دشـــمال نـــه دافغانستان ترلویدیځ پورې ولایتونو کـې دطالبانو پـه ضـد تصـفیوي عملیات تـر سره کړي، دیته اړ وي چې دځان لپاره کـوم غـار او سـوړه وګـوري، ځکـه دده بادرانو افغانستان کـې جنـګ بـایللی دی او هغوی ګډې باروي، نن دی که سبا دا وطن دطالبـانودی، هغـوی جنـګ ګټلـی دی، هغـوی بـه دده پشان دجناتیکـارو ملیشو مشران خامخا دمحاسبې میز تـه کینـوي څـو ورتـه د کـړو ظلمونـو او جنایتونو تراخه وڅکوي!

شاخص های اندازه گیری انفلاسیون

لیکوال: همایون غفورزی

مقدمه

انفلاسیون عبارت از افزایش مقدار پول زیادتر از نیاز آن در اقتصاد ویا هم انفلاسیون عبارت از افزایش متداوم قیمت ها و کاهش متداوم ارزش پول است. انفلاسیون ازجمله مشکل های عمده اقتصاد ماکرو بوده که درچوکات کاری کوتاه مدت مورد مطالعه قرار میگیرد.

انفلاسیون در پهلوی ایجادنمودن سایر مشکلات دو مشکل عمده را در اقتصاد ببار می آورد، ازیکطرف توزیع عادلانه عاید در اثر انفلاسیون صدمه دیده و ازجانب دیگر وظیفه قیمت به حیث حامل معلومات را متضرر می سازد. بنا اندازه نمودن انفلاسیون غرض اجرای اقدامات معقول از طرف سیاست گذاران حایز اهمیت بوده و برای اندازه نمودن آن شاخص ها متعدد وجود دارد، که ازجمله سه شاخص، شاخص قیمت مستهلکین CPI ، شاخص ضمنی GDP Deflator و شاخص قیمت مولدین PPI زیادتر معمول بوده و مورد استفاده قرار می گیرند.

GDP Deflatorبرای اندازه گیری تغیرات قیمت تولیدات ناخالص داخلی مورد استفاده قرار گرفته، درحالیکه CPI تغیرات قیمت مستهلکین و PPI شامل تغیرات قیمت مواد ایست که از طرف مولدین مورد استفاده قرار می گیرد.

شاخص های اندازه گیری انفلاسیون:

شاخص های اندازه گیری انفلاسیون به دو کتگوری عمده تقسیم میشوند:

۱. شاخص های اندازه گیری انفلاسیون به سطح کشور: برای اندازه گیری تغییر در سطح عمومی قیمت ها به پیمانه وسیع شاخص های چون شاخص قیمت مستهلکین(CPI) ،شاخص قیمت GDP و Personal Consumption Expenditures Price Index (PCEPI) استفاده می گردد.

۲. شاخص های اندازه گیری انفلاسیون به سطح یک سکتور اقتصادی: شاخص های که برای اندازه گیری تغییر در سطح قیمت ها به پیمانه محدود به سطح یک سکتور مشخص اقتصاد استفاده میگردد مانند انفلاسیون دارایی های مالی (اوراق سهم و اوراق قرضه) ، انفلاسیون خدمات (خدمات صحی و سرگرمی) ، انفلاسیون اجناس (غذا ، تیل و اهن) وغیره.

عموما از سه شاخص عمده برای اندازه گیری انفلاسیون مورد استفاده قرار میگیرد که ذیلا آنها را مورد مطالعه قرار میدهیم.

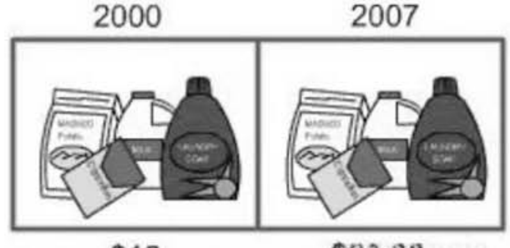
:شاخص قیمت مستهلکین Consumer Price Index:

شاخص قیمت مستهلکین سطح عمومی قیمت ها را اندازه گیری نموده و این شاخص معمولا توسط اداره مرکزی احصاییه به نشر می رسد CPI .شاخص قیمت یک سبد معین، یعنی سبد CPI می باشد. سبد CPIاساسا تمام اجناس و خدمات ایکه در یک مملکت به مصرف می رسد را شامل می شود- غذا، گاز، ادویه،

ترانسپورت، کرایه و غیره . ترکیب سبد CPI توسط اینکه دریک مملکت چه به مصرف می رسد صورت می گیرد- با افزایش مصرف مجموعی یک جنس وخدمت وزن آن در سبد نیز افزایش می یابد. طور مثال اگر از سیب دوچند ناک استفاده صورت گیرد، وزن سیب درسبد دوچند می گردد. جزییات دقیق ترکیب سبد واینکه چگونه CPI سنجش می شود ازیک کشور تا کشور دیگر متفاوت می باشد.

شاخص قیمت مستهلکین تغییر قیمت ها در سبد ثابت اجناس و خدمات سال جاری که توسط یک مستهلک نمونه خریداری می گردد به مقایسه سبد ثابت سال اساس محاسبه می گردد.

به گونه مثال هزینه سبد یک مستهلک نمونه در سال ۲۰۰۰ بالغ به ۱۸ دالر و هزینه سبد مستهلک در سال ۲۰۰۷ بالغ به ۲۰،۳۰ دالر میشود.

برای محاسبه شاخص قیمت مستهلکین از فارمول ذیل استفاده می نماییم:

شاخص قیمت مستهلکین=

شاخص قیمت مستهلکین = =۱،۱۲

شاخص قیمت مستهلکین بیان میدارد که قیمت اجناس و خدمات شامل سبد مستهلک در سال ۲۰۰۷ به مقایسه سال ۲۰۰ به اندازه ۱،۱۲ یا ۱۱۲ ٪ تغییر نموده است (سطح انفلاسیون ۱۲ ٪.(

مواردااستفاده شاخص قیمت مستهلکین

- برای بررسی نمودن تغیرات نمونه ای درهزینه های زندگی
- تنظیم نمودن قرارداد ها بر اساس انفلاسیون
- مقایسه سال های مختلف

دلایل اینکه چرا CPI قیمت ها را بلند تر نشان میدهد

- تمایل تعویضی CPI : از اوزان ثابت استفاده می نماید. بنا توانایی مستهلک را برای امتعه تعویضی ایکه قیمت آن کاهش نموده است رانشان داده نمی تواند.
- معرفی امتعه جدید : معرفی امتعه جدید باعث بهتر شدن سطح زندگی گردیده، در واقع ارزش پول افزایش می یابد اما CPI کاهش نمی یابد، بخاطریکه CPI از اوزان ثابت استفاده می نماید.
- عدم اندازه نمودن تغیرات درکیفیت : بهتر شدن کیفیت باعث افزایش ارزش پول گردیده، اما اکثرا اندازه گیری نمی گردد.

شاخص قیمت مستهلکین CPI و شاخص ضمنیGDP

معمولا برای ساختن GDP حقیقی از CPI استفاده صورت نمی گیرد. دلیل آن اینست که CPI تغیرات قیمت اجناس مصرفی را اندازه گیری نموده درحالیکه GDPاجناس مصرفی و سرمایه وی را در بر دارد. بنا ساده است تا در عوض از GDP Deflator منحیث شاخص قیمت استفاده نمود GDP Deflator .تغیرات سطح قیمت یک سبد را مطالعه می نماید که ترکیب آن نزدیک به ترکیب GDP است.

قیمت اجناس سرمایه وی

- در شاخص ضمنی GDP شامل می گردد (اگردر داخل تولید شده باشد(
- در CPI شامل نمی گردد.

قیمت اجناس مصرفی وارد شده

• در CPI شامل می شود.

• در شاخص ضمنی تولیدات ناخالص داخلی شامل نمی گردد.

سبد اجناس

• شاخص قیمت مستهلکین ثابت.

• شاخص ضمنی GDP هر سال تغیر می نماید.

:شاخص قیمت مولدین:Producer Price Index

در شاخص قیمت مولدین تغییر قیمت ها در سبد ثابت اجناس و خدمات سال جاری که یک مولد نمونه آنرا به هدف تولید امتعه مورد استفاده قرار میدهد به مقایسه سبد ثابت سال اساس محاسبه می گردد.

در ایالات متحده امریکا و هندوستان نسخه اولیه قیمت مولدین را Whole Price Index می نامیدند.

به گونه مثال هزینه سبد یک مولد نمونه در سال جاری ۲۰۰۷ بالغ به ۵۷۹۰ دالر امریکایی و هزینه سبد در سال اساس ۲۰۰۰ بالغ به ۵۰۰۰ دالر امریکایی میشود.

برای محاسبه شاخص قیمت مولدین از فارمول ذیل استفاده می نماییم:

شاخص قیمت مولدین=

شاخص قیمت مولدین = =۱،۱۵۸

شاخص قیمت مولد بیان میدارد که قیمت اجناس و خدمات شامل سبد مولد نمونه در سال ۲۰۰۷ به مقایسه سال اساس ۲۰۰۰ به اندازه ۱،۱۵۸ ویا ۱۱۵،۸ ٪ تغییر نموده است (سطح انفلاسیون ۱۵،۸ ٪.(

:شاخص قیمت:GDP

تغییر در قیمت های تمام اجناس و خدمات که شامل GDP می گردد را اندازه گیری می نماید . ویا به عباره دیگر شاخص قیمت GDP عبارت از تغییرسال جاری در ارزش از سبدی اجناس و خدمات تولیدات تکمیل شده به مقایسه سال پایه که در داخل یک کشور تولید میگردد. شاخص قیمت GDP از حاصل تقسیم تولید ناخالص داخلی اسمی بر تولیدات ناخالص داخلی حقیقی به دست می آید.

تولیدات ناخالص داخلی اسمی ارزش تولیدات جاری به قیمت جاری و تولیدات ناخالص داخلی حقیقی ارزش تولیدات جاری به قیمت های سال اساس است. شاخص قیمت GDP نشان دهنده سطح قیمت های جاری به مقایسه سطح قیمت های سال اساس است.

برای محاسبه شاخص قیمت GDP از فارمول ذیل استفاده می نماییم:

شاخص قیمت= GDP

به گونه مثال تولیدات ناخالص داخلی اسمی در سال جاری ۲۰۰۷ بالغ به ۱۲۰۰ دالر امریکایی ، و تولیدات ناخالص داخلی حقیقی در سال جاری ۲۰۰۷ که نظر به سال اساس (۲۰۰۰) محاسبه گردیده بالغ به ۵۰۰ دالر امریکایی میشود. شاخص قیمت GDP را چنین محاسبه می نماییم:

شاخص قیمت= = GDP ۲،۴

شاخص قیمت GDP بیان میدارد که قیمت اجناس وخدمات تولید شده که شامل GDP میشود درسال ۲۰۰۷ به مقایسه سال ۲۰۰۰ به اندازه ۲،۴ ویا۲۴۰ ٪ تغییر نموده است.(سطح انفلاسیون ۱۴۰ ٪.(

در بعضی از کشورها شاخص های دیگری برای اندازه گیری انفلاسیون استفاده میگردد مانند The retail Price Indexکه در انگلستان برای اندازه گیری انفلاسیون از آن استفاده می گردد. در سبد این شاخص به مقایسه سبد شاخص قیمت مستهلکین اجناس و خدمات زیادتر شامل می گردد ، همچنان به علت اینکه قیمت های مواد غذایی و تیل به اثر تغییر در عرضه و تقاضای مارکیت های مواد غذایی و تیل به

سرعت تغییر می نماید، به همین دلیل معلوم نمودن میلان سطح قیمت ها در دراز مدت هنگامیکه در سبد مواد غذایی و تیل موجود باشد مشکل می گردد. بنا بر این زیادتر از سازمان های احصایوی Core Inflation را اندازه گیری ونشر می نماید. که در سبد Core price indexامتعه چون تیل و مواد غدایی شامل نبوده و Core Inflationتوسط عرضه و تقاضای کوتاه مدت کمتر در مارکیت های مشخص تحت تاثیر قرار می گیرد.

برای بانک های مرکزی این شاخص زیادتر قابل اعتماد بوده و با استفاده از همین شاخص تاثیر انفلاسیونی سیاست پولی موجود را به گونه بهتر اندازه گیری می نمایند.

مقایسه شاخص های اندازه گیری انفلاسیون:

- نخستین تفاوت در محتوای اجناس وخدمات که شاخص آنرا دربر میگیرد دیده میشود. به این معنی که شاخص قیمت GDP قیمت تمام اجناس وخدمات تولید شده که شامل GDP میشود را اندازه گیری مینماید، شاخص قیمت مستهلک صرف اجناس وخدمات را که از طرف یک مستهلک نمونه خریداری میشود را اندازه گیری مینماید و شاخص قیمت مولدین صرف اجناس وخدمات که از طرف یک مولد نمونه خریداری میشود را اندازه گیری مینماید.

- تفاوت دومی در رابطه به واردات است، به این معنی که آیا این شاخص های اندازه گیری انفلاسیون افزایش قیمت های وارداتی را منعکس میسازد ویا خیر؟ در جواب این سوال میتوان گفت که شاخص قیمت GDP صرف اجناس وخدمات که در داخل کشور تولید میگردد را دربر میگیرد و واردات شامل تولید ناخالص داخلی نمیشود،در سبد شاخص قیمت مستهلکین اجناس وخدمات وارداتی شامل میباشد و افزایش درقیمت های واردات را شاخص قیمت مستهلکین منعکس میسازد و در سبد شاخص قیمت مولدین اجناس و خدمات وارداتی نیز شامل میباشد و افزایش در قیمت های واردات را شاخص قیمت مولدین منعکس میسازد.

- تفاوت سومی، طریقه جمع بندی مقدار اجناس وخدمات در هر سه شاخص اندازه گیری متفاوت میباشد. در شاخص قیمت GDP مقدار اجناس و خدمات سال جاری نظر به سال اساس تغییر می نماید، در شاخص قیمت مستهلکین و مولدین مقدار اجناس و خدمات سال جاری نظر به سال اساس در سبد ثابت می ماند.

جدول مقایسه شاخص های اندازه گیری انفلاسیون

PPI	CPI	GDP Deflator	نکات مشابه و متفاوت
تغییر قیمت ها	تغییر قیمت ها	تغییر قیمت ها	موضوع مورد مطالعه
صرف اجناس وخدمات که از طرف یک مولد نمونه خریداری میشود	صرف اجناس وخدمات را که از طرف یک مستهلک نمونه خریداری میشود	تمام اجناس وخدمات تولید شده که شامل GDP میشود	محتوای اجناس وخدمات شامل سبد
منعکس می سازد	منعکس می سازد	را منعکس نمی سازد	تغییر قیمت واردات
مقدار اجناس و خدمات سال جاری نظر به سال اساس در سبد ثابت می ماند	مقدار اجناس و خدمات سال جاری نظر به سال اساس در سبد ثابت می ماند	مقدار اجناس و خدمات سال جاری نظر به سال اساس تغییر می نماید	طریقه جمع بندی مقدار اجناس وخدمات

نتیجه گیری

شاخص های اندازه گیری انفلاسیون به دو کتگوری عمده تقسیم گردیده که کتگوری اول قیمت ها را در سطح یک کشور اندازه گیری نموده حالانکه شاخص های کتگوری دوم قیمت ها را در سطح یک سکتور معین اندازه گیری مینماید. شاخص های معمول برای اندازه گیری انفلاسیون عبارت از شاخص قیمت مستهلکین، شاخص قیمت مولدین و شاخص قیمت ضمنی تولیدات ناخالص داخلی می باشد. شاخص قیمت مستهلکین تغیرات قیمت در یک سبد اجناس و خدمات که توسط مستهلکین به مصرف می رسد را اندازه گیری نموده در حالیکه شاخص قیمت مولدین تغیرات قیمت سبد ثابت اجناس که توسط مولد به هدف تولید استفاده می گردد وشاخص قیمت GDPتغییر در قیمت های تمام اجناس و خدمات که شامل GDP می گردد را اندازه گیری می نماید.

تفاوت ها میان این سه شاخص وجود دارد،. نخستین تفاوت از لحاظ محتوای اجناس وخدمات که شاخص آنرا دربر میگیرد دیده میشود، شاخص قیمت GDPتغیرات قیمت تمام اجناس وخدمات که شامل تولیدات ناخالص داخلی می شود را در بر می گیرد. شاخص قیمت مستهلیکن تغیرات قیمت یک سبد ایکه توسط مستهلک به مصرف می رسد را دربر داشته و شاخص قیمت مولدین تغیرات قیمت سبد اجناس ایکه توسط مولد به مصرف می رسد احتوا می نماید. دومین تفاوت بین شاخص های اندازه گیری تورم از نگاه واردات بوده که شاخص قیمت GDP قیمت اجناس تولید شده در داخل یک کشور را منعکس می سازد وقیمت اجناس وارداتی را دربر ندارد، اما شاخص قیمت مستهلکین وشاخص قیمت مولدین اجناس وارداتی را در بر داشته وتغیرات قیمت اجناس وارداتی را نیز منعکس می سازد. تفاوت سومی میان شاخص ها از نگاه طریقه جمع بندی مقدار اجناس وخدمات در هر سه شاخص بوده،.در شاخص قیمت GDPمقدار اجناس و خدمات سال جاری نظر به سال اساس تغییر می نماید، در شاخص قیمت مستهلکین و مولدین مقدار اجناس و خدمات سال جاری نظر به سال اساس در سبد ثابت باقی می ماند.

منابع وماخذ:

١. Mankiw, N.Gregory, (٢٠٠٩).Macroeconomics, Seventh edition.

٢. Nasir, M.Saeed, (٢٠٠٨). Macro Economics& Development of Pakistan, Ilmi Kitab Khana, Lahore.

٣. Shahid, Hamid, (٢٠١٢). Macroeconomics, Ilmi Kitab Khana, Lahore.

٤. The Economist,(٢٠٠٦). Guide to Economics Indicators, ٦th Ed, Free E-Book.

٥. Peter,(٢٠١٠).Essential of Macroeconomics,Peter Jochumzen & Ventus Publishing ApS.

٦. Macroeconomics ECO ٤٠٣. © Copyright Virtual University of Pakistan.

٧. مصطفی ، شریف، (١٣٩١). اقتصاد کلان،انتشارات اطلاعات ، تهران.

٨. منکیو، گریگوری ، (١٣٨٨). مبانی علم اقتصاد، ترجمه حمید رضا ارباب ، نشرنی ، تهران.

٩. منکیو، گریگوری، (١٣٨٩). نظریه اقتصاد کلان،ترجمه حمید رضا ارباب،نشرنی ،تهران.

١٠. نورعباد ، حمیدالله ، (١٣٩١). لکچرنوت سنجش عاید ملی، پوهنتون کابل.

دپاچا عبد الله مړینه!

او سعودي واکمن....

رحیمي

دروان زیږدیز کال په ۲۳مه نیټه د اسلامي نړۍ دستر اسلامي او عربي هېواد پاچا عبد الله(بن عبدلعزیز بن عبد الرحمان بن فیصل، بن ترکي، بن عبد الله، بن محمد بن محمد بن سعود) له نړۍ څخه رحلت وکړ.

شهزاده عبد الله نیږدې نیمه پیړۍ دسعودي عربستان په دولت، سیاست اوحکومتي چارو کې دمحوري رول خاوندو ، چې د خپل میرنې ورور شاه فهد دمړینې وروسته یې دسعودي عربستان دپاچا په حیث لوړه کړې وه.

دسعودي عربستان په واکمنه کورنۍ کې شهزاده عبد الله دمسلمانانو او په خاصه توګه ددیني حلقود یو ملاتړکونکي په نوم شهرت درلود.

په سعودي عربستان باندې نیږدې پیړۍ پوره کېږي چې د سعود کورنۍ حکومت کوي، هغه مهال چې دعثماني خلافت رنګ شو، اسلامي نړۍ او په خاصه توګه جزیرة العرب په جغرا فیوي حدبندیو او پولو وویشل شو،دسعود کورنۍ په ډېره هوښیارۍ او تدبر دحجاز او نجد شا وخوا سیمو په یوځای کولو سره جلا حکومت جوړ کړ، دهند د نیمې وچې اکابرو علماوو چې په سر کې یې دهندوستان ستر مفتي اوفقیه مولانا مفتي کفایت الله دهلوي(رحمه الله) و،دسعودي عربستان دحکومت دبنسټ ایښودونکي پاچا عبد العزیز څخه وغوښتل چې نوموړی باید دعثماني خلافت دبدیل په حیث اسلامي خلافت اعلان کړي دهند نیمې وچې په ګډون دنړۍ مسلمانان به د هغه سره بیعت وکړي،خو داچې غربیانو ته دخلافت لفظ اوریدل داتوم بم له ګذاره دروند تاثیر لري او ورته دزغم وړندی، هغوی جبراً مسلمانان دیته اړیستل چې دنړیوال خلافت له مفکورې تیر او دهغه په ځای محلي او دمعلومو جغرافیوي حدودو او پولو دننه حکومتونه جوړ کړي او دخلافت قایمولو نظریه باید ترک کړي.

دهمدې لپاره جزیرة العرب په جغرافیوي پولو او جلا حکومتونو یې وویشه، پا چا عبد العزیز دبرصغیر علماوو دغوښتنې منلو څخه په ډډه کولو دخلافت په ځای دحجاز ، نجد او دشاوخوا سیمو په ګډون دحرمینو شریفینو څخه ګرد چاپیر دال الشیخ(شیخ محمد بن عبد الوهاب نجدی) دعلمي کورنۍ په ملتیا د"المملکة العربیة السعودیة" په نوم دیو خورا مستحکم سلطنت اساس کیښود.

له هغه مهال وروسته په المملکة العربیة السعودیة باندې د دال الشیخ دعلمي اومعنوي ملاتړ په بدرګه دپاچا عبد العزیز ځامن بې له شریک نه حکومت لري.

له شک پرته په اسلامي نړۍ کې دسعود شاهي کورنۍ په اړه دوه ډوله نظرونه شتون لري، یوه ډله خلک دنظام او حکومت، شریعت ته د درناوي لرلو په صفت کې له زیاتې مبالغې کار اخلي او بله ډله بیا مطلقاً دهغوی له ټولو ښو کړو وړو څخه یوم انکاري ده، ښکاره ده دغه دواړه نظرونه پرځای نه دي، نه دسعودي پاچایان یومخ نیکان، دمسلمانانو غمخوار او همدرد او ټوله معنی د اسلام اوشریعت دحکمونو ته پابند دي او نه یومخ ددین، شریعت نه یومخ بیزار او دمسلمانانو له ستونزو بې پروا دي، څنګه چې دځینو خلکو نظر دی بلکې که ځېر شو په نسبي ډول سعودي سلاطینو دنورو اسلامي هېوادو د چارواکو په نسبت یوشمېر داسې کارونه ترسره کړیدي چې

دهغو له امله واقعاً دشابسی ورډي، په خاصه توګه دال شيخ کورنۍ په مرسته چې د حکومت دننه يې څه ناڅه ديني پاتې دی، دپا چا عبد العزيز دځامنو هريو شاه سعود، شاه فيصل، شاه خالد، شاه فهد او شاه عبد الله دواک دورې کـه پـه مجموع کې وارزول شي نـود دنيوکـو او شکايتونو باوجود داحقيقت دی چې په ځينو برخو کې هغوی ارزښتمن ګامونه پورته کړيدي

لـه دې پلوه چې پـه دغـه هېواد کې داسلام دوه لـوی مرکزونـه "حرمين شريفين" هم راځي،ددغو يادو سلاطينو په ټولو دورو کې يې دترقۍ او پراخيتا چارې پرتـه لـه ځنډ پـه خورا زياتـه جذبـه او محبت ترسره شوي دي او په باب غفلت او کوتاهي نده شوي

تر ځايه چې شرعي قوانين يې هم نافذ کړيدي، دهغـو دلـه منځـه ورلـو پـه لړ کې د بهرنيـو لخـوا فشارونو تـه غـاړه نـده ايښي او دقرآن اوسنت په عملي کولو کې په نسبي توګه ګامونه اخيستي.

دحج اوعمره کونکو لپاره يې ګڼ شمېر اسانۍ راوستي دي، او ديو ډېر منظم او محکم نظام لاندې هر کال په مليونونو خلک هلته ور ځي، بيرته راځي، دهغوی ټولو لپاره يې منظم پلانونه جوړ کړيدي، ډو ډول اسانتياوې يې ورتـه پـه پام کې نيولي کـه ننۍ حالت ديوې پيړۍ وړانديني حالت سره مقايسه شي نو ترمنځ ډېر زيات توپير او بدلونون ليدل کېږي.

دنړۍ په مختلفو هېوادو کې دافتونو او حادثو راتلو پرمهال يا دمسـلمانانو دسـتونزو کمولـو دمرسـتو رسـولو لـړ کـې دسـعوديانو مرستندويه کردار دهربل اسلامي او غير اسلامي هېواد پـه مقابـل کې مثالي بڼه لري.

په ځانګړې ډول کله چې شوروي په افغانستان يرغل وکړ، په هغو ورځـو شپو کـې دسعودي لخـوا دافغانـانو لاس نيـوی، او دمجاهـدينو داکمال په برخه کې مرستې دتاريخ په ياد کې شته

هم دا راز يې خپل هېواد سعودي عربستا ن کې غبنتلی او مثالي امنيت راوستی، اود خپلو هېوادوالو لپاره يې د ژوند پـه ټولو برخو کې ګرانبيـه خدمتونـه او ډول ډول اسانۍ رامنځتـه کـول لـه شـک پرتـه دښې حکومتدارۍ زيږنده کېدای شي، بيا پـه خاصـه توګـه دحرمينو شريفينو پـه حدودو کې مثالي امنيت نيـول، مقـرارت جوړول، دنړۍ څخه دورتلونکو مليونونو خلک امنيت نيول اسانه خبره نده، بلکې ډېر پيچلې او لـه سـتونزو ډک مسئو ليت دی، چې پکې سعودي واکمن بريالي پاتې دي پـه وروستيو کلونـو کـې دټولـو فقهـي مـذهبونو سـره يوشان چلند غوره کول هم ارزښتمن ګام دی چې له امله يې دنړۍ پـه علمي حلقـو کې هغـه تشويش څـه نـه څـه رفع شوي چې يومهـال هلتـه دځيني فقهي مسايلو په اړه ډېر افراطيت کيده، په دې لړ کې دسعودي واکمنو لپاره نوره توجه هم پکارده.

داسمه ده چې ددغـو يـادو پاچايـانو پـه دورو کـې يوشمېر داسې کارونـه هـم ترسـره شـوي دي چـې هغوتـه هيڅکلـه پرځـای نشـي ويـل کېدای، او په اړه يې نړۍ کې مسلمانان نيوکې او ملاحظات لري، او هم په ځينو مـواردو کـې دسعودي واکمنو کړه وړه قناعت بښـونکي نـدي، خو کـه دنـورو اسلامي هېـوادو دچاروا کو لکـه دمصر حسـن مبـارک او دتـونس زيـن العابـدين او نـور.... شـول دهغـوی پـه نسـبت دسـعودي پاچايان ځيني خوبۍ لري او هغوی وجود دمسلمانانو لپاره غنيمت دی.

اوس چې دشاه عبد الله وروسته دهغـه ميرنـي ورور شاه سلمان دپاچا په توګه لوړه کړيده، مسلمانان دهغـه نـه دښو کـارونو توقع کـوي خدای دې وکـړي چـې هغـه دمسـلمانانو دمصـالح لپـاره خيرخـواه پـا چاثابت شي او مسلمانانو تـه پـه وړپيښو ستونزو کې څنګه چې حق او اړتيا ده هغسې ګامونه واخلي او هم ترمنځونو يې دوحدت او يوالي په لړ کې خپل ټول فرصتونه او صلاحيتونه وکاروي!

لیکوال: محمود احمد نوید

اشرف غنی به دنبال فریب افکار جهانی

اشرف غنی که حکومت نیمه و ناقص خود را مدیون باداران خارجی اش است یکبار دیگر با حیله گری و ترفند، در طی سخنانی به مناسبت پنجاه و یکمین کنفراس (به اصطلاح) امنیتی بین المللی در شهر مونشن جرمنی افکار جهان را به سوی تداوم اشغال و جنایت صلیبی ها در افغانستان سوق داد و از آنها خواستار توجه جدی تر نسبت به افغانستان شد تا به قول خودش دیگر بار افغانستان مرکز تجمیع افراط گرایان اسلامی نشود و جهان از خطر افغانستان مصئون بماند.

شکی نیست اشرف غنی و باداران خارجی حالا پس از شکست قاطع شان در افغانستان به دنبال توجیه شکست خود هستند و تجاوز غیر قانونی خود در افغانستان را بر بنیاد تحلیل های غیر صحیح و غیر موجه استوار می سازند؛ آنها خوب می دانند که پس از حدود چهارده سال حضور شوم در افغانستان، به هیچ دست آورد مطلوبی دست نیافته اند و برای ماندن بیشترشان نیز هیچ توجیه دیگری برای شان باقی نمانده است؛ اما مشکل شان اینجاست که برای شکست خود چه نامی انتخاب کنند در حالیکه از اوائل تهاجم شان مدام مقصد جنگ در افغانستان را به اسم ها و عناوین مختلف تعویض و تبدیل کردند که خوشبختانه تمام مکاید دشمنان خنثی شد و مردم شریف افغانستان و جامعهٔ آزاد و آگاه بین المللی بالاخره به این نتیجه رسیده که امریکا و ائتلاف شوم بین المللی (کشورهای فریب خورده) هر کدام از خود نیات و اهدافی داشتند که هیچکدام شان به خاطر طولانی شدن جنگ افغانستان بدانها نرسیده و اکنون هر کدام به نوعی از جنگ افغانستان دلسرد و نومید گشته اند و با این وجود بازهم بخاطر کم عقلی و عدم درایت سیاسی شان هرگاه که به سخنان اجیران حلقه به گوش خود امثال اشرف غنی گوش فرا می دهند وسوسه می شوند که بیشتر در افغانستان بمانند و بیشتر در این کشور جنگ زده سرمایه گذاری های هنگفت مالی و نظامی بنمایند تا بلکه به گمان غلط شان از خطر پیشروی حرکت های آزادیخواه اسلامی در سطح جهان مصئون مانده و به اصطلاح کشورهای شان از خطرات احتمالی گروه های اسلامی در امان بمانند.

یکی از مشکلات اصلی غرب و اروپا اینجاست که نمی دانند و یا به خود نمی آورند که چوب این همه بلا و مصیبت که خواب را از چشم سران آنها ربوده، آرامش را از وجودشان سلب کرده و امنیت را از شهر و کشورهای شان گرفته از کجا می خورند، آنها نه در عملکرد ضد بشری شان توجه دارند که

چگونه سرزمین های اسلامی را به بهانه های مختلف به خاک و خون کشیده و هزاران انسان بی گناه را هدف بمب و خمپاره های آتشین و فاجعه آور خود قرار داده اند؛ و نه هم به نوع ادبیات زشت سیاسی و اتخاذ مواضع کینه توزانه و مشمئز کنندهٔ خود توجه می کنند؛ در واقع غرب و اروپا با متهم نمودن خاورمیانه و کشورهای اسلامی به اسم ها و عناوین مختلف که مسلمانان را تحریک و خشمگین می سازند و با بکار گرفتن از زبان زور و استفاده از ابزار نظامی به بسیاری از نا امنی ها در سطح جهان دامن می زنند؛ آنها وقتی می دانند در جریان سیزده سال گذشته جنگ افغانستان و دیگر ممالک اسلامی بر اساس سیاست های مغرضانه، یکجانبه و بسیار غلط یکسری انسان های روانی و مشکل دار شکل گرفته و باید هر چه سریع تر دست از تداوم خشونت و تجاوز به اراضی مسلمین بکشند؛ بیشتر به سخنان چاپلوسانهٔ غلامان حلقه به گوش و یک مشت انسان های وطن فروش گوش می دهند و بجای آنکه از فکر و اندیشهٔ سیاسی خود کار گرفته و به دنبال راه و چارهٔ اساسی باشند؛ با اتخاذ یکسری تصمیمات احساساتی بر آتش جنگ و تداوم آن می افزایند و خود قصدا مقصر. تمام جریاناتی اند که در جهان معاصر رقم می خورند.

اشرف غنی که تا هنوز نتواسته خود را منحیث یک رئیس قابل اطمینان برای شرکت سهامی در افغانستان و یک شریک قابل اعتماد برای باداران خارجی اش ثابت بسازد و تا اکنون در تشیکل کابینه اش با شریک قدرتش عبدالله در چانه زنی های سیاسی و معامله گری های فضیحت بار به سر می برد یکبار پیشتر نیز از امریکا و جامعهٔ جهانی با اصرار فراوان خواسته بود که در کشیدن نیروهای محاربوی شان از افغانستان تجدید نظر کنند و شرایط افغانستان را مد نظر داشته باشند و در نزد خارجی ها طوری وانمود می کند که گویا دلسوزشان است و هدفش اینست که با رفتن خارجی ها به اصطلاح افغانستان دیگر بار مکانی برای تهدید امنیت جهانی بدل نشود؛ ولی حقیقت اینست که این سخنان وی کاملا دروغ بوده و او بیشتر به فکر حفظ حکومت نیمه و ناقص خودش است و خوب می داند که اگر همین فردا کل نیروهای خارجی از افغانستان بروند و تمام همکاری های شان را با حکومت وی قطع نمایند؛ او باید از میان دولتمردان ادارهٔ اجیر نخستین کسی باشد که از افغانستان فرار را بر قرار ترجیح داده و در جای دیگر برای خود سراغ زندگی می گیرد؛ از اینرو، حالا که تبلیغات رسانه ای دشمنان بالا گرفته و دوباره افغانستان را در ذهن جهانیان به تبدیل شدن به مکانی خطرناک تر از ۲۰۰۱ م تبلیغ می کنند اشرف غنی نیز از فرصت استفاده کرده و از سر دلسوزی به باداران خود توصیه به ماندن بیشتر در افغانستان می کند و علیه مجاهدین قهرمان وطن به لب گشایی های بی مورد می پردازد؛ اما واقعیت این است که اشرف غنی در حال جان کندن است و با این دست و پازدن های مظلوم نمایانه می خواهد یکبار دیگر دل ظالمین زمان را به رحم بیاورد تا بلکه بیشتر در افغانستان بمانند و بیشتر از گذشته به جرم و جنایت های ضد بشری شان ادامه بدهند در حالیکه خارجی ها خود بر منافع شان غور می کنند که چه تصمیمی بیشترین مفاد و کمترین هزینه را در جهت تحقق اهداف شوم و پلان های ضد اسلامی و ضد انسانی دراز مدت شان در افغانستان و خاورمیانه دارد و بلافاصله همان تصمیم را اتخاذ می نمایند.

یمن کې دحوثي یاغیانو بری!

او دیمن راتلونکې!

اتل

په یمن کې دتیر (۲۰۱۴) زکال ستمبر میاشتې راهیسي دوامدار ه روان دحوثي یاغیانو پاڅون با لاخر ددغه هېواد په واک قبضه ترلاسه کړ، حوثي یاغیانو دیمن پخوانی پارلمان منحل کړی اودهغه په ځای یې دعبوري پارلمان رامنځته کولو اعلان کړی دی.

دغه باغي پاڅون په دسمبر میاشت کې دیمن پلازمېنه "صنعاء" او په جنوري کې دولسمشرۍ ماڼۍ ونیوله، دالعربیه خبري سرچینې دخبر په اساس: دجمعې په ورځ حوثي یاغیانو دیمن دتلویزون څخه اعلاوکړ، چې ددوئ د۵۵۱غړي به دولسمشرۍ چارو کمیسیون ټاکلو لپاره پنځه غړي غوره کوي! چې هغوی به تر دوه کلنې مودې پورې دهېواد حکومتې چارې پرمخ بیایي.

حوثي یاغیان چې دایران ملاتړ له ځانو سره لري، سخت دریځه شیعه ګان دي، ددغې ډلې دانقلابي کمیټې مشر "محمد علي الحوثي" دیمن دعبورې دورې دحکومت مشر ټاکل شوی ، دالعربیه له قوله: محمد علي الحوثی، دحوثي قبیلې دمشر "عبدالمالک الحوثي" ته د نژدې کسانو څخه دی.

کله چې په ستمبر کې دحوثیانو لخوا دیمن حکومتې دفترونه او ودانۍ ونیول شوي، هغه(محمد علي) دانقلابي کمیټې دمشر۔ په حیث ونومول شو، دالعربیه په وینا: حوثیانو دیمن ټول جګ پوړي چارواکې او ماورین له رسمي دندو څخه ګوښه کړیدي او هم یې دیو شمېر چارواکو پرضد دفساد او خیانت په تور د دوسیو جوړولو ترځنګ دخپلو ځینو سیاسي مخالفینو په وژلو او دهغوی په ځپلو لاس پورې کړی دی، چې له دې امله دیمن څخه زیات شمېر مخور شخصیتونه او مشران سعودي عربستان او نورو هېوادو نوته مها جر شوي دي. او دځینو په غیاب کې حوثیانو دهغوی پرضد دوسیې محکمو ته لیږلي او هغوی یې دهېواد سره دخیانت کولو په تور یې تورن کړیدي.

دالعربیه په قول: د حوثیانو لخوا دانقلابي کمیټې مشر غوره شوی محمد علی الحوثي دایران سره خاص اونیږدي اړیکي لري، دهمدې اړیکو درلودو په وجه ورته د انقلابي کمیټې دمشرتابه دنده ورکړل شوې، څوک چې په یمن کې دحوثي یاغیانو لخوا دوسلوال جنګ شروع کولو څخه وړاندې د ایران په ملي ګارډ کې لوړ رتبه صاحب پاته دی، کله چې په ۲۰۰۴ زکې یمن کې وسله وال جنګ پیل شو په ترځ کې یې هغه ونیول شو،او محبس ته ولیږل شو، له محبس نه دخلاصون وروسته په ۲۰۱۰ ز کې بیا ونیول شو، دبند مودې تیرولووروسته ازاد شو.

دالعربیه په راپور:په قدرت دمنګلو خښولو لپاره حوثیانو دتړلو دروازو ترشاه یوه غونډه جوړه کړیوه،

کومې ته يې چې ديمن دپخواني معزول پاچا علي عبد الله صالح ته وفادار سياسي او پوځي چارواکې هم وربللي وو، او پخوانی معزول ددفاع وزير يې هم، ليکن وروسته پخواني دفاع وزير وويل چې هغه ته دحوثيانو بغاوت دمنلو وړندی، بلکې حوثيانو هغه په زور اوجبر له کوره يادې غونډې ته ددې لپاره بيولی و څو په لالچ او په ډار ولو سره هغه دحوثي بغاوت منلو ته قانع کړي،خوبريالي نشول

ښکاره ده چې ديمن ولسمشر هادی منصور عبد ربه او صدراعظم خالد بحاح په ستمبر کې مستعفي شوي وو کله چې دصنعاء ښار ټولې مهمې ودانۍ او دفترونه حوثيان و ونيول اوبيا يې وروسته دولسمشرۍ ماڼۍ هم ونيوه او ولسمشر يې پخپل کور کې کلابند کړ،بيا حوثي باغيانو ديمن ټولو گوندوته تر يوې اوونۍ پورې دواک دچارو جوړولو په اړه يو ضرب الاجل ټاکلی و ، خو داچې ديمن سياسي گوندو نو ته دحوثيانو لخوا شوی بغاوت دمنلو وړندی نو دحکومت په جوړولو څوک سلا نشول، وروسته حوثي ياغيانو له خپله اړخه دا اعلان وکړ، چې ديمن پارلمان منحل دی، او د راتلونکو دوه کلو لپاره دوئ د واک لپاره يوه عبوري شوری تشکيلوي.

دالشرق الاوسط ورځپاڼې په وينا: ددې وروسته دحوثي ياغيانو بل گام به داوي چې هغوی غواړي په يمن کې لکه دايران پشان دشيعه عقيدې پخوانی نظام اماميه زيديه راولي، کوم اماميه زيديه چې په ۱۹۱۸ زکې دعثماني خلافت دسقوط وروسته رامنځته شوی و، چې زيات کمزوری اوبې وسه حکومت و، چې بيا په ۱۹۶۲ زکې دستمبر په ۲۶ مه نيټه وپرځول شو. او په ځای يې دخلکو عوامي انقلاب واک ترلاسه کړ، دشرق الاوسط ورځپاڼې له قوله:پخواني معزول ولسمشر علی عبد الله صالح هم دحوثيانو سره همکارو، داچې هغه ديرش کاله واکمن پاتې دی،نوپه پوځ او دحکومت په کليدي څوکيو کې ډير نفوذ لري، ټول مهم چارواکې يې دحوثيانو سره همکارۍ ته بللي وو، خو کله چې حوثيانو په واک باندې دمنگلو خښولو نه وروسته هغه علی عبد الله صالح څنډې ته کړ، او په ټولو مهمو پوستونو يې خپل خلک وگومارل،نوله امله يې علي عبد الله صالح نه خپل ملاتړي دومره خوابدي شول چې علني ورته بدې ردې وايي، په دې وجه علي عبد الله سخت ټکان وخوړو، دخبرې راپورونو له مخې حوثي شيعه گان چې ځانونه داماميه زيديه وارثان بولي، دهغوی قوي مر کز په "صعده" کې دی، يمن کې دنوييمې لسيزې راهيسې شيعه گان هغه مهال ډېر پياوړي شول، چې کله يې "الشباب المومن" په نوم په تعليمي، ادارو کې دعوتي چارې پيل کړې، اوله دې لارې يې لوی شمېر ځوانان سره مله کړل، بيا په ۲۰۰۴زکال کې يې دحکومت پرضد وسله وال جنگ پيل کړ، د۲۰۰۴ څخه تر ۲۰۱۱ پورې يې دعلي عبد الله صالح دحکومت په ضد خونړي جنگونه وکړل، په ۲۰۰۹زکې دسعودي عربستان له وسله والوځواکونو سره هم جگړه وکړه هم دا راز دالقاعده سره يې هم څو ځله جنگونه پيښ شوي دي، خو هرځل يې له ځان دفاع کړيده، دايران دملاتړ پرته دلبنان دحزب الله لخوا يې هم کلک ملاتړ کېږي، دالجزيره په وينا: ددې وروسته ديمن په مختلفو ولايتونو کې دحوثيانو دبغاوت په ضد لاريونونه وشول او خلکو دحوثيانو دواک منلو څخه انکار کړی دی او هم دهغووی سره دجنگ لپاره دوسلوالو ځواکونو په راټولو لو بوخت دي، ښکاري په دې سره به يمن يوځل بيا دلويو جنگونو تود ډگر شي.

Shahamat

د هډې د مولانا نجم الدين اخندزاده رحمه الله مسجد